

ကဏ္ဍ (၇) အဖွဲ့ (၃) လါဒ်စုဘဏ် - ၂၀၁၁

သုလ္လကီၤစုၤ

HULEI KAWWEI

ကညီဖိနုဆၢၣ်ခိၣ်ဃၢၤပျၢ်စီၣ်

Karen Environmental Forum

ကညီဖိနုဆၢၣ်ခိၣ်ဃၢၤအိၣ်လၢ တၢ်ဘၣ်ယိၣ်ပူၤ

တၢ်ကသုၣ်ကသံးတၢ်ဆီတလံ မၤဘၣ်ဖိကညီဖိတၢ်လုၢ်အိၣ်သးသမု - ၃
ခၢ်အဲၣ်ယုၣ်ကြၢးမၤဆုၣ်ထီၣ်တၢ်ပၤဆၢရဲၣ်ကျဲၤသ့ၣ်ပျၢ် - ၈
ကဃျၢၢ်ဆၢကွံၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ဒီးပၣ်ယုၣ်အိၣ်လၢတၢ်ရဲၣ်လၢတၢ်မၤ - ၁၁

သုလ္လကီၤစုၤတၢ်သံကွၢ်စံးဆၢ - အိၣ်လၢလံာ်ဘျးစဲအကတၢ်တကဘျး

KESAN

သုလ္လကီၤဝုၤ ဘၣ်တၢ်ရၤလီၤအီၤလၢ
ကညီဖိခိၣ်ယၢၤဒီးပှၢၤဂ့ၢ်ဝီတၢ်မၤပှၢ်ဘျးစဲကရၢ
Karen Environmental and Social Action Network

တၢ်ကွဲးလၢလံာ်တဘျီအံၤအပူၤန့ၣ် တမ့ၢ်တၢ်လၢအဟံၣ်
ဖျါထီၣ် သုလ္လကီၤဝုၤ မ့တမ့ၢ် အဲးဒံးထၢၣ်အတၢ်ထံၣ်
တၢ်ဆိကမိၣ်ဘၣ်. မ့ၢ်ဝဲဒၣ်ပှၢၤလီၤကဝီၤဖိဒီး ပှၢၤလၢအ
ကွဲးတၢ်အနီၣ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲအတၢ်ထံၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်န့ၣ်လီၤ.

သုလ္လကီၤဝုၤအတၢ်ပညိၣ်

- ❑ ဒ်သိးကရၤလီၤန့ၣ်ခိၣ်ယၢၤတၢ်ကစီၣ်လၢဘၣ်
ထွဲဒီးပှၢ
- ❑ ဒ်သိးကဆိးကိဒီးဒုးခိၣ်ထီၣ်ဘၣ်ကညီဝီၤဩလၢ
ခိၣ်ယၢၤန့ၣ်တကပၤ
- ❑ ဒ်သိးကဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘၢလီၤကဝီၤဖိတဖၣ်အတၢ်
ထံၣ်တၢ်ပၤသးဘၣ်ထွဲန့ၣ်ခိၣ်ယၢၤဒီးတၢ်လဲၤ
ထီၣ်လဲၤထီ
- ❑ ဒ်သိးကမၤထီထီၣ်လီၤကဝီၤဖိအတၢ်သုကွဲးသုဖး,
ယီထံသ့ၣ်ညါတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ
- ❑ ဒ်သိးကဟ့ၣ်ခိၣ်ယၢၤန့ၣ်တၢ်ကျိၣ်ဘၣ်ကျိၣ်
သုလၢဖိမံးဒီးကညီဖိလုၢ်လၢထုသန့

လံာ်ကုခိၣ်တၢ်ဂီၤ - တၢ်ဒုၣ်လၢတၢ်မၤလၢဒုပုၣ်ယၢ်ကီၢ်ရၣ်
လံာ်ကုရၢတၢ်ဂီၤ - တၢ်စုထံခိၣ်ဒီးလုၢ်ဘၢကွဲးစံာ်လီၤပှၢၤလီၤလၢ
ဘုလၢကီၢ်ဆၣ်, ဒုသထုၣ်ကီၢ်ရၣ်
တၢ်ဂီၤ - ခုစံာ်ပှၢၤတၢ်ဖိ

တၢ်ပရၢလၢအဲးဒံးထၢၣ်

ဆုဒီပုၢ်ဝဲၤပှၢၤဖးလံာ်ဖိခဲလၢာ်,

ပသးခုလၢပထးထီၣ်ဘၣ်ကဒီးသုလ္လကီၤဝုၤအသီတဘျီလၢပ
ပှၢၤတၢ်အဂီၢ်ဒီးတဘျီယီသးအိၣ်စံးဘျးဘၣ်ဒီပုၢ်ဝဲၤလၢအဟ့ၣ်ထီၣ်
အတၢ်ကွဲးလုၢ်ခိၣ်ပှၢၤဒိၣ်တဖၣ်လၢလံာ်ရၤလီၤတဘျီအံၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

သုလ္လကီၤဝုၤအဟးထီၣ်တဘျီအံၤ တဲဖျါထီၣ်ဝဲတၢ်ဂ့ၢ်ဘၣ်
ယး “ကညီ ဖိ န့ၣ်ဆၢၣ် ထွဲး တီၤအိၣ် လၢ တၢ်ဘၣ် ယိၣ် ပှၢ ” န့ၣ် လီၤ.
၂၀၁၁ နံၣ် ကညီ ကီၢ်စဲၣ်တၢ်လီၤအါတီၤအပူၤ, န့ၣ်ဆၢၣ် ထွဲးတီၤတၢ်
အိၣ်ယၢၤဘၣ်တၢ်မိၣ်န့ၣ်သးလီၤအီၤလၢပှၢၤဒိၣ်ကျိၣ်ဒိၣ်ခိၣ်စ့ဒီးကလုာ်
ဂၤအယီၤ ပန့ၣ်ဆၢၣ်ထွဲးတီၤတဖၣ်ဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်မၤဟးဂီၤ, ဘၣ်တၢ်ဆါ
တၢ်ပှၢၤအီၤ အါမးဒ်န့ၣ်အသိးလံာ်တဘျီအံၤအပူၤပၣ်ယုာ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်
အဂုၤအဂၤအကလုာ်ကလုာ်လၢအဘၣ်ထွဲးဒီးခိၣ်ယၢၤန့ၣ်တၢ်ဆိၣ်
သးလၢကီၢ်ပယီၤဒီး ကညီကီၢ်စဲၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်မ့ၢ်တလၢတ
ပှၢၤဘၣ်ဆၢၣ်ယဆၢမုၢ်လၢလၢ ကမၤအါထီၣ်တၢ်ထံၣ်တၢ်ဆိမိၣ်လၢပ
ကညီတတဖၣ်အဂီၢ်စ့ၢ်ကီးန့ၣ်လီၤ.

လၢခဲကတၢ်ယသးအိၣ်ကွဲးမ့ၢ်ဘၣ်ဒီပုၢ်ဝဲၤပှၢၤဖးတၢ်ဖိလၢ က
ကွဲးလံာ်ဆုအဲးဒံးထၢၣ်အအိၣ်, ကဟ့ၣ်ထီၣ်တၢ်ထံၣ်တၢ်ပၤသးလၢ
သုလ္လကီၤဝုၤအလံာ်ရၤလီၤတဘျီအံၤအဖိခိၣ်မ့ၢ်ဂုၤ, ကရၢပှၢၤမၤတၢ်ဖိ
အဖိခိၣ်မ့ၢ်ဂုၤန့ၣ်လီၤ. ဒီပုၢ်ဝဲၤအတၢ်ဟ့ၣ်ကျိၣ်ဟ့ၣ်ဖးတဖၣ် မ့ၢ်တၢ်
အကါဒိၣ်လၢသုလ္လကီၤဝုၤအတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

အဲးဒံးထၢၣ်

တၢ်န့ၣ်ကျဲလၢတၢ်ကွဲးအဂီၢ်

ပကွဲးမ့ၢ်ဘၣ်နၢလၢ နကကွဲးတၢ်ဆုသုလ္လကီၤဝုၤအအိၣ်လီၤ.
တၢ်ကွဲးဟံၣ်ဒုတယုာ်အလံာ်ဖျါၣ် ကဘၣ်မ့ၢ်ဝဲ ၂၀၀၀ - ၃၀၀၀ အ
ဘၣ်စၢၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ကစီၣ်တၢ်ကွဲးအကွၢ်အဂီၤလၢသုလ္လကီၤဝုၤအပူၤ
တဖၣ်န့ၣ် မ့ၢ်ဝဲတၢ်ကစီၣ်ကီၢ်ကီၢ်လၢလၢ, တၢ်သံကွၢ်စံးဆၢ, တၢ်
တၢ်ပီၣ်အဘျီ, တၢ်ယုသ့ၣ်ညါတၢ်ဂ့ၢ်အတၢ်ဟံၣ်ဖျါ, ပှၢၤတၢ်တၢ်စ့ၢ်
သန့, ပၤဒုထီၣ်ရီၤ, တၢ်ယဲပူဘၣ်ထွဲ, လုၢ်ဖိထီၣ်ဘၣ်ထွဲ, တၢ်ဂီၤ
မ့ၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကွဲးလၢဘၣ်တၢ်စဲကျဲးအီၤလၢသုလ္လကီၤဝုၤအ
ပူၤန့ၣ်, တၢ်ကဟ့ၣ်ကနၢဒိၣ်ဖးလီၤလၢစ့ယီၤ ၅၀၀ ဘးလီၤ. တၢ်
ဂီၤအဂုၤမ့ၢ်ဟံၣ်ထွဲဒီးတၢ်ကွဲးန့ၣ် တဘျီကမ့ၢ်စ့ယီၤ ၁၀၀ ဘးလီၤ.

ပှၢၤကွဲးတၢ်ဖိတဖၣ် ကဟံၣ်ဖျါထီၣ်ယုာ်အမံးဒီးအတၢ်အိၣ်တၢ်
ဆိးအလီၤလၢပှၢၤပျဲဒ်သိးအဲးဒံးထၢၣ်ဆဲးကျိးအီၤကသုအဂီၢ်လီၤ.

သုလ္လကီၤဝုၤအိၣ်ဒီးအခွဲးအယာ်လၢကဒိၣ်တၢ်ကွဲးဒ်အကြးဝဲ
အသိးမ့ၢ်ဂုၤ, ပဲာ်ကွဲးတၢ်ကွဲးမ့ၢ်ဂုၤသုဝဲန့ၣ်မ့ၢ်ပတၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါဆိစ့ၢ်
ကီးပှၢၤကွဲးလံာ်ဖိလီၤ. ပှၢၤကွဲးလံာ်ဖိကိးဂၤကဝံသးစုၤဆုယုာ်အမံး
ဒီးအလီၤဆိးထံးဒ်သိးအလီၤမ့ၢ်အိၣ် “သုလ္လကီၤဝုၤ” ကဆဲးကျဲ
ဘၣ်အီၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဆု - ပဒီပုဂံဝါသုလှလှကီဝေပျာမတော်ကရဖိ

အဆိမိတ်ထံတော်တီကစာကမေးစာဘဉ်သုဒ်တဂလတော်စိုတော်နဉ်ဒဉ်ဝဲနဉ်တကွာမုာ်သုဒီပုဂံဝါအတော်ဆာဂုဘဉ်သုနဉ်လီ။

ကွဲးဒုးသုဉ်ညါဘဉ်ကွဲးသုဒ်အံနဉ်လီ။ သးခုယဲဒိဉ်မးလယဖးဘဉ်သုတော်ကွဲးဖိဒီးသုတော်ရဲဉ်တော်ကျဲလတော်ကစီဉ်အကလုာ်ကလုာ်ဒ်တော်ဂိကွဲးကွဲးမုာ်ဂု၊ တော်ကွဲးထီရီမုာ်ဂု၊ ဒီးထံလီာ်ကီာ်ပူသုဉ်ပုာ်တော်ဂု၊ ထံလီာ်ကီာ်ပူတော်ဂုအယိနဉ်ပသုဉ်ညါဘဉ်တော်ဂုတော်ကျိတနီဒီးကဲထီဉ်တော်ဂံာ်တော်ဘါလ၊ ပဂီာ်ဒီးပသးအိဉ်မကွဲးတော်လထံကီာ်ပပုကလုာ်အဂီာ်၊ တော်မအကျိအကျဲတဘိဘိမုာ်ဂု၊ ထံလီာ်ကီာ်ပူနုဆာဉ်လပကဒီသဖကွဲးအီအဂီာ်နဉ်လီ။ ယယုဝံသးစူဘဉ်ပဒီပုဂံဝါပုမသကိးတော်ဖိကိးဂ၊ မုာ်ရလီဘဉ်သုလှလှကီဝေတဘျီဂုတဘျီဂု ယဆာမုာ်လံာ်လကဆုနဉ်ဘဉ်ယထီဘိ၊ ဒ်သိးပကဖးဒီးပကဒုးသုဉ်ညါဘဉ်ကွဲးသုဉ်စာသးဘိဉ်တဖဉ်ဒ်သိးဒိဉ်ထီဉ်ဒီးကသးအိဉ်မကွဲးတော်လပပုကလုာ်ဒီးပပုတဝါအဂီာ်နဉ်လီ။ ပဒီပုဂံဝါတဖဉ်ကမေးစာပုလလံာ်လလဲာ်၊ ဒီးပကဒုးဖးသုဉ်ညါဖိသုဉ်တဖဉ်ပကဆီဉ်ထွဲကွဲးအီလတော်အဲဉ်ပပုကလုာ်အဂီာ်နဉ်လီ။ အဲအဲဖိသုဉ်တဖဉ်ဒိဉ်ထီဉ် လာဒဲ ကဝီပူထံဉ်နဉ်တော်ဒီးကွာ်လိတော်တကြားတဘဉ်တဖဉ်ပကဘဉ်ယဉ်လီကွဲးအကျဲလတော်သုဉ်ညါလတော်အဲဉ်ကွဲးပပုကလုာ်အဂီာ်နဉ်လီ။

နီာ်ခဲလ်မု (Kell Moe)
မဲာ်ရမိာ်ဒဲကဝီ
နီဉ်ဂု(၅)တီဖုဉ်ကွဲး
ကြံထံဟီဉ်ကဝီ

ဆု - ပဒီပုဂံဝါမုဉ် ခဲလ်မု

သးခုဒိဉ်မးလသုလှလှကီဝေတော်ကစီဉ်အံကဲဘျူးကဲဖိဉ်လကနဂီာ်တကးဘဉ်ကဲထီဉ်တော်ဂံာ်တော်ဘါလတော်သးအိဉ်မသကိးတော်လပပုကလုာ်တော်ဖိးတော်မအဂီာ်အယိနဉ်လီ။ ဆာကတီာ်ခဲအံထံကီာ်လိဉ်ဘဉ်ပုလအသးအိဉ်မတော်လပပုကလုာ်အဂီာ်နီာ်နီာ်လီ။ နအိဉ်ဒီးမုဒါဖးဒိဉ်လကသုဉ်လီနဉ်ကွဲးသးစာတဖဉ်အတော်သုဉ်ညါနဉ်ပာ်အဂီာ်ခိဉ်ထံးနဉ်လီ။ ပသးအိဉ်ဟ့ဉ်ဂံာ်ဟ့ဉ်ဘါနုလကတဘဉ်သးဟးဂီလကနတော်မဂုအယိလုတဂုတဂု။ ဒ်နယုထီဉ်လပကဆုနဉ်နုသုလှလှကီဝေအသိးသုလှလှကီဝေတော်ကစီဉ်အံကဲတုအိဉ်နုဖဲအဟးထီဉ်တဘျီလံာ်လံာ်အခါနဉ်လီ။ ပပာ်ကဖလပသးဒီးစံးဘျူးနုလကနမုာ်သုလှလှလှကီဝေပုဖးလံာ်ဖိတဂအယိလီ။ ခါဆုညါဆာထံဉ်ဆာနာ်ဟူဘဉ်ဒီးနကစီဉ်နဉ်လီ။ တော်ဘျူးနုဒိဉ်မးလကတော်ဟ့ဉ်ကုဉ်ပုအယိလီ။

ဆုပကီာ်လါဟ့
အဲးဒီးထာဉ်

၂၀၁၁ နှစ် တစ်ကုသုတ်ကသုံးတစ်ဆီတလဲ မဟုတ်ဒီကညီဖိတ်လှိုင်အိပ်သးသမူ

အကတိာ် ခဲ အံ၊ မူ ခိပ် ကလံ သိပ် ဂီ တာ် ဆီ တလဲ တဘဉ် လိာ်ဘဉ် စးဒီး မှာ် ဝဲ ဖှေ မူ ခိပ် ကလံ သိပ် ဂီ တာ် ဆီ တလဲ အဖာ် မှာ် နှပ် ပှေ အါ ဂါ လာ တထံ ဉ် ဒီး တနာ် ပါ ဝဲ ဖှေ ဘဉ် တဖှေ ခဲ အံ ပလါ ဘဉ် ဝဲ ဒီး ထံ ဉ် ဘဉ် ဝဲ ဖှေ လာ အကစာ် လံ နှပ် လီ။ ဆါ ကတိာ် ခဲ အံ ထံ ကီ အါ ဘဉ်၊ တာ် လီ အါ တီ၊ ပှေ ကညီ အါ ဂါ လာ အတူ ဘဉ် တှာ် လံ နှပ် ဆာ် တာ် တတာ် တနါ အတာ် ဘဉ် ဒီ ဘဉ် ထံ တဖှေ ဖှေ ဒီ ဖှေ မူ ခိပ် ကလံ သိပ် ဂီ တာ် ဆီ တလဲ အသး အယိ နှပ် လီ။ ထံ ကီ တာ် လီ အါ တီ ဘဉ် ကွာ် ဆာ် မဲာ် ဒီး မူ ခိပ် ကလံ သိပ် ဂီ တာ် ဆီ တလဲ အတာ် တတာ် တနါ ဖှေ အမာ် ကလံ မှာ် ဖး ဒိပ်၊ ကလံ သဝံး၊ ဟိပ် ခိပ် ဟူး၊ စှါ နါ မံာ်၊ ထံ လှါ ဘာ် တာ်၊ တာ် ကီ ဒိပ် ယု ထီ တဖှေ အယိ တာ် ဟး ဂုာ် ဟး ဂီ၊ တာ် သံ တာ် ပှေ အိပ် ထီ ဝဲ ဖှေ အါ မး နှပ် လီ။

ကညီ ဖိတ် လာ ကညီ ကီ စဲ ဉ် တာ် လီ အါ တီ၊ ဖဲ မူ ခိပ် ကလံ သိပ် ဂီ တာ် ဆီ တလဲ အတာ် တတာ် တနါ အိပ် ထီ ဉ် အခါ လာ တာ် လှိုင် အိပ် သး သမူ တာ် ဖဲ အိပ် မး အိပ် အဂီ မှာ် တာ် နး ကတိာ် မှာ် လာ တနံာ် ဒီး တနံာ် မူ ခိပ် ကလံ သိပ် ဂီ တာ် ဆီ တလဲ အတာ် ပဲ မဟုတ် ဒီ ဖှေ ဖိတ် တာ် ဖဲ အိပ် မး အိပ် လီ ဆီ လိာ် သး အယိ နှပ် လီ။ လီ ကဝီ ဖှေ ဖိတ် တာ် လှိုင် အိပ် သး သမူ လာ တနံာ် ဒီး တနံာ် အဂီ ဘဉ် ဒီး သနူ ထီ ဉ် အသး လာ တာ် ထု စံာ် ထု ပှေ၊ တာ် ဖဲ ခး ဖဲ သံ ဉ် ဒီး သူ ဉ် အိပ် ဖှေ အိပ် လာ အဆါ ကတိာ် ဖှေ ဝဲ ဒီး အိပ် မူ ယုာ် ဒီး နှပ် ဆာ် ခိပ် ယာ် လာ အအိပ် ဝဲ တရံး အါ နှပ် လီ။

အပူ ကွာ် ၂၀၁၀ နှစ် နှစ် ကညီ ကီ စဲ ဉ် တာ် လီ အါ တီ အပူ တာ် ကီ ယု ထီ ဉ် မး လီ။ ပှေ ထု စံာ် ဖိတ် ပှေ ဖဲ ခး ဖိတ် တဖှေ ဘဉ် ကွာ် ဆာ် မဲာ် ဒီး တာ် ကီ တာ် ခဲ ဒိပ် ဒိပ် မှာ် မှာ် လာ တာ် လှိုင် အိပ် နီ ခိ သး သမူ အဂီ နှပ် လီ။ မူ ခိပ် စှေ အလါ ဘဉ် ဆာ် မူ ခိပ် တစှေ ဘဉ် ဒီး တာ် ယီ ယုာ် အယိ ဖှေ ဖိတ် တဖှေ လိာ် ဘဉ် တာ် စှေ ထံ လာ ကညီ အိပ် ဖှေ အိပ် တာ်၊ က

သူ ဉ် ဘု၊ ကထု စံာ် ထု ပှေ အဂီ နှပ် လီ။ ဖှေ ဖိတ် တဖှေ လာ တာ် လီ အါ တီ ထံ ဉ် ဘဉ် တာ် ကီ တာ် ခဲ ဒီ အမာ် ကညီ အိပ် ဖှေ အိပ် တာ် အဂီ ထံ တအိပ်၊ ကညီ ဘု အဂီ တာ် ကီ ဒိပ် အယိ ဘု တဖှေ၊ ကထံ ဉ် စံာ် ကွဲး စံာ် အဂီ ထံ တအိပ်၊ ဘု စှါ ကီး မဲ ထီ ဉ် တဂုာ် ဘဉ်။ ဘု လာ တာ် သူ ဉ် လီ ဒီး မဲ ထီ ဉ် တဖှေ ယု ထီ သံ ကွာ် အိပ် ဝဲ လီ။ မှာ် လာ တာ် ကီ ဒိပ် တလာ အယိ ဖှေ ဖိတ် တဖှေ အခး လီ အါ တီ ဘဉ် လီ ယီ ကွာ် ဝဲ ဒီး ဘု အတာ် ဟး ထီ ဉ် စှါ ကီး စှါ လီ ကွာ် ဝဲ ဖှေ အါ မး လာ တာ် လီ အါ တီ နှပ် လီ။ ဟံာ် ဖိတ် မဲ အါ ဖှေ တဒီး နာ် ဘဉ် ထံ လာ လာ လိာ် လိာ် လာ ကအိပ်၊ ကဖိတ် အိပ် တာ် အဂီ ဒီး ကလုာ် ထံ အဂီ စှါ ကီး ဘဉ် နှပ် လီ။

မူ ခိပ် ကလံ သိပ် ဂီ တာ် ဆီ တလဲ သး အဘူး ကတိာ် ပှေ မှာ် ကွာ် ကဒါ ကွာ် ၂၀၁၁ နှစ် တနံာ် ညါ အံ မှာ် ကြီ ကီ ရှပ် အပူ ယုာ် ဒီး တာ် လီ အါ အါ တီ စး ထီ ဉ် လာ နှပ် ထီ ဉ် သီ သီ အဆါ ကတိာ် တာ် စှေ လီ ဆီ နှာ် ဒီ အညီ နှာ် အသး လီ။ မှာ် လာ တာ် စှေ လီ ဆီ ဒီး စှေ ဝဲ တပူ ယုာ် ယီ အယိ ဒုး အိပ် ထီ ဉ် တာ် ကီ တာ် ခဲ လာ ပှေ မး ဖိတ် တဖှေ အဂီ မှာ် လာ ဖဲ ဘဉ် ဖှေ ခး အဆါ ကတိာ် တာ် စှေ ဝဲ အယိ ဖှေ အု ခး တသု ဘဉ်၊ တကး ဘဉ် နှစ် ဖိတ် မဲ မဲ ထီ ဉ် ပှေ ကီ ကျါ အယိ ဖှေ အု ခး တကး ဂုာ် ဂုာ် ဘဉ်။ သဝီ ဖိတ် တနီ ဂီ သု ဝဲ အကြး ဒီး သဝီ ဖိတ် တနီ ဂီ တသု နီ တစဲး ဘဉ် နှပ် လီ။ ခး ဝဲ လာ လာ တာ် ဖှေ အု အါ တအိပ် ဒီး ကီ အါ တသု ဂုာ် ဂုာ် ဘဉ် ဝဲ လာ အိပ် ဝဲ ၄၀ ဖိတ် လီ လာ မှာ် ကြီ ကီ ရှပ် အပူ နှပ် လီ။ လာ တာ် နှပ် အယိ ဖှေ ဖိတ် သဝီ ဖိတ် အါ ဂါ ဘဉ် ပာ် တှာ် ကွာ် အခး လီ သံ ဉ် လီ လာ တာ် လီ အါ တီ နှပ် လီ။

ဖဲ လါ အိ ကွာ် တနံာ် အံ အတီ ပှေ တာ် စှေ ထံ ဉ် လီ ဝဲ ဖှေ လာ ဘီ နီ ကျိ၊ ဘံ လု ကီ ဆာ်၊ ဖှေ သထုာ် ကီ ရှပ် အပူ အယိ ထံ လှါ ဘာ် ကွာ် သဝီ ဖိတ် အဟံာ် အဖျာ် ၁,၀၀၀ ယုာ် ယုာ် တကး ဘဉ် ထံ လှါ ဘာ် ကွာ် ပှေ ထု စံာ်

ဖိအစဉ်လီၤပုၤလီၤ ၄၉၅ အူကၢ် လၢသဝီ ၅ ဖျၢၣ်လၢ အမ့ၢ်ထံဆံၣ်ဘီသဝီ၊ နိၣ်ကနဲသဝီ၊ ကိးဖိခိၣ်၊ ထံဖး နိၣ်ထီၣ်၊ ဝၣ်ယဲၤထီၣ်ဒီးသဝီဖိအါန့ၢ် ၅၀၀ ဂၤဘၣ်ကွၢ် ဆၢၣ်မဲၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်အတၢ်ပံးတၢ်စ့ၤန့ၣ်လီၤ။ ခိၣ် ယၤသဝီဒီးသဝီလၢအသုၣ်လီၤအသးလၢဘီနီၤကျိၤကၢ် နံၤတဖၣ်စ့ၢ်ကိးထံဒိၣ်ဘျၢဝဲဒၣ်အစဉ်လီၤပုၤလီၤဒီးတၢ်အိၣ် တၢ်ဆိးအလီၤအကျဲစ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ။

တၢ်မၤအသးအံၤဖဲလၢစဲးပထုဘၣ် ၂၀၁၁ နံၣ် အတီၢ်ပုၤ နီၢ်ယိထီၣ်ဒီးကိးလုၢ်အကရူၢ်လၢအိၣ်လၢလုၢ်သိ ကီၢ်ဆၢၣ်၊ မ့ၢ်တြီၤကီၢ်ရ့ၣ်အပူၤတၢ်စ့ၤလီၤဝဲဒိၣ်ဒိၣ်မ့ၢ်မ့ၢ် အယိ သဝီ ၁၀ ဖျၢၣ် ပုၤနီၢ်ဂံၢ် ၅၇၅ ဂၤထံဒိၣ်ဘၢကွၢ် အစဉ်လီၤခဲလၢအအူကၢ် ၁,၀၀၀ ယၣ်ယၣ်ဒီး စံၣ်လီၤ လၢထံဒိၣ်ဘၢတဖၣ်တၢ်သုၣ်က့ၤဘုန့ၢ် ဒၣ်ထဲအအူကၢ် ၅၀၀ ယၣ်ယၣ်န့ၣ်လီၤ။ ထံဒိၣ်လီၤတဘျီအံၤစံၣ်လီၤတနီၤ ထံကွးဒီးပးဂီၤကွၢ်ဒိတလီၤဘၣ်ဆၢၣ်စံၣ်လီၤတနီၤနီၤပး ဂီၤထဲတတ်န့ၣ်လီၤ။ ငူဖိသဝီဖိတၢ်သုၣ်အိၣ်ဖျးအိၣ်အလီၤ နီၤအမ့ၢ်သဲးကျိးတၢ်ဒီးတၢ်လၢအကျိးလၢအအိၣ်လၢထံ ကျိနံၤတဖၣ်စ့ၢ်ကိးပးဂီၤကွၢ်ဝဲဒၣ်ခဲလၢန့ၣ်လီၤ။ ထံ ဘီတီၤလီၤပျီၤ၊ လီၤဘၢဒီးပးဂီၤကွၢ်ဝဲဒၣ်ခဲလၢ ၁၂ ဘီန့ၣ်လီၤ။ ပုၤသံခဲလၢ ၄ ဂၤ ဘၣ်ဆၢၣ်တၢ်ထံၣ်န့ၢ်က့ၤ အီၤထဲ ၂ ဂၤန့ၣ်လီၤ။

လီၤကဝီၤပုၤထူစံၣ်ဖဲဒုးဖိလၢအအိၣ်လၢကညီကီၢ် စဲၣ်အပူၤတဖၣ်ပၢ်ဖျါထီၣ်ဝဲလၢ ခီဖျိမုၢ်ခိၣ်ကလံၤသီၣ်ဂီၤ တၢ်ဆၢကတီၢ်တဘၣ်လီၤဘၣ်စးအယိ အလီၤကဝီၤပုၤဒီး န့ၢ်ဘၣ်ဝဲ ဒၣ်ကျိၢ်ပန့ၢ်တၢ်ဆါလီၤ၊ ယုၢ်အိၣ်ဘု၊ ထီၣ် ဖျဲးလီၤအိၣ်ဘု၊ တၢ်ယိယုထံလီၤသံး၊ ချိၣ်အိၣ်ဘု၊ ထိး မံၤအိၣ်ဘု၊ သံမုၢ်ပီၤလီၤ၊ ကံၢ်မၤပးဂီၤဘု လီၤဆိတၢ် ဒၣ်တၢ်ဖိယၢ်လၢအမၤပးဂီၤဘုသုၣ်တဖၣ်အံၤ တနံၣ်ဒီး တနံၣ်ပဲအါထီၣ်ဝဲဒၣ်ကွၢ်ကွၢ်န့ၣ်လီၤ။ မ့ၢ်လၢမုၢ်ခိၣ်ကလံၤ သီၣ်ဂီၤတၢ်ဆိတလဲ မၤဘၣ်ဒိ ငူဖိသဝီဖိတဖၣ်တၢ်သုၣ် အိၣ်ဖျးအိၣ်အကျိၤအကျဲအလီၤအယိလီၤကဝီၤဖိတဖၣ် အသးပးဂီၤဒီးခါ ဆူမဲၣ်ညါ န့ၢ်ဆၢၣ်တၢ်အိၣ်သးကမၤ အသးဒဲလဲန့ၣ်တသ့ၣ်ညါဆိဝဲအယိမ့ၢ်တၢ်ကီၢ်တဲလဲ တၢ်ကကတဲၣ်ကတီၤဆိသးဒီးဒီးသဖၢဆိသးလၢန့ၢ်ဆၢၣ်တၢ် တတၢ်တနါအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ။

ပုၤကညီဖိတဖၣ်အိၣ်ဆိးဒီးလုၢ်အိၣ်သးသမူလၢ

တၢ်တၢ်သုၣ်အိၣ်ဖျးအိၣ်လၢအဆၢကတီၢ်ဒၣ်ဝဲအယိဖဲတၢ် ဆၢကတီၢ်ဒီးမုၢ်ခိၣ်ကလံၤသီၣ်ဂီၤတၢ်ဆိတလဲ အတၢ် တတၢ်တနါဒီးတၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးအိၣ်ထီၣ်အခါမၤဘၣ် ဒိအဝဲသုၣ်တၢ်သုၣ်အိၣ်ဖျးအိၣ်အန့ၢ်ဆၢၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်တၢ် အိၣ်စ့ၤလီၤဒီးတလၢတလီၣ်လၢလီၤကဝီၤဖိအဂီၢ်မ့ၢ်လၢတၢ် ကီၢ်တၢ်ခဲအမ့ၢ် တၢ်ကီၢ်ဒိၣ်အယိထံၣ်စံၣ်ကွးစံၣ်တသ့၊ သုၣ်ဘုအဂီၢ်ထံတအိၣ်၊ ဒဲန့ၣ်အသိး တၢ်စ့ၤဒိၣ်အယိ ထံလုၢ်ဘၢစံၣ်လီၤပုၤလီၤဝဲဘုသံ၊ ဟီၣ်ခိၣ်လၢဘၢစံၣ် လီၤပုၤလီၤတကးဘၣ် တၢ်စ့ၤဒိၣ်အယိ လိကီတယုဒီးပုၤ လၢအမၤဒုးတဖၣ်ဒ့ၣ်အူဒုးတအိၣ်၊ သုၣ်အိၣ်ဘုဒီးသုၣ် အိၣ်ဖျးအိၣ်တၢ်အဂူၤအဂူၤအဂီၢ်တသ့ဘၣ်အယိသဝီဖိ တဖၣ်ဘၣ်ပၢ်တီၢ်ကွၢ်အဒုးဒီးစံၣ်လီၤပုၤလီၤ၊ ဒီးဒဲသိး ကဆဲးအိၣ်မူဝဲဆူညါကသ့အဂီၢ်ဘၣ်ပးဒီးလဲမၤတၢ် ဒီးဘၣ်ပးယုမၤတၢ်မၤလၢအဂၤလၢသဝီပုၤမ့ၢ်ဂုၤသဝီချၢ မ့ၢ်ဂုၤဒဲသိး ကဒီးန့ၢ်ဘၣ်ကျိၣ်စ့ၢ်တၢ်ဖဲန့ၣ်တဆဲးတက့ၢ် ဒီးကပွၤန့ၢ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢအဟံၣ်ဖိယိဖိအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ။ န့ၢ်ဆၢၣ်တၢ်ဆိတလဲအတၢ်ဂုၢ်ကီၢ်ဒီးတၢ်တတၢ်တနါအံၤဒုး အိၣ်ထီၣ်တၢ်အိၣ်တကူအိၣ်တလၢ လၢသဝီဖိတဖၣ် အသိးအကျါအါဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ။

န့ၢ်ဆၢၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်ယၤအတၢ်လီၤမ့ၢ်လီၤမၤခီဖျိထံ လုၢ်ဘၢတၢ်တၢ်ယိမ့ၢ်ဂုၤတၢ်ကီၢ်ဒိၣ်မ့ၢ်ဂုၤန့ၣ် မ့ၢ်တၢ်လီၤ ဘၣ်ယိၣ်ဖးဒိၣ်လၢပုၤလီၤကဝီၤဖိအတၢ်လုၢ်အိၣ်သးသမူ အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ။ မုၢ်ခိၣ်ကလံၤသီၣ်ဂီၤတၢ်ဆိတလဲ တၢ် တတၢ်တနါလၢပဝဲဆိအီၤတသ့ဘၣ်တဖၣ်အံၤ ဟဲစိၣ် န့ၢ်လီၤကဝီၤဖိတဖၣ်တၢ်ဖျိၣ်တၢ်ယၢ်၊ တၢ်ပံးတၢ်စ့ၤတၢ် အိၣ်တကူအိၣ်တလၢ၊ တၢ်လီၤမုးလီၤမၤအါမံၤအါကလုၢ် ဒီးခါဆူညါန့ၣ်လၢဟဲတဖၣ် မ့ၢ်ဆဲးမၤဒဲးအသးန့ၣ်ငူဖိ သဝီဖိအတၢ်ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲၣ်အါမံၤအါကလုၢ်ကဟဲနး ထီၣ်ဝဲဒၣ်ကွၢ်ကွၢ်န့ၣ်လီၤ။

တနံၣ်ဒီးတနံၣ် ဟီၣ်ကဝီၤတၢ်လီၤဆိလိာ်သးအ ဖိခိၣ် လီၤကဝီၤဖိတဖၣ် ကဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲၣ်ဝဲဒၣ် န့ၢ် ဆၢၣ်တၢ်တတၢ်တနါတဖၣ်အံၤ ကဟဲအါထီၣ်ဝဲဒၣ်ကွၢ် ကွၢ်န့ၣ်လီၤ။ လီၤကဝီၤဖိ၊ လီၤဆိဒၣ်တၢ် ပုၤသုၣ်အိၣ်ဖျး အိၣ်တၢ်ဖိတဖၣ် ကဘၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ကတဲၣ်ကတီၤအသး လၢ ခါဆူညါန့ၣ်လၢအကဟဲတဖၣ်အဂီၢ် ထီၣ်ဘီန့ၣ် မ့ၢ် ဝဲဒၣ် တၢ်ဒုးသုၣ်ညါဟ့ၣ်ပလီၤန့ၣ်လီၤ။ ■

ခွန်အဲဉ်ယုဉ်ဟ့ဉ်တၢ်ပျဲဆူ ITD ဝိပနံဉ် ကမၤတၢ်ဃုသ့ဉ် ညါလၢ ဒဝဲၣ်ထံဃိၣ်ကဘိသန့ ကျဲမုၢ်, ဘျးဒဝဲၣ်

သုလၢကီၤဂ့ၤ

ပလါဒံၣ်စ့ဘၢဉ် ၂၉ သီ, ၂၀၁၁ နံဉ် ခွန်အဲဉ်ယုဉ် ဟ့ဉ်အခွဲးလၢအံဉ်တလံဉ်ယဲဉ်ထဲတၢ်ဂုၤထီဉ်ပသီ ထီဉ်ကူဉ်ပနံဉ် Italian-Thai company ltd လၢကမၤတၢ်ဃုသ့ဉ်ညါလၢတၢ်ဘျီထီဉ်ဒဝဲၣ်-ကၢဉ်ခွဲးနါဘျီဉ်ရံဉ် ကျဲမုၢ်ဖးဒိဉ်န့ဉ်လီၤ.

ပဒိဉ်စီၤကွၢ်ထူဝု, မ့ၢ်ဝဲဒုဉ်ခွန်အဲဉ်ယုဉ်ကီၢ်ရံဉ်ဘျး ဒဝဲၣ်အပူၤပၤ လီၢ် ဆုဉ် နီၤ ဒီးမ့ၢ်ဝဲ ဒုဉ်ခွန်အဲဉ်ယုဉ် ခိဉ်နါ တကၤလၢအပပုဉ်လၢတၢ်လဲၤထံဉ်လိာ်သးဒီးကူဉ်ပနံဉ် အခါဉ်စးစးဝဲလၢ “အံဉ်တလံဉ်-ထဲတၢ်ဂုၤထီဉ်ပသီ ထီဉ်ကူဉ်ပနံဉ် ပာ်ဖျါထီဉ်ဝဲဒုဉ် အတၢ်ဃုသ့ဉ်ညါတၢ်ဘျီထီဉ် ဘၣ်ထံး ဒီးအတၢ်တိာ် ကျဲန့ဉ် လီၤ. ဘၣ် ဃး ဒီး တၢ်ဂ့ၢ် အံၤ ပဝဲခွန်အဲဉ်ယုဉ်ကဘၣ်ဆိကမိဉ်ကွၢ်ထံကွၢ်ဆးဒီး မၤတၢ်ဆၢတၢ်န့ဉ်လီၤ. အဝဲသ့ဉ်တၢ်ဃုသ့ဉ်ညါဘၣ်ဃး တၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးတၢ်တိာ်ကျဲအံၤကဘၣ်မ့ၢ်ဝဲဒုဉ်ဘီမုၢ် ထံကီၢ်အပတီၢ်န့ဉ်လီၤ. ခွန်အဲဉ်ယုဉ်ကတၢ်ပိဉ်တၢ်ပိ သကိးဘၣ် ဃးတၢ်ဂ့ၢ် အံၤဆူညါလၢ ကဘၣ်ကွၢ်စုဉ်ဝဲဒုဉ် လဲဉ်အဂ့ၢ်, တကတီၢ်ဃီပဟ့ဉ် အခွဲးလၢအဝဲသ့ဉ် ကမၤ တၢ် ဖဲလၢပကွၢ်စုဉ်အဝဲသ့ဉ်တၢ်အိဉ်သးအခါန့ဉ်လီၤ.”

တၢ်အိဉ် ဖျိဉ် တဘျီအံၤ မ့ၢ် တၢ် ထံဉ် လိာ် သးလၢ ခွန်အဲဉ်ယုဉ်မုၢ်ကျဲလဲၤကွၢ်တၢ်ဃုသ့ဉ်ညါကမံတံၣ်, ဒီး အံဉ်တလံဉ်-ထဲ ကူဉ်ပနံဉ် အခါဉ်စးတဖၣ်အဘၢဉ်စၢဖဲ ခွန်အဲဉ်ယုဉ်ဃုထီဉ်လၢ အံဉ်တလံဉ်-ထဲ လၢကဟ် ဖျါ ထီဉ် အတၢ်ရဲဉ်တၢ်ကျဲလၢတၢ်ကဃုသ့ဉ်ညါတၢ်ဘျီထီဉ် ဘၣ်ထံးလၢဒဝဲၣ်တၢ်ဂုၤထီဉ်ပသီထီဉ် အတၢ်တိာ်ကျဲအံၤ ဝံၤအလီၢ်ခံန့ဉ်လီၤ. ကူဉ်ပနံဉ်အကျါအပူၤဃုသ့ဉ်ညါတၢ် လၢကူဉ်လၢလိကီၤဖျိဉ်စိမိဒီးပုၤမၤတၢ်ဘၣ်ထွဲခိဉ်ယၢန့ ဆၢဉ် ဟဲ ထီဉ် ဝဲဒုဉ် တၢ် အိဉ်ဖျိဉ်စ့ကိး လီၤ. ဝိ ပနံဉ် ခါဉ် စးတဖၣ်ဟ်ဖျါထီဉ်တၢ်ဃုသ့ဉ်ညါတၢ်ဘျီထီဉ်ဘၣ်ထံးဆူ ခွန်အဲဉ်ယုဉ်အအိဉ်ဃုဒီးဒဝဲၣ်တၢ်သ့ဉ်ထီဉ်လၢအမ့ၢ်ဖဲးဖိ

ကဟ်ဟီဉ်ကဝီၤ, ကျဲမုၢ်အကါဒိဉ်ဒီးဟဲဉ်ဒြိဉ်ထံတမၢ် လၢအအိဉ်လၢကျိဉ်ထၣ်စ့ကိးန့ဉ်လီၤ.

အံဉ်တလံဉ်-ထဲတၢ်ဂုၤထီဉ်ပသီထီဉ်ခိပနံဉ်ဆူန့ဉ် ဝဲဒုဉ် လၢ ခွန်အဲဉ်ယုဉ် ကဒုးအိဉ်ထီဉ် ကမံးတံာ် တဖု လၢ အဝဲသ့ဉ်ကဆဲးကျိးအီၤအဂီၢ်ဒ်သိးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိးမ့ၢ်အိဉ် ထီဉ်လီၤဆီဒုဉ်တၢ်လၢတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘာတကမၤအဂ့ၢ်ခိဉ်နါ လၢအလဲၤထီဉ်တၢ်အိဉ်ဖျိဉ်အကျါတကဟ်ဖျါဝဲန့ဉ်လီၤ.

တၢ်ထံဉ်လိာ်အိဉ်ဖျိဉ်သကိးတဘျီအံၤခွန်အဲဉ်ယုဉ် အၢဉ် လီၤတူၢ်လိာ်ဆီဝဲ လၢကပျဲ ကူဉ်ပနံဉ်အံၤကဆဲးမၤဝဲ ဒုဉ်တၢ်ဃုသ့ဉ်ညါဘၣ်ထွဲခိဉ်ယၢန့ဆၢဉ်တၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ် ထံး, ပုၤဂ့ၢ်ဝီ တၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံး လၢဃု လၢ အတီၢ် ပုၤဒီး ဟ့ဉ် တၢ်ပျဲ လၢတၢ်ကဆဲးဘျီ ထီဉ် ကျဲ ဒ်သိးတၢ် န့ဉ် လီၤ မၤတၢ်ဃုသ့ဉ်ညါဆူညါကန့ၢ်အဂီၢ်န့ဉ်လီၤ.

အံဉ်တလံဉ်-ထဲတၢ်ဂုၤထီဉ်ပသီထီဉ်ကူဉ်ပနံဉ်မ့ၢ် ဝဲ ဒုဉ် ကီၢ် ကျိဉ် တဲဉ်ခိ ပနံဉ်ဒီးဘျီထီဉ် ဒဝဲၣ် မ့ၢ် ကျိလဲၤကွၢ် ကဝီဒိဉ်လီၤဆီလၢအအိဉ်လၢကီၢ်ပအယီၤကလံးထံးတ ကပဒီးလီၤလၢစ့ခဲလၢဉ် ၆၀ ဘ့ လုဉ် ယၢဉ် အမဲရကဒိ လုဉ်န့ဉ်လီၤ. တၢ်တိာ်ကျဲပပုဉ်ဃုဒီးတၢ်ဘျီထီဉ်ထံဃိဉ် ကဘိ သန့, ဖဲးဖိကဟ်တၢ်မၤလီၢ် ဖးဒိဉ်လၢ အဟံး န့ၢ် တၢ် လီၢ် ၂၅၀ ကံ လိ မံ ထၢဉ်ဝး ဝး, လၢသ့ဉ် လးဂံၢ်ဘါ သဟီဉ် လၢ အအိဉ် ၄,၀၀၀ မံဉ် ကဉ် ဝး, တၢ် ဘျီထီဉ် လုဉ်မ့ၢ် အူ ကျဲလၢ အဆဲး ကျိး အသး ဒီး ကီၢ် ဆၢ တုၤဆူကဉ်ခွဲ နါ ဘျီဉ်ရံဉ်, ကျဲ မုၢ် ဖး ဒိဉ်, တၢ် တီၤထံ တမၢ်, တၢ်ဆူလီမ့ၢ်အူဒီးကံသဝံပီၤကျိတဖၣ်ဆူကီၢ် ကျိဉ်တဲဉ်န့ဉ်လီၤ.

ဒဝဲၣ်တၢ်တိာ်ကျဲအံၤ အိဉ်သ့ဉ်လီၤအသးလၢတၢ် ဘၣ်ကံဂုဉ်ဟီဉ်ကဝီၤအယီၤ ဝိပနံဉ်ပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်ဘၣ် ကီၢ်ဘၣ်ဂီၤလၢအဝဲသ့ဉ်တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘာအဂီၢ်မ့ၢ်လၢအဝဲ သ့ဉ်အိဉ်ဘၣ်လၢပယီၤသုးဒီးကညီသုးအဘၢဉ်စၢအယီၤ

န့ၣ်လီၤ. အံၣ်တလံၣ်-ထဲကူၣ်ပနံၣ်တအဲၣ်ဒီးပၣ်ဖျါတၢ်
ဘၣ် တၢ် ဘၢ အတၢ် ဂၢၢ်ကီၤ လၢ အအိၣ် လၢ ဟီၣ် ကဝီၤ ပူ
ဘၣ်, ဒ်သိးတၢ်ကဒီးန့ၣ်ဘၣ်ဝဲဒၣ် တခီဘီမုၢ်တၢ်ဘျူလီၤ
ကျိၣ်စ့အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

အပူၤကွံၣ်ခိပနံၣ်အံၤ တဒုးသ့ၣ်ညါဝဲဒၣ် ခုၣ်အဲၣ်
ယုၣ်လီၤခါၣ်သးဘၣ်ပး တၢ်တုဲဒၣ်ကျဲမုၢ်ဖးဒိၣ်အံၤလီၤ
တၢ်လီၤဆဲးဘၣ်, အိၣ်ဒၣ်လၢအဟဲဒုးသ့ၣ်ညါလီၤကဝီၤ
ပုၤဘၣ်မုၢ်ဘၣ်ဒါအပတီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဝဲ လၢယုၤလဲအပူၤ ခုၣ်
အဲၣ်ယုၣ်သုးဖိလဲၤမၤတံၢ်တံၢ်ဝဲဒၣ် ခိပနံၣ်အပူၤလၢဟဲ
တုဲကျဲတဖၣ်အံၤအယီၤ ခိပနံၣ်အံၤ သ့ၣ်ညါဝဲဒၣ်လၢ အဝဲ
သ့ၣ်မၤဝဲဒၣ်အသးတသ့ဘၣ်, ကဘၣ်ဒီးန့ၣ်ဘၣ်, ယု
အခွဲးလီၤတၢ်လီၤဆဲးလၢ ခုၣ်အဲၣ်ယုၣ်လီၤခါၣ်သးအအိၣ်
န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ဂၢၢ်အံၤအဖိခိၣ် ကူၣ်ပနံၣ်အံၤဘၣ်ထံၣ်
လိၣ်ကတိၤသကိးတၢ်ဒီးခုၣ်အဲၣ်ယုၣ်လၢတၢ်ဘၣ် တၢ်ဘၢ
အဂၢၢ်ဒ်သိးအတၢ်မၤသုတဘၣ်တၢ်မၤတံၢ်တံၢ်တဂ့ၤအဂီၢ်
ခုၣ်အဲၣ်ယုၣ်ခိၣ်န့ၣ်ပၣ်ဖျါတုဲန့ၣ်လီၤ.

စီၤဖိစ့ၣ်ထွါလၢအမ့ၢ်ကီၢ်သုလုၤတၢ်ယုသ့ၣ်ညါမုၢ်
ကျိၣ်လဲၤကွံၣ်တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်ကမံးတံၢ်တဂ့ၤပၣ်ဖျါထီၣ်
အတၢ်ထံၣ်လၢတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်တဘျီအံၤဒီးစံးဝဲ, “ပတၢ်ဘၣ်
ယိၣ်အခိၣ်သ့ၣ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မၤဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးခိၣ်ယၢန့

ဆၢၣ် ဒီးပုၤဂၢၢ်ဝီလုၢ်လၢ်ထုသန့န့ၣ်လီၤ. ပယုထီၣ် ကူၣ်
ပနံၣ်လၢကမၤဝဲဒၣ်တၢ်ထံၣ်လိၣ်မၤန့ၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်
ဖးလၢကမုၢ်လၢအအိၣ်လၢတၢ်သဘျူ အပူၤ, ပူဖျဲးဒီးတၢ်
ဘၣ်ပျံးဘၣ်ဖးပယီၤသုးန့ၣ်လီၤ. ကူၣ်ပနံၣ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်
အါ ထီၣ် စ့ၢ် ကိးတၢ် ဆၢ ကတီၢ်ဆူ ကမုၢ် တၢ် ပၣ်ယုၣ် မၤ
သကိးတၢ်, တၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါကမုၢ်တၢ်ဂၢၢ်တၢ်ကျိၣ်န့ၣ်လီၤ.
ကူၣ်ပနံၣ်ကဘၣ်ရၤလီၤအတၢ်ယုသ့ၣ်ညါတၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်
ထံးခိၣ်ယၢန့ဆၢၣ်ဒီးပုၤဂၢၢ်ဝီတၢ်ပၣ်ဖျါဆူကမုၢ်အအိၣ်ဒီး
မၤန့ၢ်ဝဲဒၣ်ကရူၢ်ကရၢအါဖုအတၢ်ထံၣ်, ပုၤသ့ပုၤဘၣ်လၢ
ခိၣ်ယၢန့ဆၢၣ်အဂၤတဖၣ်အတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်န့ၣ်လီၤ.”

စီၤဖိစ့ၣ်ထွါစံးကဒီးဝဲ “ကူၣ်ပနံၣ်ကြး ဟ့ၣ်အါ
ထီၣ်တၢ်ဆၢကတီၢ်လၢတၢ်ယုသ့ၣ်ညါခိၣ်ယၢန့ဆၢၣ်တၢ်
ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးဒီးပုၤဂၢၢ်ဝီတၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
အတၢ်ဆၢကတီၢ်လၢကယုသ့ၣ်ညါခိၣ်ယၢန့ဆၢၣ်တၢ်ဘၣ်
ဒိဘၣ်ထံးစ့ၢ်အယီၤတမ့ၢ်တၢ်လၢတၢ်ပျဲးဘၣ်. တၢ်တိၣ်ကျဲ
အံၤတၢ်ကဘၣ်ဂၢၢ်လိၣ်အါဆူမဲၣ်ညါဒီးန့ၣ်လီၤ. ပယုထီၣ်
ကူၣ်ပနံၣ်လၢအစ့ၤကတၢ်ကမၤထွဲဝဲဒ် ကီၢ်ကျိၣ်တဲၣ်တၢ်
သိၣ်တၢ်သိဘၣ်ထွဲခိၣ်ယၢန့ဆၢၣ်ဒီးသ့ဝဲတၢ်သိၣ်တၢ်သိ
အံၤလၢကီၢ်ပယီၤအပူၤမ့ၢ်လၢကီၢ်ပယီၤအပူၤ တၢ်သိၣ်တၢ်
သိ မ့တမ့ၢ် တၢ်ပၤဆၢရဲၣ်ကျဲတအိၣ်နီတမံးအယီၤလီၤ.”

“ကူၣ်ပနံၣ်တဲဝဲလၢကမၤ
ထွဲဝဲဒၣ်ဒ်ဘီမုၢ်ထံကီၢ်တၢ်ဒိသ
အါခိၣ်ယၢန့ဆၢၣ်အနီၣ်ထီၣ်အ
တီၤ ပတီၢ် အသိးန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်
ဆၢၣ်ဘီမုၢ်ထံကီၢ်တၢ်ဒိသအါခိၣ်
ယၢန့ဆၢၣ်အနီၣ်ထီၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဒၣ်
ထဲတၢ်န့ၣ်ကျဲဒီးကူၣ်ပနံၣ်မ့ၢ်တ
မၤထွဲဘၣ်န့ၣ်တၢ်ပံးန့ၢ်ဂၢၢ်ဝီတ
သ့နီတမံးဘၣ်.” အဂၢၢ်န့ၣ်ဖိစ့ၣ်
ထွါစံးဝဲဒီးန့ၣ်လီၤ. ■

ဟံးန့ၢ်ကျဲတၢ်ကစီၣ်လၢ Karen
news

တၢ်ဘီထီၣ်
ဒဝါ-ကၣ်စ့
နါဘျီရံၣ်
ကျဲမုၢ်ဖးဒိၣ်

တၢ်ဂီၤ-ကျဲကလုၢ်

စာ်ထးအစုဉ်အပျဉ်ဒီးတၢ်ဘဉ်ဒိဘဉ်ထံး

စတံး

တၢ် ချဉ်စာ်ထးအတၢ်ဖံးတၢ်မၤန့ဉ်မ့ၢ်ဝဲတၢ်မၤတခါ လၢအမၤဘဉ်ဒိဒီးမၤဟးဂီၤတၢ်အအါကတၢ်န့ဉ်လီၤ. ဘဉ်ဆဉ်ဃိးဗျးကယၤတုၤလၢအဗျးကယၤတဆံန့ဉ်ဘဉ်တၢ်သ့ဝဲတၢ်ချဉ်လၢချဉ်လုအတၢ်ဖံးတၢ်မၤလၢကမၤန့ဉ်လီၤမ့ၢ်အူဂံၢ်ဘါအဂီၢ်န့ဉ်လီၤ. လၢတၢ်ချဉ်လၢချဉ်လုအယိဒုးအိဉ်ထီဉ်တၢ်စုဉ်တၢ်ပျဉ်အကလုာ်ကလုာ်ဖဲ တၢ်ချဉ်လၢဝံးတၢ်မၤသ့ဉ်ဖးလၢဒီးတၢ်ဘဉ်အဘဉ်သီထံးဒုလီၤလၢကမ့ဉ်ဟီဉ်ခိဉ်ကမ့ဉ်တဖဉ်ယုၤန့ဉ်လီၤဝဲဆူထံကျိပူၤအါအါဂီၢ်ဂီၢ်ဝံးဒုဒ်အနံဉ်လၢအကယၤန့ဉ်လီၤ. ပုၤဒိဉ်ကျိဉ်ဒိဉ်စုတဖဉ်မၤဝဲတၢ်ချဉ်လၢချဉ်လုအယိဒုးန့ဉ်ဝဲတၢ်ဘျးတၢ်ဖျိဉ်အါအါဂီၢ်ဂီၢ်ဝံးအလီၢ်ခံ အဝဲသ့ဉ်ဟးထီဉ်ကွံာ်လၢတၢ်လီၢ်အံၤ ဘဉ်ဆဉ်တၢ်စုဉ်တၢ်ပျဉ်လၢတၢ်ချဉ်လၢချဉ်လုအံၤအိဉ်တီၢ်ဝဲဒုဒ်အနံဉ်တဖဉ်အနံဉ်ဒီးမၤဘဉ်ဒိဝဲဆဉ်ဖိကီၢ်ဖိဒီးပုၤကညီသ့ဉ်တဖဉ်န့ဉ်လီၤ.

တၢ်ချဉ်လၢချဉ်လုဒ်အမ့ၢ်ပုၤသံသိ (ခဲၢ်), လၢၢ်, ထးဝါ, ဒီးထုလၢကညီကီၢ်ဖိခဲၢ်အပူၤအံၤဒုးအိဉ်ထီဉ်ဝဲတၢ်စုဉ်တၢ်ပျဉ်အါမးဒီးတၢ်စုဉ်တၢ်ပျဉ်အံၤလီၤန့ဉ်ဝဲဆူထံကျိပူၤဒီးတနီၤအိဉ်တ့ၢ်ဝဲဒုဒ်လၢဟီဉ်ခိဉ်ဘဉ်အလီၤန့ဉ်လီၤ. လၢဒီးပုၤသံသိအံၤဒုးအိဉ်ထီဉ်ဝဲတၢ်စုဉ်တၢ်ပျဉ်အအါကတၢ်န့ဉ်လီၤ. တၢ်ချဉ်လၢချဉ်လုတၢ်မၤအံၤ မၤဟးဂီၤစုာ်ကီးဝဲခိဉ်ယၤန့ဆဉ်အါအါဂီၢ်ဂီၢ်န့ဉ်လီၤ.

ပုၤသံသိ (ခဲၢ်)

ထုဉ်, ထးဝါ, ထးဒီးတီၢ်ဘီအဒးသ့ဉ်တဖဉ်လိဉ်ဘဉ်စုာ်ကီးတဆံးတက့ၢ်လၢပနီၢ်ခိဉ်မိဉ်ပျဉ်အပူၤဒ်သိးပနီၢ်ခိဉ်မိဉ်ပျဉ်ကမၤတၢ်ဘဉ်ဘျးဘဉ်ဒါကသ့အဂီၢ်န့ဉ်လီၤ. နဲလဲဉ်ဂုၤဒ်လဲဉ်ဂုၤပုၤသံသိတမ့ၢ်စုာ်ကီးတၢ်အဂုၤထီဘိလၢပနီၢ်ခိဉ်မိဉ်ပျဉ်အဂီၢ်ဘဉ်. မ့ၢ်အါတလၢလၢပနီၢ်ခိဉ်မိဉ်ပျဉ်အပူၤန့ဉ်ဒုးကဲထီဉ်ဝဲတၢ်စုဉ်တၢ်ပျဉ်သ့န့ဉ်လီၤ.

ပုၤသံသိမၤဘဉ်ဒိပနီၢ်ခိဉ်မိဉ်ပျဉ်ခဲလၢာ်ယဉ်ယဉ်န့ဉ်လီၤ. ပုၤသံသိအတၢ်မၤဘဉ်ဒိဘဉ်ထံးပနီၢ်ခိဉ်မိဉ်ပျဉ်အဒိဉ်ကတၢ်န့ဉ်မ့ၢ်ဝဲဟ့ဉ်ထီဉ်တၢ်သးကနိးတၢ်ဆါလၢသးပုၤဒီးဖိသ့ဉ်သ့ဉ်တဖဉ်အဂီၢ်စုာ်ကီးန့ဉ်လီၤ. ပုၤသံသိမ့ၢ်အိဉ်လၢပနီၢ်ခိဉ်မိဉ်ပျဉ်အါအါန့ဉ်ကမၤဟးဂီၤစုာ်ကီးပခိဉ်န့ဉ်အတၢ်ဖံးတၢ်မၤဒီးတၢ်ဆိကမိဉ်ဆိကမးန့ဉ်လီၤ.

ပုၤသံသိအစုဉ်မ့ၢ်န့ဉ်လီၤဆူပနီၢ်ခိဉ်မိဉ်ပျဉ်အပူၤန့ဉ်ကဒုးအိဉ်ထီဉ်စုာ်ကီးဝဲသ့ဉ်ထီဉ်တၢ်ဆါလၢဖိဒိဖိသ့ဉ်ဒီးပုၤသးပုၤတဖဉ်အဂီၢ်စုာ်ကီးန့ဉ်လီၤ. တကးဘဉ်သ့ဉ်ဂီၤဖျဉ်ဖိလၢပမိဉ်ပျဉ်အပူၤစုာ်ကီးကစုၤလီၤကွံာ်ဝဲန့ဉ်လီၤ.

ပိာ်မ့ဉ်လၢအအိဉ်ဒီးအဟုးအသးသ့ဉ်တဖဉ်, ပုၤသံသိမ့ၢ်န့ဉ်လီၤလၢအပူၤအါအါန့ဉ်ဖိလၢအအိဉ်လၢအဟုးဖုၤအံၤကလီၤတၢ်ကွံာ်ဝဲဒုဒ်န့ဉ်လီၤ.

လၢပိာ်ခွါသ့ဉ်တဖဉ်အဂီၢ် ပုၤအစုဉ်မ့ၢ်န့ဉ်လီၤလၢအပူၤအါအါန့ဉ်ကမၤဟးဂီၤဝဲပိာ်ခွါအချံန့ဉ်လီၤ.

ပုၤသံသိဒုးအိဉ်ထီဉ်ဝဲခဲစဉ်တၢ်ဆါစုာ်ကီးန့ဉ်လီၤ.

အဲဉ်တံဉ်မိဉ်န့ဉ်လၢာ်

အဲဉ်တံဉ်မိဉ်န့ဉ်လၢာ်အလၢာ်မ့ၢ်န့ဉ်လီၤဆူပမိဉ်ပျဉ်ပူၤအါအါဂီၢ်ဂီၢ်န့ဉ်ကမၤဟးဂီၤဝဲပတၢ်အိဉ်ဆူဉ်အိဉ်ချ့ဒ်အမ့ၢ်ပတၢ်ကသါအကျိၤကဟးဂီၤဝဲ,မဲာ်ချံကသးကံာ်ဒီးဂီၤထီဉ်ဝဲဒီးကးဒုးအိဉ်ထီဉ်ဝဲသးတၢ်ဆါ, ဟၢဖါဆါ, တၢ်ဟၢဖါလု, တၢ်ဘျး, ဒီးကဖုအတၢ်ဆါသ့ဉ်တဖဉ်န့ဉ်လီၤ.

အဲဉ်တံဉ်မိဉ်န့ဉ်လၢာ်ဘဉ်တၢ်သ့စုာ်ကီးအါ နဲအမ့ၢ်ကသံဉ်တခါလၢအကယါဘျါဝဲဒုဒ်တၢ်ဆါအယုးအယၢ်လၢအအိဉ်လၢပနီၢ်ခိဉ်မိဉ်ပျဉ်အပူၤန့ဉ်လီၤ. ဘဉ်ဆဉ်တနီၤဒုးအိဉ်ထီဉ်ဒီးမၤဒိဉ်ထီဉ်ဝဲတၢ်ဟၢဖါလုအလၢာ်, စုဆါခိဉ်ဆါဒီးယုၤညဉ်ဆါ, တၢ်ဘျး, သ့ဉ်စာ်, သးတၢ်ဆါ, တၢ်ဖံးဘဉ်တၢ်ဆါဒီးဖံးဘဉ်ထီဉ်ဂီၤန့ဉ်လီၤ. ■

ခွဲအဲဉ်ယုဉ်ကြားမေဆူဉ်ထီဉ်တၢ်ပာဆှာရဲဉ်ကျဲသ့ဉ်ပှာ

သုလ္လကီၤတု

ပ ၂၀၁၀ နံဉ်အပူၤ နုပျဉ်ယာ်ကီၤရၢဉ်ခိဉ်နၢ်တဖၣ် ဆၢတဲာ်ဝဲဒၣ်လၢ တၢ်တဟ့ဉ်အခွဲးလၢ တၢ်မေအိဉ်သ့ဉ်ဘဉ်ဆဉ်သနၢ်က့ တၢ်ထီဉ်န့ဉ်ဝဲဒၣ် တၢ်မေဟ့ဉ်သ့ဉ်အိဉ်လၢတၢ်ဟံပနီဉ်ဆဉ်ဖိကီၤဖိပျဲကွီၤပူၤလၢအအိဉ်လၢနုပျဉ်ယာ်ကီၤရၢဉ်အပူၤန့ဉ်လီၤ. သ့ဉ်လၢ တၢ်မေဟ့ဉ်ဝံတဖၣ် တၢ်ထီဉ်ထံလီၤဝဲလၢ ကြးဝါထံကျိပူၤဝံ သ့ဉ်အံၤလီၤထံဝဲ ဆူမဲာ်ကသးကျိဒီးလီၤထံဝဲတုၤလၢတမ့ဉ်ကျိအပူၤန့ဉ်လီၤ. သ့ဉ်တဖၣ် တၢ်ဖိဉ်န့ဉ်အိဉ်ဝံ တၢ်ဆါက့အိဉ်ဆူ ကီၤပယီၤပူၤန့ဉ်လီၤ. သ့ဉ်လၢတၢ်မေဟ့ဉ်အိဉ်တဖၣ်အါတက့ၢ်မ့ဉ်ဝဲဒၣ် သ့ဉ် “ဖျ” န့ဉ်လီၤ.

လီၤကဝီၤလၢတၢ်မေဟ့ဉ်သ့ဉ်အလီၤအိဉ်ဝဲဒၣ်လၢ ခွဲအဲဉ်ယုဉ်သ့ဉ်ပှာတၢ်ပာအဖိလၢဘဉ်ဆဉ်သနၢ်က့ဟီဉ်ကဝီၤအံၤ အိဉ်ဝဲဒၣ်လၢပယီၤသး, ကညီတၢ်မ့ဉ်တၢ်ခုဉ်ကရၢ, နံဉ်ခွဲအဲဉ်ဘဉ်အုဉ်ပှာဖိဉ်တၢ်စုကဝဲတၢ်ပာအပူၤန့ဉ်လီၤ. လၢတၢ်ဂ့ၢ်အံၤအဖိခိဉ် ခွဲအဲဉ်ယုဉ်အိဉ်ဒီး သ့ဉ်ပှာဖိလၢစံဉ်ဘဉ်ဆဉ်သနၢ်က့ တၢ်ကဟံးထီဉ်ဖိဉ်ထီဉ်ဂ့ၢ်ဝီလၢတၢ်မေဟ့ဉ်သ့ဉ်အံၤအဂီၢ်ကီၤခိဉ်မးန့ဉ်လီၤ.

ကညီဖိခိဉ်ယၢဒီးပှာဂ့ၢ်ဝီတၢ်မေဟ့ဉ်ဘျးစဲကရၢအတၢ်ယုသ့ဉ်ညါ ဟံဖျါထီဉ်ဝဲဒၣ်တၢ်မေဟ့ဉ်သ့ဉ်အံၤခွဲအဲဉ်ယုဉ်ခိဉ်န့ဉ်သ့ဉ်ညါဝဲဒၣ်ဂ့ၢ်န့ဉ်လီၤ. အါန့ၢ်အန့ဉ်ပှာမေဟ့ဉ်သ့ဉ်အကျါ ပဉ်ယုဉ်ဒီးပှာသဝီဖိ, သဝီသးပှာ, ခွဲအဲဉ်ယုဉ်လီၤကဝီၤခိဉ်န့ဉ်စ့ၢ်ကိးပဉ်ယုဉ်ဝဲဒၣ်န့ဉ်လီၤ.

ခွဲအဲဉ်ယုဉ်လီၤကဝီၤခိဉ်န့ဉ်လၢအတြိဝဲဒၣ် တၢ်မေဟ့ဉ်သ့ဉ်တနီၤအဲဉ်ဒီးဟံးန့ဉ်ဝဲဒၣ် အရူတုၤလီၤတီၤလီၤဘဉ်ဆဉ်သနၢ်က့ ခိဖျိ ပှာဖိဉ်တၢ်စုကဝဲအါဖုဒီးလီၤကဝီၤခိဉ်န့ဉ်တဖၣ်ဒီးအဖိအလံၤတနီၤပဉ်ယုဉ်ဝဲဒၣ်လၢ တၢ်မေအံၤအယိ ကိဝဲဒၣ်န့ဉ်လီၤ.

မဲာ်ကသးသ့ဉ်ပှာအံၤ ခွဲအဲဉ်ယုဉ်လီၤခါသးသ့ဉ်ပှာဟံပနီဉ်ဝဲဒၣ်လၢ ဒ်အမ့ၢ်ဆဉ်ဖိကီၤဖိပျဲပျဲကွီၤအသိး, ပှာတဂၤလၢလၢတအိဉ်ဒီးအခွဲးလၢကမေအိဉ်

သ့ဉ်, မေတၢ်ခူဉ်လၢဒီးဟးယုဒီးအိဉ်ဆဉ်ဖိကီၤဖိတၢ်မဲာ်လၢတၢ်ဟံပနီဉ်ပျဲကွီၤအံၤအပူၤလၢတက့ၢ်ဘဉ်န့ဉ်လီၤ. တၢ်မေအိဉ်သ့ဉ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်, တၢ်ခူဉ်လၢခူဉ်လုမ့ၢ်ဂ့ၢ်လၢသ့ဉ်ပှာပျဲကွီၤတဘျးအံၤအပူၤန့ဉ် မ့ၢ်ဝဲဒၣ်တၢ်မေကမဉ်သ့ဉ်ပှာတၢ်သိဉ်တၢ်သီလၢတၢ်ဆီလီၤပာ်လီၤအိဉ်တဖၣ်န့ဉ်လီၤ. ဒ်န့ၢ်အသိး ဒ်တၢ်သိဉ်တၢ်သီအိဉ်အသိးကြားလၢတၢ်လူပိာ်မေထွဲဒီးဟံးန့ၢ်အရူတုၤလီၤတီၤလီၤန့ဉ်လီၤ.

ပှာယုသ့ဉ်ညါတၢ်ဖိလၢ ကညီဖိခိဉ်ယၢဒီးပှာဂ့ၢ်ဝီတၢ်မေဟ့ဉ်ဘျးစဲကရၢတဂၤဟံဖျါထီဉ်ဝဲဒၣ် ပှာလၢအခိပတၢ်ဒီးမေကမဉ်တၢ်သိဉ်တၢ်သီတဖၣ် တၢ်မ့ၢ်တဟံးန့ၢ်ဂ့ၢ်ဝီဘဉ် န့ဉ် ယံာ်ထီဉ်ယံာ်ထီဉ်ပှာ ကွၢ်လိကအိဉ်အါထီဉ် ဒီးဖဲပှာကွၢ်လိမ့ၢ်အါထီဉ်တဘျီ သ့ဉ်ပှာအံၤကဟးဂီၤ, ကအံဉ်လီၤ, ဒီးဘဉ်သ့ဉ်သ့ဉ် ဆဉ်ဖိကီၤဖိလၢအအိဉ်ဆိးလၢသ့ဉ်ပှာတဘျးအံၤအပူၤတဖၣ် ကလီၤမဲာ်ကွံာ်စ့ၢ်ကိးန့ဉ်လီၤ.

ကီၤရၢဉ်ခိဉ်န့ဉ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်, သးက့ခိဉ်န့ဉ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်, ဒုးယၢခိဉ်န့ဉ်မ့ၢ်ဂ့ၢ်ပှာပှာသဖုအံၤအတၢ်ဟံးသးမ့ၢ်အိဉ်တဖျါဃီမ့ၢ်ဖိဉ်လီၤစုဒီးဖိဉ်ကျၢယာ်သကိးတၢ်သိဉ်တၢ်သီတုၤလီၤတီၤလီၤန့ဉ် တၢ်မေဘဉ်ထွဲတၢ်ဟံးယာ်ဖိဉ်ကျၢတၢ်သိဉ်တၢ်သီအံၤကကဲထီဉ်လိဉ်ထီဉ်လီၤ. ဘဉ်ဆဉ်ခိဖျိလၢပှာသဖုအံၤအတၢ်ဟံးတၢ်မေအဖိခိဉ်တဖုဒီးတဖုတနၢ်ဟံထွဲ, တဖုဒီးတဖုတထံဉ်ထွဲ, တသ့ဉ်ညါထွဲလိာ်သးအခံအယိဖိဉ်ကျၢယာ်ဝဲတၢ်သိဉ်တၢ်သီတန့ၢ်ဘဉ်.

ခွဲအဲဉ်ယုဉ်အိဉ်ဒီးသ့ဉ်ပှာတၢ်သိဉ်တၢ်သီလီၤတံာ်လီၤဆဲးန့ဉ်လီၤ. ခိဖျိလီၤကဝီၤတၢ်ပာတၢ်ဆှာအဂံၢ်ဘါစၢ်, ခိဉ်န့ဉ်တနီၤပဉ်ယုဉ်လၢ တၢ်မေဟ့ဉ်သ့ဉ်အကျါ တကးဘဉ်ပှာလၢအဆၢထာဉ်ဖုဒီးတြိတၢ်မေသ့ဉ်အံၤ ဒ်တၢ်သိဉ်တၢ်သီအိဉ်အသိး တအိဉ်ဘဉ်ဒီး ထံရၢ်ကီၤသးတၢ်အိဉ်သးတကၢ်တကျၢအယိတၢ်မေဟ့ဉ်သ့ဉ်အံၤကဆဲးအိဉ်ဝဲဒၣ်တပယုဉ်ယီန့ဉ်ပသမာအလီၤတအိဉ်ဘဉ်န့ဉ်လီၤ. ■

သဝီဖိထီဒါတၢ်ကမၤကၤသ့ၣ်လၢအဟီၣ်ကဝီၤသ့ၣ်ပှၢ်ပူၤ

နီၣ်န့ၣ်ဆၢၣ်ဖိ

မိၣ် ဘီၣ်သဝီဖိ ၁၀၃ န့ၣ် ပှၢ်နီၣ်ဂံၢ်ခဲလၢၣ် ၃၁၅ ဂၤ တတူၢ်လိာ်တၢ်ကမၤကၤသ့ၣ်လၢ ထံလီၤ ဟံးသ့ၣ်ပှၢ် လၢအအိၣ်လၢ ဝဲဘီၣ်ဟီၣ်ကဝီၤ နီၣ်ဘၢၣ် ဘီၣ်ကရူၢ်, ဘီၣ်လ့ၣ်ကီၢ်ဆၢၣ်, န့ၣ်သထူၣ်ကီၢ်ရူၣ် ဘၢၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲလၢ ယူၤ လံ ၂၀၁၁ နံၣ် အတီၢ် ပူၤ ပှၢ် မၤ ကၤ သ့ၣ် အခၢၣ်စးတဖၣ်ဟဲထံၣ်လိာ်သးဒီးကီၢ်ရူၣ်ခိၣ်နီၣ်ဒီး ဝဲဘီၣ်ခဲဖိသဝီဖိ ဘၢၣ်ဃးတၢ်ကမၤကၤသ့ၣ်အဂ့ၢ်ဝံၤ ဖဲလၢအိၣ်ကူၣ် ၁၆ သီ ၂၀၁၁နံၣ်ဒီး သ့ၣ်ခိၣ်လးအ့ၣ်ဟဲ ဟ့ၣ်ဝဲတၢ်မၤသ့ၣ်အခိၣ်ဆူကီၢ်ရူၣ်ပှၢ်ဘၢၣ်မူဘၢၣ်ဒါအအိၣ် ဝံၤဆဲးလီၤစုမုၢ်ကျၢၢ်ဒီးဟ့ၣ်အခွဲးလၢ တၢ်မၤကၤသ့ၣ်အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်ကမၤကၤသ့ၣ်အဂီၢ်တၢ်ကဘီၣ်ထီၣ်ကျဲမုၢ် လၢသိလ့ၣ်ဖးဒိၣ်ကစီၣ်တီဆူသ့ၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မုၢ် ဘီၣ်ထီၣ်ကျဲမုၢ် ဖဲထံလီၤဟံးပှၢ် ဝဲဘီၣ်ဟီၣ်ကဝီၤအပူၤ န့ၣ်ကမၤဘၢၣ်ဒိၣ်ဖိသဝီဖိ ၁၃ န့ၣ် အဟီၣ်ခိၣ်လီၤ လၢ အလဲၢ်အိၣ် ၃၀ အ့ၣ်ကၢၢ် န့ၣ်လီၤ.

“တၢ်မၤကၤသ့ၣ်တဘျီအံၤသိလ့ၣ်ဖးဒိၣ်လၢကဘီၣ် ကျဲအဂီၢ်အိၣ် ၂ ခိၣ်, သိလ့ၣ်ဖးဒိၣ်လၢကတီၣ်သ့ၣ်အ ခိၣ် ၁၀, ဝဲကူၣ်သ့ၣ်(စတု) အဖျၢၣ် ၁၀ ဒီးကဆီခဲဖဲ လၢကထူးသ့ၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. သ့ၣ်ခိၣ်စီၤလၢအ့ၣ်လၢ အ ဒီးန့ၣ်ဘၢၣ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်လၢကမၤသ့ၣ်တဂၤ အတၢ်ပညိၣ် အိၣ်လၢ ၆ လၢအတီၢ်ပူၤကမၤသ့ၣ်တုအဝံၤန့ၣ်လီၤ.” သ့ၣ်လၢတၢ်မၤအီၤတဖၣ် ကက့ၤထူးလီၤဝဲဆူ ဘီၣ်ကိၣ် လဲၣ် တုၤလၢ ခိတီၣ် န့ၣ်လီၤ.

တၢ်မုၢ်မၤကၤသ့ၣ်ဝဲ ဝဲဘီၣ်ဟီၣ်ကဝီၤ ထံလီၤ ဟံးသ့ၣ်ပှၢ်အပူၤန့ၣ် ကဘၢၣ်ဒိၣ်ဖိသဝီဖိ တၢ်ဖဲအိၣ်မၤ အိၣ်အလီၢ် ၆ အမုၢ် သဲးကျိး, သဘျုၣ်ကျိး, လးဖး

ကျိး,မိၣ်ကံၢ်ဖိကျိး, စံၣ်လီၢ်ပှၢ်လီၢ်တဖၣ် တကးဒဲးဘၢၣ်လၢ ဝဲဘီၣ်ခဲဖိသဝီဖိအကူၢ် ကိးဝဲလၢ “အိၣ်တီၢ်ကွံ” စ့ၢ်ကိး ကဟးဂီၤ, ညၣ်တဖၣ်အိၣ်ဝဲတဘျီလၢဘၢၣ်.

တၢ်မၤသ့ၣ်အလီၢ်အံၤ အိၣ်လၢထံကွၢ်ခဲအယီထံ ကျိလၢအမုၢ်ဝဲဘီၣ်ကျိ, ထီးကျိးကျိတဖၣ် ထံကစ့ၤလီၤ ကွၢ်ဝဲဒီးဖိသဝီဖိတဖၣ်သ့ၣ်အိၣ်ဝဲထံကျိအံၤတလၢတလီၢ် လၢဘၢၣ်. သ့ၣ်ပှၢ်ပူၤဆၢၣ်ဖိ ကီၢ်ဖိ တၢ်မံၤလၢကလီၤစ့ၤ ဒီးကလီၤမံၤဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. န့ၣ်သဝီဖိတဖၣ် စ့ၢ်န့ၣ်ဝဲ လၢ တၢ်မုၢ်မၤဟးဂီၤသ့ၣ်ပှၢ်လၢ “အိၣ်တီၢ်ကွံ” န့ၣ်တၢ် ကမၤအသးဒီးဝဲဘီၣ်ခဲသဝီဖိတမံၤမံၤ ၆ အမုၢ် တၢ်သံတၢ် ပှၢ်,တၢ်ဆူးတၢ်ဆါတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အါန့ၣ်အန့ၣ် ဒီဖျိကျဲမုၢ် ကျဲဘီၣ်ဟဲအိၣ်ထီၣ်အယီ ပှၢ်တၢ်ချၢကဟဲန့ၣ်လီၤဒီးတၢ်မၤ ဟ့ၣ်သ့ၣ်မုၢ်ဂုၤ, တၢ်ဂ့ၢ်အကလုာ်ကလုာ်အကမုၢ်ဂုၤ ကဟဲပိာ်ထွဲထီၣ်အခဲလၢ ဟီၣ်ကဝီၤအပူၤန့ၣ်လီၤ.

ဘၢၣ်ဃးတၢ်ကမၤကၤသ့ၣ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲအံၤဝဲဘီၣ် န့ၣ်သဝီဖိတဖၣ်တတူၢ်လိာ်ဝဲလုၤတက့ၤဘၢၣ် မုၢ်လၢ အဝဲသ့ၣ်တၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲကဟးဂီၤကွၢ်ဝဲအယီန့ၣ်လီၤ. န့ၣ် ဖိသဝီဖိတဖၣ်ဟံးဖျါထီၣ်အတၢ်ဘၢၣ်သးသန့က့ၤလီၢ်က ဝီၤခိၣ်နီၣ်တဖၣ်တဟံးလုာ်ဟံးပှၢ်အတၢ်ဟံးဖျါ, အတၢ်ဘၢၣ် သ့ၣ်ဘၢၣ်သးတဖၣ်ဘၢၣ်.

ဟီၣ်ကဝီၤလၢတၢ်ကမၤကၤသ့ၣ်အလီၢ်အိၣ်ဝဲ ၂၀၀၀ လၢအအိၣ်လၢ ထံလီၤဟံးသ့ၣ်ပှၢ်တၢ်လီၢ် ဒီးအိၣ်လၢဝဲဘီၣ် ခဲဟီၣ်ကဝီၤ, ဝဲသိၣ်ခဲသ့ၣ်ပှၢ်အိၣ်လၢ တီၢ်ကီၢ်ခဲဟီၣ် ကဝီၤတၢ်လီၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ပှၢ်လၢအဟဲမၤသ့ၣ်တဖၣ်မုၢ် ဝဲ စီၤလၢအ့ၣ်မုၢ်သ့ၣ်ခိၣ်ဖးဒိၣ်လၢအထူးထီၣ်စ့ၣ်ဒီးတၢ် ပီးတၢ်လီၢ် အိၣ်လၢခိတီၣ်, စီၤကွၢ်မူအိၣ်လၢ လၢဖိ သဝီ, စီၤမိၣ်ကွၢ်အိၣ်သဝီထီးကျိးခဲ, စီၤကီၢ်ကွၢ်လၢအိၣ် သဝီပယၢ်ရီတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ■

တၢ်ချဵုာ်ထူမၤဘၣ်ဒိလီၢ်ကဝီၤသဝီဖိအထံကျိဒီးတၢ်ဖံးအိၣ်မၤအိၣ်အလီၢ်

နီၢ်န့ၣ်ဆၢၣ်ဖိ

တၢ်ချဵုာ်ထူမၤ
ဟးဂီၤကွံာ်လီၢ်
ကဝီၤဖိတၢ်ဖံး
အိၣ်မၤအိၣ်
အလီၢ်အကျဲ
လၢတၢ်လီၢ်အါ
တီၤ

တၢ်ချဵုာ်ထူမၤပျီ ဖိ သဝီ, တၢ်ခါ ခံ ကရၢ, သထုာ်ကီၢ်ဆၢၣ်, န့ၣ်သတူၢ်ကီၢ်ချဵုာ် ကညီ ကီၢ်ခဲကလံာ်ဖိ မၤဘၣ်ဒိဖိသဝီဖိတၢ်ဖံး အိၣ်မၤအိၣ်အလီၢ် န့ၣ်အမ့ၢ် လိာ်ကျိး, တၢ်ဒီးတၢ်လၢာ် အကျိး, တၢ်သုတၢ်သၢာ်ကျိး ဒီးလီၢ်ကဝီၤထံကျိလၢဖိ သဝီဖိတဖၣ်သုာ်ဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ချဵုာ်ထူမၤအလီၢ်အိၣ်ဝဲဒၣ်လၢပျီဖိသဝီကလံာ်ထံး တကပၤ, ဆိ သံ လိာ် ကျိပူၤတတီၤ, ထံ ဒဲ ကျိ ပူၤခံတီၤ ဒီးဘၣ်တၢ်စးထီၣ်မၤအိၣ်ဖဲ ၂၀၀၉ နံၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤလၢ အချဵုာ်ထူမၤတဖၣ်တမ့ၢ်ခိပနံၣ်ဖးဒိၣ်ဘၣ်, မ့ၢ်ဒၣ်ပုၤအိၣ် ဒီးကျိၣ်စုၤလၢကွဲးကီၢ်ဝဲတဖၣ်ဟဲချဵုာ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ဆၢ ကတီၢ်ခဲအံၤထံကျိလၢအအိၣ်ဘုးလၢ တၢ်ချဵုာ်ထူမၤအလီၢ် အံၤ ဖိသဝီဖိတဖၣ်သုာ်ဒၣ်တသ့လၢဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပုၤဟဲချဵုာ်ထူမၤတဖၣ်အံၤ တၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါဖိသဝီဖိတ အိၣ်နီတမံာ်ဘၣ်, ပုၤလၢချဵုာ်ထူမၤဒီးန့ၣ်ဘၣ်တၢ်ခွဲးတၢ် ယာ်လၢ လီၢ်ကဝီၤခိၣ်န့ၣ်တဖၣ်အအိၣ်ဒီး ပုၤသ့ၣ်တဖၣ် အံၤဟဲန့ၣ်လီၤယုာ်ဒီးအပုၤဒီးချဵုာ်ထူမၤန့ၣ်လီၤ. ထူမၤတၢ် ချဵုာ်အိၣ်န့ၣ်တဖၣ် တၢ်လဲၤဆါဝဲလၢဝဲပုၤတနီၤ, ဒီးတနီၤ ဆါန့ၣ်ဝဲလၢပုၤဟဲပုၤတၢ်ဖိအအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

သဝီဖိလၢတအဲၣ်ဒီးပာ်ဖျါအမံာ်တဂၤစံးဝဲ “တၢ်ချဵုာ် လၢအယိ သ့ၣ်ပုၤလၢအိၣ်ဖဲထံဒဲကျိကပိာ်ကပၤတဖၣ် ဟးဂီၤစ့ၢ်ကိးဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ကျိၢ်ပနၢ်စ့ၢ်ကိးလဲၤအိထံဒဲ အညီန့ၣ်အသိးတသ့လၢဘၣ်, ပသုစ့ၢ်ကိးထံအံၤတဘျီ လၢဘၣ်န့ၣ်လီၤ.”

ပျီဖိသဝီသးပုၤတံမိာ်တုၣ်စံးဝဲ “တၢ်ချဵုာ်ထူမၤအံၤထံ ကျိဟးဂီၤဒီးဖိသဝီဖိကတုၣ်ဟံၣ်ယိအဂီၢ်မ့ၢ်ဂုၤ, ကယု ကျိၣ်ယုစ့ၢ်ဟဲန့ၣ်လၢကျိဆါဝဲမ့ၢ်ဂုၤ, ကလဲၤကျိဝဲထီၣ်ထံလီၤဝဲလၢထံကျိအံၤအပူၤတသ့လၢဘၣ်အယိ ပ အဲၣ်ဒီးလၢ တၢ်ကပတုာ်ကွံာ်တၢ်မၤအံၤန့ၣ်လီၤ.”

ဘၣ်ဆၢၣ် လီၢ်ကဝီၤခိၣ်န့ၣ်ပုၤဘၣ်မုာ်ဘၣ်ဒါတဖၣ် ဟ့ၣ်အခွဲးအယိ ဖိသဝီဖိတဖၣ် လဲၤဟံၣ်ဖျါဝဲဒၣ်တဘျီ ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲ ၂၀၀၉ နံၣ်အိၣ်ထံး တၢ်ဟဲဟံၣ်လီၤဝဲး လၢ တၢ်ကချဵုာ်ထူမၤအဂီၢ်အိၣ်ဝဲဒၣ် ၇ ဖျါန့ၣ်လီၤ. ဘၣ် ဆၢၣ်ခိဖျိတၢ်ပုၤဟဲချဵုာ်ထူမၤတဖၣ်အဲၣ်သ့ၣ်တီၢ်ဟံၣ်ဒၣ်အ သိးတဒီးန့ၣ်ဘၣ်ထူမၤအယိ တနီၤဟးထီၣ်ကွံာ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. ဖဲ ၂၀၁၁ နံၣ်အပူၤ ပုၤဒိၣ်ကျိၣ်ဒိၣ်စုၤလၢအမ့ၢ် ဇိၣ်မုၤလၢ ကွဲးကီၢ်ဝဲအံၤ ဟဲဆိလီၤအါထီၣ်ဝဲဒၣ် ဖဲ ၂ ဖျါလၢက ချဵုာ်ထူမၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ချဵုာ်ထူမၤအံၤတမ့ၢ်အိၣ်ထဲသထုာ်ကီၢ်ဆၢၣ်ပျီဖိသဝီ တတီၤဘၣ်. ဘံလုကီၢ်ဆၢၣ်, ဖဲးပြဲခံကရၢ, ကျူထီလိာ် ဟီၣ်ကဝီၤစ့ၢ်ကိးတၢ်ချဵုာ်ထူမၤတၢ်ဖံးတၢ်မၤအိၣ်ဝဲလီၤ. ■

တၢ်ဂီၤ - ခုစၢ်

ကမ္ဘာ့ဆိကွံာ်အဟီၵ်ခိၵ်ဒီး ပၢ်ဃုာ်အါထီၵ်လၢတၢ်ရၢၵ်လၢ၊ ဒူပျၢ်ယၢ်ကီၢ်ရၢၵ်

ဆၢကမ့ၢ်ထု

၂၀ ထီၵ် ၂၀၁၁ နံၵ်န့ၢ်လီၢ်ဝံၤအလီၢ်ခံ ဒူပျၢ်ယၢ် ကီၢ်ရၢၵ်, နီၵ်တကီၢ်ဆၢအပူၤ ကမ္ဘာ့တဖၣ် ရၢၵ်လၢရၢၵ်လုအါထီၵ်, ဆါလီၤန့ၢ် အဟီၵ်ခိၵ်ကပံာ်ဆူ ကူၣ်ပနံၣ်တဖၣ်အအိၵ်အယီၤ ကဲထီၵ်တၢ်ဘၣ်ယိၵ်ဖးဒိၣ် လၢ ကမ္ဘာ့အဟီၵ်ခိၵ်ကလီၤမုၢ်လီၢ်မၢ်ကွံာ်ဝဲဒၣ်န့ၢ်လီၤ.

ကမ္ဘာ့တဖၣ်အတၢ်ရၢၵ်လၢရၢၵ်လုအါထီၵ်အံၤ ဟဲကဲထီၵ်အသး ဝဲ ၂၀၁၀ နံၵ် တၢ်ပတုၣ်ကွံာ် တၢ်မၤ သ့ၣ်အတၢ်မၤလၢ ဒူပျၢ်ယၢ်ကီၢ်ရၢၵ်ပူၤဝံၤအလီၢ်ခံန့ၢ် လီၤ. အပူၤကွံာ် ကမ္ဘာ့တဖၣ် ပၢ်ဃုာ်ပၢ်ဂီၢ်လၢတၢ်ရၢၵ် လၢရၢၵ်လုန့ၢ်စ့ဒိၣ်မးန့ၢ်လီၤ. အါတက့ၢ်ကမ္ဘာ့ဝဲ နီၵ် တကီၢ်ဆၢအပူၤတဖၣ် လဲၤကူၣ်သ့ၣ် မ့တမ့ၢ် လီၤသံ သ့ၣ်ဒီးဆါအိၵ်ဝဲဒၣ်န့ၢ်လီၤ. ဝဲ ၂၀၁၁ နံၵ်အလီၢ်ခံ ဒူ ပျၢ်ယၢ်ခိၵ်န့ၢ် ပတုၣ်ကွံာ်တၢ်ဟ့ၣ်အခွဲးလၢတၢ်မၤအိၵ် သ့ၣ်အခါ ကမ္ဘာ့တဖၣ်အတၢ်မၤစ့လီၤကွံာ်ဝဲဒၣ်ဒိၣ်မး န့ၢ်လီၤ. အါန့ၢ်အန့ၢ် ဒီပနံၣ်တဖၣ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်အခွဲးလၢ ခုၣ်အဲၣ်ယုၢ်ပုၤဘၣ်မုၢ်ဘၣ်ဒါအအိၵ်ဒီး ဟဲန့ၢ်လီၤအါ ထီၵ်လၢ ဟီၵ်ကဝီၤပုၤဒ်သိးကရၢၵ်စၢ်ထးအဂီၢ်န့ၢ်လီၤ.

ဒီဖျိတၢ်ပတုၣ်ကွံာ်တၢ်မၤသ့ၣ် တဘျီယီ ကမ္ဘာ့ တဖၣ် ယၢ်ကဒါက့ၢ်အသးဆူ တၢ်ရၢၵ်လၢရၢၵ်လုဒီးလဲၤ မၤသကိးတၢ်ဒီးဒီပနံၣ် မ့တမ့ၢ်အဝဲသ့ၣ်အကစၢ် ရၢၵ်ဝဲ ဒၣ်ဒီးဆါန့ၢ်ဝဲဒၣ် ဒီပနံၣ်တဖၣ်န့ၢ်လီၤ.

လၢလၢဘၣ်တၢ်ပူၤအါတဖၣ် တၢ်သ့ၣ်ညါအိၵ်အ မ့ၢ် လၢကွီၤကးန့ၢ်လီၤ. လၢကွီၤကးလၢကူၣ်ပနံၣ်ပူၤ အံၤ မ့ၢ်လၢတဖၣ်လၢ အကျဲၣ်ကျီအသးဒီး အဲၣ်တံၣ်မိၣ် နံၵ်လၢန့ၢ်လီၤ. လၢကွီၤကးတနီၤ ကျဲၣ်ကျီအသးဒီး အဲၣ်တံၣ်မိၣ်နံၵ်ကအါဝဲဒီးတနီၤ ကကျဲၣ်ကျီအသးထဲစ့ၤ မျးကယၤဖိန့ၢ်လီၤ. ဒီးသန့ၤထီၵ်အသးလၢအဲၣ်တံၣ်မိၣ် နံၵ်အမျးကယၤလၢ တၢ်ထံၣ်န့ၢ်အါလၢ လၢကွီၤကးအံၤ

အပူၤအဖီခိၵ်, လၢကွီၤကးအံၤအပူၤအါစ့ဝဲဒၣ်လီၤ.

ဆၢကတီၢ်ခဲအံၤ ကမ္ဘာ့တဖၣ် ဆါဘၣ်ဝဲ လၢကွီၤ ကးတထၢ်န့ၢ် ၄၀၀-၈၀၀ ဘးန့ၢ်လီၤ. ကူၣ်ပနံၣ်လၢ အဟဲန့ၢ်လီၤလၢဟီၵ်ကဝီၤအပူၤဒီး ပူၤလၢကွီၤကးတဖၣ် ဘၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါအိၵ်အမ့ၢ် သးဝနးမ့ၢ်စံၣ်ကူၣ်ပနံၣ်, မ့ၢ်မၤစ့ဝဲစီကူၣ်ပနံၣ် ဒီးမၤမါကူၣ်ပနံၣ်တဖၣ်, ဒီးအဝဲ သ့ၣ်ဟဲန့ၢ်လီၤလၢဟီၵ်ကဝီၤအံၤဝဲ လၢယန့ၢ်အါရံၤ ၂၀၁၁ နံၵ်အတီၢ်ပူၤ ဝဲဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢ ခုၣ် အဲၣ်ယုၢ်ခိၵ်န့ၢ်ပုၤဘၣ်မုၢ်ဘၣ်ဒါဝံၤအလီၢ်ခံန့ၢ်လီၤ.

ပုၤဘၣ်မုၢ်ဘၣ်ဒါလၢ ဒူပျၢ်ယၢ်တကပၢ်ဖျါထီၵ်ဝဲ ဆၢကတီၢ်ခဲအံၤ ကမ္ဘာ့တဖၣ် မ့ၢ်ဒီးသိလ့ၣ်န့ၢ်စိၣ်ဝဲဒၣ် ထဲတူၢ်, ခံၣ်ရၢၵ် တၢ်ရၢၵ်လၢ အပိးအလီၢ်ထီၵ်လီၤ. ဝဲ အဝဲသ့ၣ်ဒီးသိလ့ၣ်အဆၢကတီၢ်အမဲၣ်ချံန့ၢ်ကွံာ်ဝဲဒၣ်လၢ ကျဲကပၤဒီးမ့ၢ်ထံၣ်လၢလၢအလီၤဆီန့ၢ်အဝဲသ့ၣ်ပတုၣ် သိလ့ၣ်ဒီးလဲၤတီၢ်ကွံာ်ဝဲ, ဒိကွံာ်ဝဲဒၣ် မ့ၢ်လၢအံၤဂ့ၤတဂ့ၤ လဲၣ်န့ၢ်လီၤ. လၢမ့ၢ်ဂ့ၤန့ၢ်အဝဲသ့ၣ်မၤနီၣ်ယၢ်ဝဲဝံၤဟဲရၢၵ် ဝဲဒၣ်လၢခံန့ၢ်လီၤ.

ကမ္ဘာ့တဖၣ်အံၤ ရၢၵ်ဆါလၢအမဲၣ်ညါ မ့ၢ်ထံၣ်န့ၢ် အဲၣ်တံၣ်မိၣ်နံၵ်လၢလၢ အကရၢၢ်ပူၤ, အဟီၵ်ခိၵ်ကပံာ် အလီၢ်န့ၢ် ဆါလီၤကွံာ်စ့ၢ်ကိးဝဲဆူ ကူၣ်ပနံၣ်အအိၵ်န့ၢ် လီၤ. ဟီၵ်ခိၵ်လၢကမ္ဘာ့ဆါလီၤဝဲတဖၣ် အိၵ် ၂ အ့ကၢ် တုၤ ၅ အ့ကၢ်န့ၢ်လီၤ. ကမ္ဘာ့တနီၤ ဆါလီၤယုၢ်ဒီး တၢ် လီၢ်တၢ်ကျဲလၢအပူၤအိၵ်ဆၢဖိကီၢ်ဖိအလီၢ် လၢအဘူးဒီး အကရၢၢ်တဖၣ်စ့ၢ်ကိးလီၤ. လၢတၢ်န့ၢ်အယီၤ တၢ်ဘၣ် ယိၵ်အိၵ်ဝဲဒၣ်လၢ ဟီၵ်ခိၵ်ကပံာ်တဖၣ် ခါဆူမဲၣ်ညါ က ကဲထီၵ်ပုၤဂၤအတၢ်န့ၢ်လီၤ. ဘၣ်ဆၢသန့က တၢ်က ဩအါအဂီၢ်ကီဝဲဒီဖျိကူၣ်ပနံၣ်ဟ့ၣ်ဝဲအပူၤအါအါဂီၢ်ဂီၢ် ဒီး ကမ္ဘာ့တဖၣ်ဘၣ်သ့ၣ်ဘၣ်သးဝဲအယီၤန့ၢ်လီၤ.

ဇူပျော်ယင်ကီရ်ရှင်၊ နိုင်တကီကီဆင် ပျ ဘဉ်မူ ဘဉ်ဒါလာသုဉ်ပျတက စံးဝဲ “ပမုာ်ကွာ်ဟီဉ်ခိဉ်လအဝဲ သုဉ်ဆါလီန့ဉ် မုမုာ်လအါကဝီပျထူလံဖိကဒဲကဒဲပျ ဆါအဘဉ်စူန့ဉ် ဟီဉ်ခိဉ်တလီၢ်မုာ်ဝဲ ၂ ကလီၢ် တုလ ၃ ကလီၢ် ကွး ဘဉ် ဆဉ် ခိ ပနံဉ်တဖဉ် ဟဲ နှ် လီပျဝဲ နေဉ်န့ဉ် ၂၀-၃၀ကလီၢ်ကွးညါန့ဉ်လီၤ။

တၢ်ဆါလီဟီဉ်ခိဉ်ကပံာ်ဒဲအံၤအယိ ခိဉ်နာ်ဘဉ် ယိဉ်ဝဲလ ၃သဝီတၢ်လီၢ်၊ ပျထူလံဖိတၢ်လီၢ်ဒီး တၢ်လီၢ် တၢ်ကျဲလကမုာ်ဖံးမအိဉ်တဖဉ် ကလီၢ်မာ်ကွံာ်ဝဲဒဉ် တ ကးဒံးဘဉ် ခိဖျိကူဉ်ပနံဉ်ဟ့ဉ်ဝဲကျိဉ်စုအါအါဂီၢ်ဂီၢ် ဒီးဖဲ ဇူဖိသဝီဖိတဖဉ်ဆါလီန့ဉ်အတၢ်လီၢ်အယိ ခိဉ်နာ်တဖဉ် ဘဉ်ယိဉ်ဝဲဒဉ်လအါအံၤကမုာ်ကျဲကျိဉ်တရံးတဘိလ ၁ တၢ်ကဟံးန့ဉ်ကွံာ်ကမုာ်အဟီဉ်ခိဉ်ကပံာ်အဂီၢ်န့ဉ်လီၤ။

အဝဲ စံးကဒီးဝဲ “ပဘဉ်ယိဉ်လ ၁ အဝဲသုဉ် အ ဟီဉ်ခိဉ်ကပံာ်ကလီၢ်အယိ ပတြိအဝဲသုဉ်ဒဲသိးအသု တဆါလီအဟီဉ်ခိဉ်တဂ့ၤဘဉ်ဆဉ်ဆါဝဲလီၤ။ ဟီဉ်ခိဉ် လအါဝဲန့ဉ်မုာ်ဆါဝဲဖဲ ပဟီဉ်ကဝီအပူန့ဉ်အပျကက ကီၢ်လ ၂ ကလီၢ် ၃ ကလီၢ်ဘဉ်ဆဉ် ကူဉ်ပနံဉ်ဟ့ဉ် အါတုလအကလီၢ် ၂၀ တုလ ၃၀ ကလီၢ်န့ဉ်လီၤ။ပ ဘဉ်ယိဉ်လအါအံၤကမုာ်ဘဉ်ဖုးကျဲကျိဉ်တရံးတဘိလ ၁ တၢ်ကကိာ်စုဂီၢ်ခိဉ်ဒီးကွံာ်န့ဉ်ပဟီဉ်ခိဉ်ကပံာ်အဂီၢ်န့ဉ်လီၤ။”

ခုဉ်အဲဉ်ယုဉ် တၢ်ဆါတၢ်ပျဟီဉ်ခိဉ်ကပံာ်တၢ်သိဉ် တၢ်သိးဒီးသန့ထီဉ်အသးလ ၁ ခုဉ်အဲဉ်ယုဉ်ဟီဉ်ခိဉ်က ပံာ်တၢ်မအကျဲသန့ အဆါဒိဉ် (၁၀) နီၢ်ဂံၢ် ၄ အဖီ ခိဉ် ဟီဉ်ခိဉ်ကစၢ်လအါအဲဉ်ဒီးဆါအဟီဉ်ခိဉ်န့ဉ် က ဘဉ်မထွဲဒဲလအါအသိးလီၤ။

- က) အဆိကတၢ် ကဘဉ်ကျဲဆါဝဲဆု အဘူးအ တၢ်လအါအိဉ်လ ၁ ပျတဝါအပျ
- ခ) ခံဆိတဆိ ကဘဉ်ကျဲဆါဝဲဆု ပျအဂုအဂ ၁ လအါအိဉ်လ ၁ ပျတဝါအပျ
- ဂ) သါဆိတဆိ ပျလအါအိဉ်ဟီဉ်ခိဉ်ကပံာ်တ ၁ တၢ်ကဟ့ဉ်အါ တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ် လကပျ ဟီဉ်ခိဉ်အံၤလီၤ။ ဟ့ဉ်ဝဲအပျခဲလအါမုာ်တန့ဉ် ဘဉ်ဆဉ် ကဘဉ်ဟ့ဉ်ဆိဝဲအပျအစ့ကတၢ်

(၅၀) မျးကယါခိဖျိ စံာ်ပျသုဉ်ဖျးဝဲကျိ အ တၢ်ဟ့ဉ်အခွဲးအယိလီၤ။

- ဃ) လအံကတၢ် ကဆါဘဉ်အဟီဉ်ခိဉ်န့ဉ် ဆုပျ လအါအိဉ်လ ၁ ခိဖျိန့ဉ်အခွဲးလအါစံာ်ပျသုဉ်ဖျးဝဲ ကျိန့ဉ်လီၤ။

လအါအိဉ်လ ၁ ပျတဝါလအါအဲဉ်ဒီးဆါအဟီဉ် ခိဉ်န့ဉ် ဒီးသန့ထီဉ်အသးလ ၁ အဆါဒိဉ် (၁၀) နီၢ်ဂံၢ် (၄ က) တုလ (၃)အဖီခိဉ် ဆါဝဲအဟီဉ်ခိဉ်ဆု သဝီ အဂ ၁ မုတမုာ် ပျကအအိဉ်သ့ ဝဲအန့တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ် လ ၁ စံာ်ပျသုဉ်ဖျးဝဲကျိအိဉ်ဝဲအလီၢ်ခံလီၤ။ မုာ်တန့ဉ်ဝဲ တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်ဘဉ်ဒီး ဆါဝဲဒဲအသးတသ့ဘဉ်။ အါ န့ဉ်အန့ဉ် အဆါဒိဉ် (၁၀) နီၢ်ဂံၢ် (၁၀) စံးဝဲ ပျတၢ်ချာ တဂ့ၤန့ဉ် န့ဉ်ပျဘဉ်ဟီဉ်ခိဉ်ကပံာ်တသ့ဘဉ်။ ဆါကွံာ် အဟီဉ်ခိဉ်တသ့ဘဉ်။ ဟ့ဉ်လီၤတၢ်န့ဉ်သါတသ့ဘဉ်။ ဒီးဒီးလဲလီၤအဟီဉ်ခိဉ်တသ့ဘဉ်။

ဒဲဖိလစံာ်အိဉ်ဝဲအသိး အလီၢ်အိဉ်လ ၁ ကမုာ်ဒီး ခိဉ်နာ်ခဲလအါကဘဉ်မထွဲဝဲလီၤ။ ကမုာ်လအါအဲဉ်ဒီးဆါ အဟီဉ်ခိဉ်တဖဉ် အလီၢ်အိဉ်လ ၁ ကဘဉ်ယုဉ်န့ဉ်တၢ်ခွဲး တၢ်ယာ်လ ၁ စံာ်ပျသုဉ်ဖျးဝဲကျိအအိဉ်။ ဒီးစံာ်ပျသုဉ် ဖျးဝဲကျိစ့ကီး အလီၢ်အိဉ်လ ၁ ကဘဉ်စီဉ်မဲာ်စီဉ်နါဒီး မအတၢ်ဆါတဲာ်လအါအဂ့ၤကတၢ်န့ဉ်လီၤ။ ကူဉ်ပနံဉ်လအါ အ ပျဟီဉ်ခိဉ်တဖဉ် ခိဖျိမုာ်ပျတၢ်ချာဖိအယိ မုာ်ပျဟီဉ်ခိဉ် ဘဉ်ဆဉ် တအိဉ်ဒီးခွဲးယာ်လ ၁ ကန့ဉ်ပျဘဉ်ဟီဉ်ခိဉ်အံၤ ဘဉ်။ ဟီဉ်ခိဉ်လအါအဲဉ်သုဉ်ပျတၢ်တဖဉ် မုာ်တန့ဉ်မအိဉ် ဝဲမုာ်ဝဲန့ဉ် တၢ်ကဘဉ်ကျဲအါဒဲလဲန့ဉ်အလီၢ်အိဉ်လ ၁ ခိဉ်နာ်တဖဉ် ကဘဉ်ရဲဉ်ကျဲဝဲလီၤ။

ဆါကတၢ်ခဲအံၤ ဒဲသိးတၢ်ကဒိသအတၢ်ဂုၢ်ကီဒဲအံၤ အသုတဟဲကထီဉ်အသးဆုမဲာ်ညါတဂ့ၤအဂီၢ်ဇူပျော်ယင် စၢ်ထးဝဲကျိမလံာ်ပံးယာ်ဒီးကူဉ်ပနံဉ်လ ၁ အပျက မုာ်အဟီဉ်ခိဉ်တဖဉ် န့ဉ်လီၤ။ ဒီးသန့ထီဉ် အသးလ ၁ လံာ်ပံးယာ် အံၤအဖီခိဉ် မုာ်တန့ဉ်လ ၁ ကူဉ်ပနံဉ်တဖဉ် မလံာ်ဝဲအလီၢ်ခံ ဟီဉ်ခိဉ်လ ၁ အပျဝဲတဖဉ် ကဘဉ် ဟ့ဉ်က့ၤဝဲပဒိဉ်ဒီး ဟီဉ်ခိဉ်တဖဉ်အံၤအိဉ်က့ၤဝဲဒဉ်လ ၁ ပဒိဉ်အတၢ်ပျအဖီလအါန့ဉ်လီၤ။ ■

တၢ်ချ့ၣ်လၢၤ မဲၢ်ကသးသ့ၣ်ပှၢ်

ဆၣ်ကမ့ၢ်ထု

၂၀၁၁ နံၣ် ဇူပှၢ်ယၢ်ကီၢ်ရှၢၣ်, နီၢ်တကီၢ်ကီၢ်ဆၣ် အပူၤတၢ်ချ့ၣ်လၢၤ အိၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်လၢ မဲၢ်ကသး ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိပျဲပျဲပျဲကွီၤအပူၤအယီၤ တၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဘီအိၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်လၢ ခါဆူမဲၢ်ညါတၢ်ရဲၣ်သဲကတီၤ မဲၢ်ကသးဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိပျဲပျဲကွီၤအပူၤန့ၣ်လီၤ.

ဒီးသန့ထီၣ်အသးလၢ လီၢ်ကဝီၤခိၣ်နၢ်တၢ်ပၣ်ဖျါအဖိခိၣ် ပှၢ်လၢအချ့ၣ်လၢၤတဖၣ်မ့ၢ်ပှၢ်တၢ်ချ့ၣ်, လီၢ်ကဝီၤသဝီဖိ ယုၣ်ဒီးခိၣ်နၢ် အဖိအလံၤတဖၣ်ပၣ် ယုၣ်ဝဲ ဒီးစးထီၣ်မၤတၢ်ဝဲဒၣ်လၢၤ ၂၀၁၁ နံၣ်လါအီၣ်ကူၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ယးဒီးတၢ်မၤလၢၤသ့ၣ်ပှၢ်ပျဲပျဲကွီၤအပူၤအံၤ ပှၢ်လၢအလဲၤမၤလၢၤတဖၣ်တယုၣ်န့ၣ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢ ကီၢ်ရှၢၣ်ခိၣ်နၢ်တဖၣ်အအိၣ်ဘၣ်, မၤဝဲဒၣ်အကစၢ်တၢ်အတၢ်ဘၣ်သးအသးန့ၣ်လီၤ.

ကီၢ်ရှၢၣ်ခိၣ်နၢ်တဖၣ်တြီၣ်ဝဲဒၣ်ပှၢ်လၢအလဲၤမၤဟ့ၣ်လၢၤသ့ၣ်ပှၢ်ပျဲပျဲကွီၤအပူၤသ့ၣ်ပှၢ် နီၢ်သးအသ့တမၤလၢၤလၢတဂ့ၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲလါစးပထုဘၣ် အတီၢ်ပူၤစၢ်ထးဝဲၤကွီၤမၤတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်လၢဇူပှၢ်ယၢ်ကီၢ်ရှၢၣ်အဆၢကတီၢ် သ့ၣ်ပှၢ်ခိၣ်နၢ်တဖၣ်ယုၣ်ထီၣ်တၢ်မၤစၢၤလၢ တၢ်ကပတုၣ်တၢ်ချ့ၣ်လၢၤမဲၢ်ကသးသ့ၣ်ပှၢ်အံၤအပူၤန့ၣ်လီၤ. သ့ၣ်ပှၢ်ခိၣ်နၢ်လၢအတအဲၣ်ဒီးဟ်ဖျါထီၣ်အမံၤတၢ်စးဝဲ “ယယုတၢ်သးကညီၤလၢစၢ်ထးဝဲၤကွီၤအအိၣ် လၢကမၤစၢၤကီးယးအဂီၢ် ဒီးဗုသုးက့ၣ်ခိၣ်စးဝဲ ပှၢ်မၤလၢၤတဖၣ်န့ၣ်သါမၤဟးထီၣ်ဖးယံၣ်လံ တဟးထီၣ်ဒီးခါ, မ့ၣ်က့ၣ်န့ၣ်နမ့ၢ်မၤဟးထီၣ်ဒု တၢ်ဘျူးလီၤ.”

သုးက့ၣ် ၆ သုးက့ၣ်ခိၣ် နဲၣ်လီၤဝဲဒၣ်လၢ ပှၢ်လၢအမၤလၢၤ မဲၢ်ကသးသ့ၣ်ပှၢ်ပျဲပျဲကွီၤအပူၤတဖၣ်ကဘၣ်ပတုၣ်ကွံၣ် တၢ်ချ့ၣ်လၢၤဒီးဟးထီၣ်ကွံၣ်ခဲလၢၢ်လၢသ့ၣ်ပှၢ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.

ဆၢကတီၢ်ခဲအံၤ လီၢ်ကဝီၤခိၣ်နၢ်တဖၣ် ဟ့ၣ်ပှၢ်မၤလၢၤဖိတၢ်ဆၢကတီၢ်တန့ၣ်လၢ ကထးထီၣ်လၢၢ်ကွံၣ်လၢၤလၢအချ့ၣ်ဝဲတဖၣ်ခဲလၢၢ်လၢ သ့ၣ်ပှၢ်အချ့ၣ်ဒီး ပတုၣ်

ကွံၣ်အတၢ်မၤလၢၤန့ၣ်လီၤ. လၢၤလၢအဝဲသ့ၣ်တဆူထီၣ်ဘၣ်ဒီးဆူ သ့ၣ်ပှၢ်အချ့ၣ်န့ၣ် အိၣ်တၢ်ဒီး ၄၅၀ ထၢၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲ လါဒံၣ်စဲဘၣ်အပူၤ သူလုၤကီၢ်ပှၢ်ပှၢ်ကွဲးတၢ်ကစီၣ်သံကွၢ်သံဒီးတၢ်ဒီး ကွဲးတၢ်ကစီၣ်အံၤအဆၢကတီၢ်တၢ်တသ့ၣ်ညါလီၤတၢ်လၢ အဝဲသ့ၣ်ထးထီၣ်အလၢၤတဖၣ်လၢၢ်ခါ, ပတုၣ်ကွံၣ်အတၢ်မၤလၢၤ မဲၢ်ကသးသ့ၣ်ပှၢ်အပူၤလံခါန့ၣ် တၢ်တသ့ၣ်ညါအီၤလီၤတံၤလီၤဆဲးဒီးဘၣ်. “အခဲအံၤအဝဲသ့ၣ်ဟဲက့ၤထီၣ်အိၣ်လၢပျဲပျဲကွီၤအချ့ၣ် လၢက့ၤပူၤဒီးဟဲက့ၤထးပၣ်ဝဲအလၢၤဖဲန့ၣ် မ့ၢ်မ့ၢ်လၢတၢ်ကီၢ်ပူၤတခီ ပှၢ်လီၤချ့ၣ်အပူၤလၢကချ့ၣ်ချ့ၣ်လၢၤအိၣ်ဒီးခါတခီပတန့ၣ်လီၤကွၢ်ဘၣ်ဒီးဘၣ်.” အဂီၢ်န့ၣ်ဇူပှၢ်ယၢ်ကီၢ်ရှၢၣ်သ့ၣ်ပှၢ်ခိၣ်နၢ်တဂၤဟ်ဖျါထီၣ်ဝဲလီၤ.

ခိၣ်နၢ်တဖၣ်စးဝဲလၢ အဝဲသ့ၣ်တဟ့ၣ်လီၤတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်ဘၣ်, ဒီးတြီၣ်ဝဲဘၣ်ဆၣ် ပှၢ်မၤလၢၤဖိတဖၣ်တကန့ၣ်ဘၣ်. ဒီးသန့ထီၣ်အသးလၢ တၢ်ဂ့ၢ်အံၤအဖိခိၣ် တၢ်သံကွၢ်တဖၣ်အိၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်လီၤ. ပှၢ်လၢအလဲၤချ့ၣ်လၢၤ မဲၢ်ကသးဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိပျဲပျဲပျဲကွီၤအပူၤအံၤ ခိၣ်နၢ်မ့ၢ်တဟ့ၣ်အီၤအခွဲးဘၣ်ဒီး တၢ်ဂ့ၢ်လၢအဝဲန့ၣ်လီၤချ့ၣ်လၢၤ မဲၢ်ကသးဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိပျဲပျဲပျဲကွီၤအပူၤဘျုးန့ၣ် မ့ၢ်လၢမနုၤအယီၤလဲၣ်. ဘၣ်မနုၤအယီၤ ခိၣ်နၢ်တဖၣ် တြီၣ်ဝဲပှၢ်ချ့ၣ်လၢၤမဲၢ်ကသးဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိပျဲပျဲပျဲကွီၤအပူၤအံၤ တန့ၢ်ဘၣ်လဲၣ် မ့တမ့ၢ် တခီ ကီၢ်ခဲဝဲဒၣ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်မနုၤအယီၤ ပှၢ်ချ့ၣ်လၢၤတဖၣ်အံၤ တၢ်တြီၣ်အီၤဘၣ်ဆၣ် ဆဲးမၤဝဲလၢၤ မဲၢ်ကသးသ့ၣ်ပှၢ်အပူၤဘျုးလဲၣ်.

မဲၢ်ကသးဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိပျဲပျဲပျဲကွီၤအံၤ ဘၣ်တၢ်ပၣ်ပနီၣ်ဒီးဒီးသအီၤလၢ ခုၣ်အဲၣ်ယုၣ်ပဒိၣ်အဖိလၢၤ လၢ ၁၉၈၂ နံၣ်လံၤလံၤဒီး အိၣ်စ့ၢ်ကီးဒီးအတၢ်ဘျုးတၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢ တၢ်ကဒီးသအတၢ်ဟူးတၢ်ဝဲလၢအကမၤဟးဂီၢ် မဲၢ်ကသးဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိပျဲပျဲပျဲကွီၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အါန့ၢ်အန့ၢ် ဒီးသန့ထီၣ်အသးလၢ ခုၣ်အဲၣ်ယုၣ်စၢ်ထးဝဲၤကွီၤ တၢ်သိၣ်တၢ်သီတၢ်ဘျုးဒီးတၢ်မၤအကွီၤအက့ၤသန့

အဖိခိတ်အဖွဲ့

- ၁) နိုင်ငံတော် မှတစ်ဖက် ကျင့်ပတ်လာအခါအား မတော် ချုပ်စားထား လာ ခုတ်အော် ယူ၍ ဟိတ် က ဝါ အ ပူ တဖန် ကဘတ်ပံးနုတ်ခွဲတံးယတ်လာ ခုတ်အော် ယူ၍ စားထဲဝဲကျိုးနုတ်လီ။
- ၂) ပုလဲအဖွဲ့အား ကုတ်သုတ်၊ ချုပ်လားချုပ်လှ ဟိတ် ကဝါလဲအိတ်အားသုတ်ပျံနုတ် ကဘတ်ယုနုတ်ခွဲတံး ယတ်လာ သုတ်ပျံဝဲကျိုးနုတ်လီ။
- ၃) ပုလဲအဖွဲ့တလှူပိတ်ထွဲ ကျိုးကျဲသ နုတ်အံ့ဘတ်တ ဖန် တံးကပတ်ကွတ်အတံးချုပ်လားအတံးခွဲတံး

ယတ်အိတ်ကတံးနုတ်အိတ်ဂီနုတ်လီ။

ဒဲးမဲကသးသုတ်ပျံတံးဘျိုးအိတ် ခုတ်အော်ယူ၍စားထဲ ဝဲကျိုးတံးသိတ်တံးသိတ်အိတ် တံးမဲအကျိုးအကျဲသ နုတ်တံးဆီ လီပတ်အိတ်ဝဲအသိတ် ပုလဲအဖွဲ့အား ချုပ်လားလဲမဲက သးသုတ်ပျံတဖန်အံ့ ဝိပတ်ဝဲ မဲကသးသုတ်ပျံအတံး ဘျိုးအိတ် တလှူပိတ်ထွဲစုတ်ကိတ်ဝဲ ခုတ်အော်ယူ၍စားထဲဝဲကျိုး တံးသိတ်တံးသိတ်တံးပျံထိတ်အိတ်လဲအသိတ်ဘတ်.လဲ တံးနုတ်အယိတ် ဒဲးတံးဘျိုးအိတ်ဝဲအသိတ် အလီအိတ်လဲခိတ် နုတ်ကဘတ်ဆဲထဲဒဲးအိတ် ဝဲအသိတ် အလီအိတ်လဲခိတ် နုတ်ကဘတ်ဆဲထဲဒဲးအိတ် ဝဲအသိတ် အလီအိတ်လဲခိတ် တံးဘျိုးအဖတ်လီတံးယတ်ဝဲတဖန်အသိတ်နုတ်လီ။ ■

တံးချုပ်စားထဲလဲအဖွဲ့အိတ်ဆိတ်တနီသရံ၍ကိတ်ဒိတ်

သုလဲကိတ်ဂီ

တံး ချုပ်ခဲ (lead mining) ဝဲ ခုတ်တလှူအဖွဲ့ သဝီ ၁၁ ဖျံ၍လဲ အအိတ်ဆိတ်အိတ်သုတ်ဒဲး ခုတ် တံးအိတ်ခုတ်ကျိုးအံ့ ဘတ်အဘတ်သိတ်တဖန် လဲလဲလဲသဝီဖိတ်တဖန် သုတ်ဒဲးတသုတ်နုတ်လဲဘတ် နုတ် လီ။ တံးချုပ်ခဲအံ့ အိတ်ဝဲဒဲးလဲ ဒဲးဝဲကိတ်ဆိတ်၊ တနီ သရံ၍ကိတ်ဒိတ်အဖွဲ့အားဘတ်တံးစးထိတ်ဟုတ်တံးလဲအခွဲ လဲကိတ်ပယိတ်ဒိတ်အိတ် ခုတ်အော်ယူ၍လဲ ၁၉၉၇ နံ၍လဲ လဲလဲနုတ်လီ။

တံးချုပ်ခဲအံ့ ဘတ်တံးမဲအိတ်လဲ ကိတ်ကိတ်တံး အခိတ်နုတ်လဲအဖွဲ့ “ပိတ်ပိတ်ဝဲ ဝိပတ်နုတ်” (ပုန်ပိတ် မြန်မာကုမ္ပဏီ) အိတ် တံးဟုတ်အခွဲ ၁၅ နံ၍အိတ် ကမဲဝဲ ဒဲးတုလဲ ၂၀၁၂ နံ၍အလဲနုတ်လီ။

ဝိပတ်နုတ်လဲအဖွဲ့အိတ်စားထဲတဖန်တနီအတံးပုလဲနုတ် ခဲ (၅၀၀ တံး) နုတ်လီ။ လဲတံးချုပ်ခဲအဂီၢ်သုတ်ဒဲးစး ဖး ဒိတ်အဖွဲ့ ဝဲ ချုပ် ဟိတ် ခိတ်၊ ဝဲ စိတ် ဟိတ် ခိတ်၊ ဝဲ ဘျိုးဟိတ် ခိတ်၊ သိ လှတ် ဖး ဒိတ် လဲ စိတ်သိတ်အကလုတ် ကလုတ်နုတ်လီ။ ဝိပတ်နုတ်ဘတ်ဟုတ်တံးခိတ်သွဲးဆူ ကိတ်ပ

ယိတ်ဒိတ်အိတ်ခုတ်အော်ယူ၍အိတ်နုတ်လီ။

တံးချုပ်ခဲတံးဘတ်အဘတ်သိတ်တဖန် လဲနုတ်လဲထံ ကျိုးပုလဲအယိတ် ဖုတ်သဝီဖိတ်တဖန် အတံးသုတ်တံးဖျိုး၊ တံးသု ထံနီ၊ ဆိတ်ဖိတ်ကိတ်ဖိတ်ထဲထဲလဲအဖွဲ့အိတ်အသး လဲထံကျိုးတဖန်အကလုတ်လဲကျိုးကွတ်ဝဲဒဲးအိတ်အဖွဲ့နုတ်လီ။

ခိတ်ဖျိုးတံးချုပ်လားအိတ်ဟိတ်လဲအိတ်ထံကျိုးအတံးယုလဲ တဘတ်လီဘတ်စးအယိတ် ဝဲတံးစုခါဆဲကတံး ထံကျိုး ကံးကပလီမဲကွတ်အိတ် တံးလီတနီနီလဲ ထံကျိုးကံး နုတ်တဖန် ဝဲ၊ လဲ၊ ကပိတ်တဖန် ယုလဲလဲနုတ်ဝဲဒဲးဆူ ဖုတ် ဝိပတ်နုတ် အတံးသုတ်တံးဖျိုးအလီအိတ်တံးသုတ်တံးဖျိုးတဖန် ပးဂီကွတ်ဝဲဒဲးအိတ်အဖွဲ့အိတ်နုတ်လီ။ တကးဘတ်ထံကျိုးတံး လီတတံးတံး ဒဲးသိတ်ဝိပတ်နုတ်ကသုဘတ်ထံအဂီၢ် တံးတံး ယတ်ထံကျိုးအိတ် ဒဲးအိတ်ထိတ်စုတ်ကိတ်တံးကိတ်ခဲလဲ ဖုတ်သဝီ ဝိပတ်လဲအအိတ်လဲ ထံကျိုးဖိတ်တကပပုလဲကိတ်နုတ်လီ။

ဝဲတံးချုပ်ခဲဝဲအဆဲကတံး တံးသုကဆီအိတ်အဂီၢ် တံးသုစုတ်ကိတ်ဝဲ အဲးစး (Acid) ထံအယိတ် ထံစုတ်ပျံတ ဖန်အံ့ယုလဲဝဲဒဲးလဲ ထံကျိုးပုလဲအဖွဲ့အိတ်နုတ်လီ။ တံးဘတ်

ယိၣ် ဘၣ်ဘျီအိၣ် ဝဲဒၣ် လၢ နူ သ ဝိ ဖိ လၢ အအိၣ် ဘျး
ဒီးထံကျိၣ်ဖဲတၢ်ချၢ်ခဲအိၣ်အလီၢ်တဖၣ်အတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်
ချၢ တကးဘၣ်ဒုၣ်ညၣ်လၢအအိၣ်လၢထံဖိလၢတဖၣ်စ့ၢ်
ကိး အိၣ်ဘၣ်အိၣ်ဘၣ်ထံအစုၣ်အပျၢ်တဖၣ်အံၤအယီၤ ဖဲ
ပျၢ်ကညီၣ်မ့ၢ်လၢဖိၣ်အိၣ်ဘၣ်က့ၤဒုၣ်ညၣ်လၢအအိၣ်လၢထံ
ကျိၣ်ပူၤအံၤဆၢကတီၢ် ကကဲထီၣ်ဝဲဒၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချၢ
တၢ်ဂ့ၢ်ကိၣ်န့ၣ်လီၤ.

ခဲတကလုၣ်အံၤ မ့ၢ်ဝဲဒၣ်တၢ်စုၣ်တၢ်ပျၢ်အအာတက
လုၣ်လၢ တၢ်သးသမုၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲပျၢ်ကညီၣ်တဖၣ်
အိၣ်ဘၣ်, အိၣ်ဘၣ်ဝဲမ့ၢ်အါတလၢန့ၣ် ပျၢ်ကညီၣ်တဖၣ် အ
သးကဟးဂီၤ, အခိၣ်န့ၣ်ကဘၣ်ဒိ, သးကအာထီၣ်,
သးတထီၣ်လၢဘၣ်, အ့ၣ်လူဒီးဘျီ, တၢ်သၣ်ဝံၤသးလၢ
ထံထီၣ်ဘိ, ဒီးအိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်တဝံၣ်တဘဲလၢဘၣ်တဖၣ်
ဟဲ အိၣ် ထီၣ်အ သး သ့ ဝဲ ဒၣ် န့ၣ် လီၤ. လီၤ ဆီ ဒၣ်တၢ်
ဖိသၣ်တဖၣ် ဒီးန့ၣ်ဘၣ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ အါဒိၣ်န့ၣ်ဒီး
ပျၢ်သးပျၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖိသၣ်လၢအအိၣ်ဘၣ်အိၣ်ဘၣ်
ခဲစုၣ်ပျၢ်တဖၣ်အံၤ တၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံကအိၣ်ဝဲဒၣ်အါမး
လၢ အတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်ထီၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ချၢ်စၢ်ထးတၢ်မၤအိၣ်လၢတၢ်လီၢ်အါတီၤအပူၤ
ဘၣ်ဆၣ် တၢ်ကဒိသဖၣ်ထံကျိၣ်ထံကွၢ်တၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံ
ခိ ဖျိ တၢ် စုၣ် တၢ် ပျၢ်လၢ တၢ် သူအီၤ လၢ တၢ် ချၢ် စၢ် ထး

အဂီၢ်တအိၣ်နီၣ်တမံၤဘၣ်အမဲၣ်ညါ တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါ
လၢသဝိဖိတဖၣ်အသိးအကျိၣ်စ့ၢ်ကိးတအိၣ်နီၣ်တမံၤဘၣ်.

ဒိပနံၣ်လၢအဟဲချၢ်ခဲအံၤ အတၢ်ဟံးန့ၢ်မုၢ်ဒါလၢ နူ
ဖိသဝိဖိဒီးထံကျိၣ်ထံကွၢ်တၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံကွၢ်တအိၣ်
နီၣ်တမံၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ. သဝိဖိတကစံးဝဲ “တၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်
ထံးမ့ၢ်အိၣ်ထီၣ်န့ၣ်ပဘၣ်ဟံးန့ၢ်မုၢ်ဒါလၢပကစၢ်ဒၣ်ပဝဲ
လီၤ. ဒိပနံၣ်တဟံးန့ၢ်မုၢ်ဒါနီၣ်တမံၤဘၣ်.”

စၢ်ထးအံၤဘၣ်တၢ်ချၢ်အီၤလၢထံကျိၣ်ဖးဒိၣ်ခံဘိလၢ
အမ့ၢ်ခ့တၢ်ကျိၣ်ဒီးခ့တၢ်ကျိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲတၢ်ချၢ်ခဲ, ဟီၣ်
ခိၣ်, လၢဂံၢ်, ဝဲသ့ၣ်တဖၣ်ဝံၤတၢ်ကွၢ်လီၤဝဲဒၣ်ဆူထံကျိၣ်ခံ
ဘိအံၤအပူၤအယီၤသဝိ ဖဲ ပျၢ်လၢအအိၣ်လၢခ့တၢ်ကျိၣ်
ကပၤဒ်အမ့ၢ် ခ့တၢ်သဝိလၢထးတကပၤ, ခ့တၢ်သဝိလၢ
လၢတကပၤ, ယုၣ်ပျၢ်သဝိ, ဟ့ၣ်ပျၢ်သဝိ, ဆးကျၢ်
သဝိဒီးကလံၤထံးဝုၢ်မ့ၢ်တၢ်ဒီးသဝိအဂၤ ၅ ပျၢ်လၢအ
အိၣ်လၢခ့တၢ်ကျိၣ်ဒ်အမ့ၢ် မ့ၢ်ပျၢ်သဝိ, တိၣ်သီလီၤ, ရ့ၤ နီၣ်
သဝိဟ့ၣ်ဒုၣ်သဝိ, ဒီးမ့ၢ်ဝုၢ်မ့ၢ်တၢ်ကလံၤဖိးတဖၣ် ဘၣ်
ကွၢ်ဆၢၣ်မဲၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ကိၣ်န့ၣ်လီၤ.

တနံၣ်ဒီးတနံၣ်တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဘျီထီၣ်တၢ်ချၢ်စၢ်ထး
တၢ်မၤလီၢ်အဂီၢ် တၢ်သ့ဝဲ ဒၣ် သ့ၣ်အါ အါကလဲၣ်အယီၤ
သ့ၣ်ပျၢ်တဖၣ်စ့ၢ်လီၤဝဲဒီးထံကျိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ဖဲတၢ်ကိၢ်ခါ
ဆၢကတီၢ်လီၤသံးဝဲဒၣ်ဆိန့ၢ်ဒီးအပူၤကွၢ်န့ၣ်လီၤ. ■

တၢ်ချၢ်စၢ်ထး
တၢ်မၤအိၣ်လၢတၢ်
လီၢ်အါတီၤ, ထံ
ကျိၣ်ဘၣ်အာဘၣ်
သိဒီးဒုးအိၣ်ထီၣ်
တၢ်ဘၣ်ယိၣ်လၢ
သဝိဖိဒီးတၢ်သး
သမုၣ်လၢသ့ဝဲထံ
ကျိၣ်တဖၣ်အဂီၢ်

တၢ် ဂီၤ - ခုၣ်ဖဲၢ်

တၢ်စူထံဒိၣ်သတူၢ်ကလၢ်လၢမုၢ်တြိကီၢ်ရၣ်

ပျၢ်ဆဲး

ဒါ ပူၤကွၢ်လၢ ဝဲးပထဲဘၣ် ၁၂ သီ, ၂၀၁၁ နံၣ် ဒိၣ်ဖျိတၢ်စူထံဒိၣ်သတူၢ်ကလၢ်လၢ ခံ နံၣ်ရံၣ်အတီၢ်ပူၤအယီၤ ဘုၤလၢ စံၣ်လီၢ်ပျဲလီၢ် ၁,၀၀၀ ယၣ် ယၣ် ထံ ဒိၣ်ဘျၢ ကွၢ်အီၤ ဒီး ထံ ဘိထံ တီ လီၤလၢအဟ့ၣ်ထီၣ်ထံလၢ ဘုၤဒီးဒူဖိသဝီဖိကသုဝဲအဂီၢ် ထံကျိၤ ၁၂ တီၤဘၣ်ဟးဂီၤကွၢ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. သဝီ ၁၀ ဖျၢၣ်လၢ ကီၤလူၢ်ဒီးနီၢ်ယီၤထၣ်ကရူၢ်, လူၤသီကီၢ် ဆၣ်, မုၢ်တြိကီၢ်ရၣ်အပူၤ သဝီဖိတဖၣ် ဘၣ်ကွၢ်ဆၣ် မဲၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်န့ၣ်လီၤ.

သဝီဖိလၢအဘၣ်ဒိၣ်လၢ ထံဒိၣ်အံၤတဂၤစံးဝဲ “တၢ် စူထံဒိၣ်သတူၢ်ကလၢ်တဘျီအံၤယံၣ်ဒၣ်ထဲခံနံၣ်ရံၣ်ဒီး လၢခံနံၣ်ရံၣ် အတီၢ်ပူၤထံဒိၣ်လီၤချ့ မးလီၤ. တၢ်စူထံတြိ ထီၣ်ဝဲအလီၢ်ခံ ထံသ့ၣ်တဖၣ်စ့ၢ်ကီးလီၤသံးကွၢ်ဝဲဒၣ်ချ့ ဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ.”

အဝဲဟံၣ်ဖျါထီၣ်ကဒီးဝဲ ဝဲတၢ်စူထံအဆၢကတီၢ်ထံ ဒိၣ်လီၤချ့ သဒဲးဒီး ထံ ယုၤလီၤ ဆူၣ် မးအယီၤ တၢ် စူ ထံ အံၤကွးကွၢ်စံၣ်လီၢ်ပျဲလီၢ်, စံၣ်ဒဲ, ကရၢၢ်, ကျိးဒီး တၢ် သ့ၣ်အိၣ်ဖျးအိၣ်အလီၢ်လၢအအိၣ်လၢထံကျိၤကၢ်နံၣ်အါမး န့ၣ်လီၤ. ဒူဖိသဝီဖိလၢအဟံၣ်အိၣ်စီၤစူဒီး ထံကၢ်ခိၣ် တဖၣ် ထံဒိၣ်လီၤသတူၢ်ကလၢ်ဘၣ်ဆၣ်ထံတဒိၣ်ဘျၢ အဝဲ သ့ၣ် အဟံၣ်ဘၣ် . ဘၣ်ဆၣ် ဒီးစံၣ်ဒဲလၢ အဘုး ဒီးထံကၢ် ခိၣ် တဖၣ်ကၢ်လၢ် ဘၢဒီးလီၤထွံကွၢ် ဝဲ ခဲ လၢ်န့ၣ်လီၤ.

ထံဒိၣ်ဘျၢကွၢ် စံၣ်လီၢ် ၁,၀၀၀ ဘၣ်ဆၣ်သနၢ် ကု ထံက့ၤလီၤဝဲအလီၢ်ခံ စံၣ်လီၢ်အအုၤကၢ် ၅၀၀ ဘျီၣ် ဘုၤတဖၣ်အိၣ်တီၢ်ဂ့ၢ်ဒဲဒဲန့ၣ်လီၤ. သဝီဖိလၢအဘၣ်ဒိၣ် ဘၣ်ထံးလၢ ထံဒိၣ်အံၤပူၤနီၢ်ဂီၢ်အိၣ်ဝဲဒၣ်တဖျၢန့ၣ်ဒီး ၅၀၀ ဂၤဘၣ်ဒီး ဝဲထံဒိၣ်ဝဲအလီၢ်ခံ သဝီဖိတဖၣ်ဂုၢ်

ထံဒိၣ်သတူၢ် ကလၢ်ဒီးကွး ကွၢ်တၢ်ခဲလၢ် လၢအိၣ်လၢထံ ကျိကပၤ

တၢ်ဂီၤ - ခုၣ်စါ

ကျဲးစးလူမၤကဆိက့အစံၣ်လီၤပျဲလီၤလာဘုအိၣ်တီၢ်ဒီး
ဂ့ၤဒီးတဖၣ် တချးလၢအဟးဂီၤကွံာ်ခဲလၢဂံၢ်ဒီးဘၣ်အဆၢ
ကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ကညီဖိခိၣ်ယၢဒီးပျဲဂ့ၢ်ဝီၣ်တၢ်မၤပျၢ်ဘျးစဲကရၢ လီၤ
ကဝီၤပျဲမၤ တၢ်ဖိဖၢ်ဖျါ ထီၣ်ဝဲလၢ “သဝီဖိလၢအစံၣ်
လီၤကျိးလီၤဟးဂီၤကွံာ်တဖၣ်တသ့ၣ်လီၤဖျးလီၤတၢ်ထုၣ်
တၢ်ဘိအဂုၤအဂၤနီတမံၤဒီးဘၣ်. ဒီဖျါထံဘီကျိလၢတၢ်
ကဘိန့ၣ်ထံအံၤဟးဂီၤကွံာ်ဝဲဒၣ်အယီၤန့ၣ်လီၤ. သဝီဖိ
တဖၣ်ဂုၢ်ကျဲးစးချၢဆိက့ထံဘီကျိလၢအန့ၢ်တနီၤဒီးစံာ်
ပျီလၢ တၢ်ချၢက့ၤ ထံဘီကျိတန့ၢ်တဖၣ် တၢ်ပာ်ယုသံ
ကွံာ်အိၣ်ဒီးန့ၣ်လီၤ.”

သဝီလၢစံာ်လီၤဟးဂီၤဒီးတၢ်ဘၣ်ဒီးဘၣ်ထံးအိၣ်ဝဲ
အလီၤန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ ယိကွီၣ်ဒၢ, ညၣ်လီၤဒၢ, ကးလဲၤဒၢယီၤသ
ၣ်လီၤဒၢ, ထီသ့ၣ်ဒၢ, မ့ၤပၤထၣ်, ဘီပဲာ်,မဲးဆၣ်ထၣ်,
ဝ့ၢ်ဖိထၣ်, ဖဲဖျါထၣ် ဒီး သဝီလၢဘုဟးဂီၤအါကတၢ်မ့ၢ်

ဝဲ ယိကွီၣ်ဒၢ,ထီသ့ၣ်ဒၢလၢအအိၣ်လၢ နီၢ်ယိးထၣ်ဒီးကီၢ်
လုၢ်ဒၢကရၢန့ၣ်လီၤ. ထံကျိလၢအဟ့ၣ်ထံလၢစံာ်လီၤဒီးဂ့ၤ
ဖိသဝီဖိအအိၣ်တဖၣ်လၢ အဟးဂီၤအါကတၢ်မ့ၢ်ဝဲ ယၢၣ်
မ့ၢ်လီၤ, ယဲာ်ညၣ်လီၤ, ယဲာ်လီၤကျိ, ယိလီၤကျိ(ညၣ်
လီၤဒၢ) ယိလီၤကျိ(ကးလဲၤဒၢ) , ဖဲဖျါလီၤ, ဖဲလီၤကျိ,
မဲးဆၣ်လိၣ်မဲးမ့ၢ်လီၤကျိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ထံဒိၣ်သတူၢ်ကလၢတဘျီအံၤ ပျဲသဝီဖိသံဝဲဒၣ်
၄ ဂၤလီၤ. တုၤလၢဆၢကတီၢ်ခဲအံၤဒၣ်လဲာ်တၢ်တိစၢမၤစၢ
လၢ တၢ်အိၣ်တၢ်ဘိမ့ၢ်ဂ့ၤဒီးလၢတၢ်ဘၣ်ဒီးဘၣ်ထံးတဖၣ်
အဂီၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤန့ၣ် တအိၣ်နီတမံၤဒီးဘၣ်န့ၣ်လီၤ. အိၣ်ဒၣ်
လၢသဝီဖိအကစၢ်ကဒဲကဒဲ မၤစၢလီၤသကိးက့ၤအသး
န့ၣ်လီၤ. သဝီဖိလၢအစံာ်ဟးဂီၤကွံာ်ဒီးမၤအိၣ်က့ၤတသ့
လၢဘၣ်တဖၣ်အဝဲသ့ၣ်လဲၤဒီးလဲလီၤအသးလၢ စံာ်ပျီ
အဂၤဒ်သိး ကဒီးန့ၢ်ဘၣ် ဘုဟု လၢကအိၣ်ကအိၣ်ဘၣ်ဝဲ
အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ■

ထံဒိၣ်သတူၢ်
ကလၢဒီး
ဒိၣ်ဘၢကွံာ်
စံာ်လီၤလၢ
အအိၣ်လၢထံ
ကျိစၢၤတဖၣ်

တၢ်ဂီၤ - ခုစဲၤ

ထံဒိန်ဘာစံင်လီၤလၢဒုသထူၣ်ကီၢ်ရှၢ်, ကညီကီၢ်မဲၣ်

သုလၢကီၢ်ပုၤ

လါအိကူၣ် ၃ သိ ဒီး ၄ သိ ၂၀၁၁ နံၣ် အနံၤ တၢ်စုၤထံဒိန်လီၤဝဲဒိန်ဒိန်မုၢ်မုၢ်အယီၤ ဘီနီၤကျိၤ လၢအအိၣ်လၢ ဘံလုကီၢ်ဆၢၣ်, ဒုသထူၣ်ကီၢ် ရှၢ်အပူၤထံလုၢ်ဘၢကွံၣ် သဝီဖိအဟံၣ်အဖျၢၣ် ၁,၀၀၀ ယၣ်ယၣ် တကးဘၣ် ထံလုၢ်ဘၢကွံၣ်ပုၤထူစံၣ်ဖိအစံၣ် လီၤပုၤလီၤ ၄၉၅ အ့ကၢၢ် လၢသဝီ ၅ ဖျၢၣ်အပူၤဒီးသဝီဖိ အါန့ၢ် ၅၀၀ ဂၤဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်တၢ်အိအတၢ် ယံးတၢ်စုၤန့ၣ်လီၤ.

ဒုသထူၣ်ကီၢ် ရှၢ်ထံလုၢ်ဘၢ ကွံၣ် သဝီဖိ အဟံၣ် အဖျၢၣ် ၁,၀၀၀ ယၣ်ယၣ်

ထံဒိန်ဘာတၢ် ၇ သိဝံအလီၢ်ခံ ဘုလၢအအိၣ်လၢ စံၣ်ပျီပူၤတဖၣ် ထီၣ်ဘီထီၣ်ဂီၤဝဲဝံသံကွံၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤမၤစံၣ်ဖိတဖၣ်သ့ၣ်ကဒါက့ၤအဘုတသ့လၢဘၣ် မ့ၢ် လၢပုၤမၤစံၣ်အဆၢကတီၢ်လဲၤပုၤကွံၣ်လံအယီၤန့ၣ်လီၤ. လၢ တၢ်န့ၣ်အယီၤလၢကသ့ၣ်ဘုအဂီၢ် အဝဲသ့ၣ်သ့ၣ်လီၤကဒါ

က့ၤဝဲနံၣ်သိ, သဘုဟီၣ်လၢ် ဒီးတၢ်ဒီးတၢ်လၢ်အက လုၢ်ကလုၢ်လၢကဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အိဒီးတၢ်ဟဲန့ၣ် တမဲးတမဲးလၢအဝဲသ့ၣ်အဟံၣ်ဖိယီဖိအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ထံဒိန်ဘာတၢ်တဘျီအံၤ ပုၤလီၢ်ကဝီဖိ ၅၂၅ ဂၤ ဘၣ် ကွၢ်ဆၢၣ်မဲၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်တၢ်အိတၢ် ယံးတၢ်စုၤန့ၣ် လီၤ. လီၢ်ကဝီ အပူၤအံၤ ပုၤထူစံၣ်ဖိတဖၣ်စံးဝဲလၢ စံၣ်တအ့ ကၢၢ်န့ၣ် မၤန့ၢ်ဝဲဘု ၅၀-၇၀ နၢ်န့ၣ်လီၤ. တနံၣ်အံၤထံဒိန်ဘာစံၣ်လီၤအအ့ ကၢၢ်အါမးအယီၤလီၢ် ကဝီဖိတဖၣ်အဘုဟးထီၣ်စုၤလီၤဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤ စၢၤလၢ အဟဲလၢ ကရၤသဘျီမ့ၢ်ဂုၤ, ပုၤတချၢမ့ၢ်ဂုၤဒီး ခိၣ်န့ၢ်ပုၤဘၣ်မုၢ်ဘၣ်ဒါအအိၣ်န့ၣ် တအိၣ်နီတနမံၤဘၣ်.

လီၢ်ကဝီပုၤသဝီဖိတဂမံးဝဲ “သဝီဖိတဖၣ်နီၤလီၤ လီၢ်သကိး တၢ်အိၣ်တၢ်အိလၢ အအိၣ်ဒီးအိၤဆူပုၤလၢ

တၢ်ဂီၢ် - ခုစံၣ်

အဟံၣ် ထံ နီၣ် ဘာ တဖၣ်အသိး အကျါဒီးမၤ စၤ လိာ် အသးကဒဲကဒဲန့ၣ်လီၤ. ပှၤတၢ်နီၤနီၤယုလိာ်လိာ်သးတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်, ပှၤအါဒၣ်တက့ၢ်ပှၤအိၣ်က့ၢ်ဟ့ၣ်လၢဝဲပှၤပှၤဆါဝဲတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်စူထံလုာ်ဘာဟံၣ်ဃီတၢ်ဒီးမၤဟးဂုၢ်ဟးဂီၢ်စံာ်လီၤဘၣ်ဆၣ်လီၤကဝီၤသဝီဖိတဖၣ်တဒီးန့ၣ်ဘၣ်တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၤလၢပဒိၣ်အအိၣ်နီတံၢ်ဘၣ်”

ကညီဖိခိၣ်ယၤဒီးပှၤဂ့ၢ်ဝီတၢ်မၤပှၤဘျးဝဲကရၢ လိာ်ကဝီၤပှၤမၤ တၢ်ဖိဟ်ဖျါထီၣ်ဝဲလၢ တၢ်စူထံ နီၣ် တဘျီအံၤဟံၣ် ဃီ ဟးဂီၢ်, တၢ် သံ တၢ် ပှၤ နီၣ် နီၣ် မှၢ် မှၢ် တအိၣ်ဘၣ်. ဘၣ်ဆၣ်သဝီဖိလၢကွံၤလုၤသဝီသံဝဲဒၣ်တက့ၢ်မ့ၢ်လၢအမၤတၢ်လၢအစံာ်ပျီပှၤဒီးထံလုာ်ဘာကွံၤအစံာ်အယိအဝဲဟဲက့ၢ်က့ၢ်ဆူအဟံၣ်တန့ၢ်ဘၣ်ဒီးထံဒိၣ်ဘာသံကွံၤအိၤန့ၣ်လီၤ. ထံဒိၣ်တဘျီအံၤ ကျိၢ်သံ ၂ နှု မဲာ်တဲးလဲးသံ ၁၀ နှု, ထိး ၃ နှု မ့ၢ်လၢထံဒိၣ်ဘျးအယိန့ၣ်လီၤ.

လိာ်ကဝီၤသဝီဖိတကစံးကဒီးဝဲ “ ဝဲအပူၤကွံၤလၢယုၣ်န့ၣ်ထံဒိၣ်ဘျးတဘျီလံဘၣ်ဆၣ်မ့ၢ်လၢထံဒိၣ်ချ့လီၤချ့ အယိပစံာ်လိာ်တဟးဂီၢ်ဒီးပဟ့ၣ်သံဘၣ်. ဘၣ်ဆၣ်တန့ၣ် အံၤ ထံ ဒိၣ်ဘာတၢ်ယံာ်ဒီးမ့ၢ်တၢ်နး ကတၢ် လၢပဝဲပှၤထူစံာ်ဖိတဖၣ်အဂီၢ်လီၤ.”

တန့ၣ်အံၤဝဲ လါအိးကထိဘၣ်အတီၢ်ပူၤကီၢ်ပယိပူၤစ့ၢ်ကိး ဒီဖျိလၢတၢ်စူကလံၤမ့ၢ်လီၤဒီးထံဒိၣ်လီၤချ့သဒီးလၢ ပခိးက့ၢ်ကီၢ်ဆၣ် မက္က့ၢ်ကီၢ်ခိ, ကီၢ်ပယိတၢ်လီၤခါဒးတတီၤအယိပှၤသံဝဲ ၂၁၅ ဂၤ ဒီးပှၤလီၤမာ်ဝဲဒၣ် ၃၀၀ ဂၤန့ၣ်လီၤ.

တကတီၢ် ဃီ တၢ်မၤအသးအံၤတလါ ဃီ အတီၢ်ပူၤ ဝဲရခါကီၢ်စဲၣ်, ကီၢ်ပယိတၢ်လီၤတတီၤအပူၤ လီၤဖျးဘၣ်ဝဲပှၤထူစံာ်ဖိ ၆ ဂၤလၢ စံာ်ဒဲတဖျၢၣ်အပူၤအယိ ပှၤထူစံာ်ဖိ ၂ ဂၤ သံကွံၤဝဲဒီး အဂၤ ၄ ဂၤန့ၣ် သးပှၤနီၣ်အသးဒီးဘၣ်တၢ်ဆုၤအိၣ်ဆူတၢ်ဆါဟံၣ်န့ၣ်လီၤ. တန့ၢ်ဃီ အတီၢ်ပူၤတၢ်စူဒိၣ်အယိကၢ်လၢာ်ဘာကွံၤဝဲဒၣ်ဟံၣ်တဘျးဖျၢၣ်ဒီးပှၤသံဝဲဒၣ်အစူကတၢ် ၅၀ ဂၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကသုၣ်ကသံးအတၢ်ဆီတလဲလၢအမၤအသးလၢစူန့ၣ်အတီၢ်ပူၤအံၤ, နးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲလၢပှၤမၤစံာ်ဖိလၢအအိၣ်လၢကညီကီၢ်စဲၣ်တဖၣ်အဂီၢ်တကးဘၣ်လၢတၢ်လီၤအဂၤအါတီၤအပူၤဒီးလၢလိာ်ကဝီၤသဝီဖိလၢအအိၣ်လၢကီၢ်ပယိတဖၣ်ဆူမဲာ်ညါကဘၣ်ကွံၤဆၣ်မဲာ်အါထီၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်အတၢ်ယံးတၢ်စူလၢအတၢ်အိၣ်မုၢ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. ■

ဒုသထုၣ်ကီၢ်
ရၣ်ထံလုာ်ဘာ
ကွံၤအစံာ်
လိာ်၄၉၅အကၢ်
လၢသဝီ၅ဖျၢၣ်

တၢ်ဂီၤ - ခုစံာ်

ကိုကိုတံတံဘန်ကွာဆန်မဲဒီးထံလုာ်ဘာတံတတံတနီ

သုလုာ်ကီုဂု

ကိုကိုတံတံအပူ စးထီၣ်လုာ်လုာ်လံးဒီး တုာ်လုာ်လုာ်နီၣ်ဝုဘာၣ်အတီၢ်ပူတံတနီဒိၣ် ဒိၣ်မုာ်မုာ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်ထံလုာ်ဘာတံ, ထံ ဒိၣ်သတုာ်ကလံာ်, ဟီၣ်ဒိၣ်လံာ်ဒီးဒုးကဲထီၣ်တံတံဒိၣ် ဘာၣ်ထံးတံဟးဂုာ်ဟးဂီၤဒီးပုာ်သံဝဲဒုးခဲလံာ် ၆၅၇ ဂ, လီၤမဲာ်ဝဲဒုး ၃ ဂန့ၣ်ကိုကိုတံတံပဒိၣ်ပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲလီၤ.

ထံဒိၣ်ဘျုးတံတံအံၤမုာ်တံကဲထီၣ်သးအဒိၣ် ကတံဒီးအနးတံတံအနံၣ် ၅၀ ဆံအတီၢ်ပူလုာ်ကိုကို တံတံတံစံၣ်စံးတံစံးအပူန့ၣ်လီၤ. တံတံထံဒိၣ်ဘျုးကွာ် ဟံၣ်ပီ, တံသုၣ်ထီၣ်, ဝဲးဖီကဟံၣ်တံဖဲးတံမဲာ်လီၤ, တံသုၣ်တံဖျုးအလီၤ, စံာ်လီၤပုာ်လီၤဒီးတံဘုၣ်အိၣ်ဆၣ် ဖိကီၢ်ဖိအလီၤအါမးလုာ်တံလီၤအါတံန့ၣ်လီၤ.

ထံဒိၣ်ဘာဝဲဒုးကိုကိုတံတံကီုဂု ၆၄ ဘုၣ်, သဝီ ခဲ လံာ် ၄၃, ၅၉၃ ဖျါဒီး ပုာ် နီၣ် ဂံာ် ၅ ကကွာ် ဘျုးဘုၣ်ကွာ်ဆန်မဲဒီးတံကီုဂု, ဒီးပုာ်နီၣ်ဂံာ် ၈ ကကွာ်ဘျုးတံတံဘုၣ်တံဘုၣ်ဒိၣ်ထံးလုာ်ထံဒိၣ်ဘျုးတံ အယိန့ၣ်လီၤ. ထံဖိကီၢ်ဖိလုာ်ထံဒိၣ်ဘျုးအဟံၣ်တဖၣ်လဲၤ အိၣ်ဆိးလုာ်အဘျုးအတံအဟံၣ်လုာ်လီၤအဂတနီၤ, ပုာ်လုာ်အကဲဒိၣ်တနီၤလဲၤငါအိၣ်ဟံၣ်ဒွဲ လုာ်ထံတဒိၣ်ဘျုး ဘာၣ်တဖၣ်ဒီးပုာ်အါဒိၣ်အါဂဲလဲၤအိၣ်ဆိးဝဲလုာ်ကီု, တံ သုၣ်ထီၣ်လုာ်ပဒိၣ်ကတံကတံန့ၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.

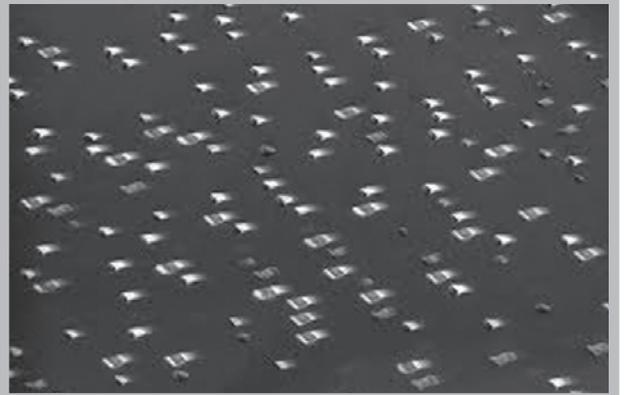
ထံဒိၣ်ဘာတံတံအံၤ မဲာ်ဘုၣ်ဒိၣ်တံသုၣ်အိၣ်ဖျုး အိၣ်ဒိၣ်ဒိၣ်မုာ်မုာ် လီၤဆိဒုးတံစံာ်လီၤပုာ်လီၤလုာ်သုၣ် အိၣ်ဘုလုာ်ထုးထီၣ်ပနံၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တံတယးကွာ် လုာ်စံာ်လီၤဟးဂီၤလုာ်ထံလုာ်ဘာခဲလံာ် အအုကံာ်အိၣ်ဝဲ ဒုး ၁၂.၁၁ မုာ်လုာ်ယာ်(ရဲ)အုကံာ်, တံဘုၣ်ညုၣ်ဒီး တံဘုၣ်သဒိၣ်အလီၤဟးဂီၤ၂၁၄,၄၆၁ (ရဲ)အုကံာ်,

တံဘုၣ်ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိအလီၤခဲလံာ် ၂၉.၄၁ ကကွာ် (million)တံန့ၣ်ကိုကိုတံတံပဒိၣ်ပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲဒုးဝဲလုာ်ဒိၣ်စ့ ဘာၣ် ၁ သီ၂၀၁၁ နံၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဝဲထံဒိၣ်ဘျုးတံတံဝဲထံလီၤသံး ကဒါကုာ်အခါတံ ဘာၣ်ယိၣ်အိၣ်ဝဲလုာ်တံ ဆုးတံဆါဒိၣ်အမုာ်, တံညုၣ် ကီၢ်သ့ၣ်ထီၣ်တံဆါ, တံလုာ်ဘျုးတံဆါ, တံလီၤကီၢ်ပုာ် ညိးတံဆါတဖၣ်ကဟဲ ဟံာ်ထီၣ်ဝဲ ဒုး န့ၣ် လီၤ. ဒိၣ်န့ၣ် အသိးတံအုၣ်လုာ်ဒီးတံအိၣ်ဘုၣ်တံအစုၣ်အပျါတဖၣ် မုာ်တံလုာ်အဟဲကဲထီၣ်အသးညိးမးန့ၣ်တံအိၣ်ဆုၣ်အိၣ် ချဲဝဲကွီၤတကဟဲ ဟံာ်ဖျါထီၣ်ဝဲဒုးန့ၣ်လီၤ.

ထံဂုကီၢ်ဂုပုာ်မုာ်ကွီၤဝဲကွာ်တံမဲာ်လုာ်အဟဲသုၣ် ထီၣ် ဝဲးဖီ ကဟံၣ် တံ မဲာ် လီၤတဖၣ် တုာ် ဘာၣ် ထံ ဒိၣ် ဘာ အတံဘုၣ်ဒိၣ်ဘာၣ် ထံးဒိၣ်ဒိၣ်မုာ်မုာ်န့ၣ် လီၤ. ထံဒိၣ်ဘာ တံလုာ် ကီၢ်ကိုကိုတံတံပုာ်အံၤ ထံကီၢ်လုာ်အဟဲဘျုးလီၤကီုဂု စုဒ်အမုာ် ကီၢ်ယပုၣ်, မုာ်ထံကီၢ်လုာ်အဘုၣ်ဒိၣ်ဆါကတံ တဘုၣ် မုာ်လုာ်အဝဲးဖီကဟံၣ်အလီၤဒိၣ်အမုာ် တံဘျုးထီၣ် သိၣ်လုာ် တိၣ်ယိၣ်တံ, ဟီၣ်ဒုး, ဟံၣ်တံတံခွံၣ်ဒီးခဲၣ် နာ်ဝဲးဖီကဟံၣ်အလီၤသုၣ်တဖၣ်ထံဒိၣ်ဘာကွံာ်ဝဲဒုးအ ယိန့ၣ်လီၤ.

တံတယးကွာ်ဝဲဒုး လုာ်တံကမဲာ်လုာ်ထီၣ်ကုာ်တံ ဟးဂုာ်ဟးဂီၤဒီးအမုာ်ကွီၤဝဲကွာ်တံဖဲးတံမဲာ်ထံဒိၣ် ဘျုးတံဝဲအလီၤခဲ တံလံာ်ဘုၣ်လံာ်စုာ်ကအိၣ်ဝဲဒုး ခဲ လံာ် ၇၅၅ ဘုၣ်လယာ် (၇၅၅,၀၀၀,၀၀၀,၀၀၀) န့ၣ်လီၤ. ကီၢ်ကိုကိုတံတံပဒိၣ်တယာ်ဝဲလုာ် မုာ်ကွီၤဝဲကွာ် တံဟးဂုာ်ဟးဂီၤခဲလံာ် လုာ်ထံဒိၣ်ဘျုးအံၤ ကအိၣ်ဝဲ ဒုး၂၀၀-၃၀၀ ဘုၣ်လယာ် (၂၀၀-၃၀၀,၀၀၀,၀၀၀,၀၀၀) န့ၣ်လီၤ. ■

တိဂါး — အုတ်ထောင်နဲး

၂၀၁၁ နှစ်၊ တိရုထံဒိန်ဘာတိသုဉ်ထီဉ်၊ မာဟးဂါးစးဖိကဟဉ်တိဖဲးတိမာလီၤဒီးစံလီၤပုၤလီၤအါအါဂါးဂါးလၢကီၢ်ကီၢ်ညီဉ်တဲဉ်ပူၤလီၤဆီဒေဉ်တိဝုၢ်ဘိကီၢ်

နုဆန်တတ်တတက်တနီမဟးဂီလီကဝီဖိတတ်ထွန်တတ်ဘိ

ထွန်လွန်ဝါ

နပျာ်ယာ်ကီရ်ရှင် စးထီၣ်ဝဲဖဲ ၂၀၁၁ နံၣ်အပူ ဖူဖိသဝီဖိလတ်လီၤအါတီၤဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲၣ်ဒီး တၢ်ဖိယာ်သ့ၣ်တဖၣ် အတၢ်ဟဲမဟးဂီၤဘု, ဘုတဖၣ်လီၤဘီ, ဟးဂီၤကွၢ်ဝဲဒၣ်အါမးစ့ၢ်ကီးန့ၣ်လီၤ.

လီၤကဝီဖိလတ်လီၤအါတီၤဒီးန့ၢ်ဘၣ်ဘုတၢ်ဆါဒ်အမ့ၢ်ဝဲဘုကတ်လီၤဒီး ဘုအလၣ်ထီၣ်ဘီ လီၤကံၤဒ်သိး ဘုဘးထီၣ်သီသီအဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဘုလတ်သ့ၣ်အီၤလၢခးပူမ့ၢ်ဂု, စံၣ်ပူမ့ၢ်ဂု ဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ဆါဝဲအံၤ အါအါဂီၢ်ဂီၢ်န့ၣ်လီၤ ဘၣ်ဆၢၣ် လီၤကဝီဖိတဖၣ်တသ့ၣ်ညါဝဲဒၣ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲးလၢ တၢ်အံၤဟဲကဲထီၣ်အသးဒ်လဲၣ်ဘၣ်ဒီးန့ၢ်ဝဲဒၣ်လၢ တၢ်အံၤဟဲအသးခိဖျိ မ့ခိၣ်ကလံၤသီၣ်ဂီၤတဘၣ်လီၤဘၣ်စးအယိန့ၣ်လီၤ.

ခိဖျိ ဘု ထွန် တဖၣ် အလၣ် အလွဲၢ် တဖၣ် ဆိတလဲကွၢ်သးအယိ ဖူဖိသဝီဖိတဖၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဘၣ်ယိာ်ဘၣ်ဘီလၢ ဘုသၣ်တဂ့ၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ. စီၤဒါဖိလၢအမ့ၢ်ဖူပျာ်ယာ်ကီရ် ရှင်လီၤကဝီဖိ တဂမံးဝဲ “လၢအပူ ကွၢ်ပ

မအိၣ်စံာ်ဘၣ်ဆၢၣ် ပတထံၣ်ဘုအယာ်လီၤအါအါဒ်အံၤဘၣ်. အိၣ်ဒၣ်တဆံးတက့ၢ်လီၤ. ဘၣ်ဆၢၣ်တၢ်တနံၣ်အံၤပသ့ၣ်ပဘုကနီၤဒၣ်ထဲတလါခံလါဝဲ အလၣ်ထီၣ်ဘီမ့ၢ်အဘၣ်တၢ်မနုၤလဲၣ်ပတသ့ၣ်ညါအဂ့ၢ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲးဒ်ဒီးဘၣ်. တၢ်တနံၣ်အံၤမ့ၢ်ခိၣ်စူထံသ့ၣ်တဖၣ်အါဝဲ ထံဒိၣ်ဝဲထံဒိၣ်က့ၤ, တၢ်လီၤအါတီၤလၢပုတဂီၢ်ဘၣ်ခးစ့ၢ်ကီး ကအိၣ်ဝဲအလီၢ်ခဲကယၤဘျီတုၤဆူသၢကယၤယၣ်ယၣ်ညါန့ၣ်လီၤ.”

“ဘုအယာ်လီၤဒ်အံၤ ပတထံၣ်ကြီဘၣ်. တနံၣ်ညါအံၤ ဘုအလၣ်သ့ၣ်တဖၣ် လီၤကံၤဒ်သိး ဘုဘးထီၣ်သီသီ အစိးထီၣ်ဘီဒီး တနီၤန့ၣ်အလၣ်လီၤယု အိၣ်ယံာ်ယံာ် ယုတုၤလီၤလၢအခိၣ်ထံးတဘျီ ဘုအထွန်အုၣ်ကွၢ်ဝဲအယိ ပဘၣ်ယိာ်စ့ၢ်ကီးလၢပဘုအံၤ ပတဒီးန့ၢ်ဘၣ်အသၣ်လၢဘၣ်န့ၣ်လီၤ.”

နုဆန်တတ်တတက်တနီသ့ၣ်တဖၣ် တနံၣ်ဒီးတနံၣ်ဟဲအါထီၣ်ဝဲကွၢ်ကွၢ်လၢလီၤကဝီဖိအါတီၤအပူန့ၣ်လီၤ. တနံၣ်ဒီးတနံၣ်တၢ်ဆိတလဲဟဲအိၣ်ထီၣ်, မ့ခိၣ်ကလံၤသီၣ်ဂီၤတၢ်ဆိတလဲဟဲအိၣ်ထီၣ်, တၢ်ထွန်တၢ်ဘီသ့ၣ်တဖၣ်အယာ်လီၤ, ယုၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ဟဲမဟးဂီၤဒီးဟဲအိၣ်ဝဲတၢ်ထွန်တၢ်ဘီသ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်အါထီၣ်ဒီး တၢ်ဖိလံၤဖိယာ်လတ်တထံၣ်သ့ၣ်ညါအီၤလၢအပူကွၢ်တဖၣ်ဟဲဟံၤထီၣ်ဝဲဒၣ်အါမးန့ၣ်လီၤ.

ခိဖျိတၢ်အိၣ်သးဒ်အံၤအဖိခိၣ် တၢ်သ့ၣ်တၢ်ဖျးတဖၣ် တၢ်သ့ၣ်က့ၤအီၤတဒ်သိးလၢ အပူကွၢ်လၢဘၣ်. ဖူဖိသဝီဖိအါဂၤ ဆိတလဲကွၢ်အတၢ်လုၢ်အိၣ်သးသမုဒ်အမ့ၢ် တၢ်ခူၣ်လၢအတၢ်ဖဲတၢ်မၤ တနီၤနီၤမဟ့ၣ်ဆါအိၣ်က့ၤသ့ၣ် ခးဆါအိၣ်ဆၢၣ်ဖိကီၢ်ဖိ ဒီးစ့ၢ်လၢအဒီးန့ၢ်ဘၣ်ဝဲတဖၣ် ပွၤအိၣ်က့ၤဘုဟုန့ၣ်လီၤ. ■

ဖံးသးပုၤလၢအသးအိၣ် ၉၃ နံၣ်တဂၤမာဲထါဒ်အံၤ
“ပအိၣ်နုဆန်နံၣ်ဒီးအ့, နုဆန်သိၣ်ပုၤပမဲၣ်ဖူ”

ဖူဖိသဝီဖိဘၣ်
ကွၢ်ဆၢၣ်မဲၣ်
ဒီးတၢ်ဖိယာ်မၤ
ဟးဂီၤဘုလတ်
လီၤအါတီၤ

တၢ်ဂီၤ - ခုစံာ်

စုတအိန်ဘန်သနန်ကု စုလီမာ်ကွံင်

ပျ်ဆဲး

၂၀၁၁ နံၣ် လါအုၣ်ဖျိၣ် ဒီးတုၤလီၤလၢ လါနိၣ် ဝုဘၣ်အပူၤ ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိတၢ်ဆါလီၤ, မၤသံကွံၣ် ဝဲၣ်တဲးလဲး ၆၄ ငု, ပနၢ် ၈၈ ငု ဒီး လီၤလၢစု (၁၆၅, ၃၀၀)ဘး လၢနီၢ်ယိထံၣ် ဒီးလၢမုၢ်ပျီကရူၢ် ခံဘၣ်အပူၤလၢအအိၣ်လၢလူၤသီကီၢ်ဆၣ်, မုၢ်တြီၤကီၢ် ရှၢ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.

ဝဲၣ်တဲးလဲးဒီးပနၢ်တဖၣ်အအုၣ်လူ, ယုၢ်အဆၣ် တနၣ်, အပျီၢ်တကူးထီၣ်, အဆူၣ်တရိးထီၣ်ဝဲ တၢ်ဒုးအိ ကသံၣ်ဘၣ်ဆၣ်တဘျါဘၣ်. လီၢ်ကဝီၤအံၤအပူၤ တၢ် ဆါဝဲဒုၣ်ပနၢ်တဖၣ်အဖိခိၣ် လီၤလၢစု (၈,၀၀၀)ဘး, ဝဲၣ် တဲးလဲးတဖု (၈၀၀-၁၀၀၀)ဘးန့ၣ်လီၤ.

ဝဲၣ်တဲးလဲးဒီးပနၢ်တၢ်ဆါအံၤအခိၣ်ထံးခိၣ်ဘိဟဲကဲ ထီၣ်အသးဒ်လဲၣ်န့ၣ်ဖုဖိသဝီဖိတဖၣ်တသ့ၣ်ညါအဂ့ၢ်

လီၤတၢ်လီၤဆဲးဘၣ်ဆၣ်နဲလၢအမ့ၢ်မုၢ်ခိၣ်ကလံၤသီၣ် ဂီၤတၢ်ဆိတလဲအယိ တၢ်အံၤဟဲကဲထီၣ်အသးန့ၣ်လီၤ.

လီၢ်ကဝီၤသဝီဖိဖဲလူၤသီကီၢ်ဆၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ပူၤထူ လံၤဖိ ပုၤပတီၢ်မုၢ်ဖိဒီးမ့ၢ်ပူၤလုၢ်အိၣ်သးသမူလၢတၢ်သ့ၣ် အိၣ်ဖျးအိၣ်, တၢ်ထူစံၣ်ထူပုၤဒီးတၢ်ဘုၣ်အိၣ်ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိ လၢအဟံၣ်ခိၣ်ထံး လၢအိၣ်လၢအဟံၣ်ဖိယိဖိတဖုၣ်အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ. ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိကိးကလုၢ်ဒဲးလၢအဘုၣ်ဝဲတဖၣ်မ့ၢ် တၢ်ထူးတၢ်တီၤလၢအဝဲသ့ၣ်အဟံၣ်ဖိယိဖိတၢ်လုၢ်အိၣ်သး သမူအဂီၢ်တကးဘၣ် မ့ၢ်စ့ၢ်ကိးကျိၣ်စ့တၢ်ဟဲန့ၣ်တဆံး တက့ၢ်လၢအဟံၣ်ဖိယိဖိအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲအဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိ တဖၣ်သံကွံၣ်န့ၢ်အိၣ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ် မ့ၢ်ဝဲဒုၣ်တၢ်တခါလၢ အဟဲမၤဘၣ်ဒိအဝဲသ့ၣ် အတၢ်လုၢ်အိၣ်သးသမူခိၣ်သ့ၣ် စ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ. ■

ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိ မ့ၢ်တၢ်ထူးတၢ် တီၤလၢဟံၣ် ဃီတၢ်လုၢ်အိၣ် သးသမူအဂီၢ် န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂီၤ - ခုဖျိ

တင်ဘန်ယိန်အိန်လါခါဆူညါတင်ချံအစာကလီတူင်

ပျါဆဲး

လါ ကဝီ၊ ငူဖိ သဝီဖိအိန် လါလူ၊ သီ ကီဆင် မှါတြိ၊ ကီရုင်တဖန်အိန်ဒီးတင်ဘန်ယိန် ဖးဒိန်လါတင်ချံတင်သင်အစာကလီတူင် လါနံင်လါကဟဲခါဆူညါအတီပူအံန့င်လီ။

ဖဲ ၂၀၁၁ နံင်အပူ ငူဖိသဝီဖိလါအဖဲးအိန်ဒီးအိန်လါလူ၊ သီ ကီဆင် မှါတြိ၊ ကီရုင်အပူတဖန် တနံင်အံ၊ ထိန်အိန်ကုးဒု၊ ဖံအိန်ကုးဘုချံတဖဲလါဘင်၊ တင် မှါတင်ဘိလါတင်သုင်လီဖျးလီတဖန်တဖဲထိန်ဘင်၊ တင် ချံလါအဖဲထိန်တဖန်ဒုလဲင် တစိန်ဖိအုင်သံကွင်ဝဲဒုအ ယိ ငုး အိန် ထိန်တင်ဘန်ယိန် လါ တင် ချံ တင် သင် အစာ ကလီတူင်ကွင်ဝဲဒုလါလီကဝီအံအပူန့င်လီ။

လီကဝီသဝီဖိတဖန်စဲးဝဲ “နံင်လါအပူကွင်န့င်ပ သုင်အိန်ဖျးအိန်တင်ဖဲဒီးတင်ထုင်တင်မှါတင်ဘိအိန်ဒီးလါ ခုးပူလီ။ တနံင်အံပတအိန်ဘင်လါတင်သုးတင်သင် တင်ဒီးတင်လင်လါပခုးပူအဖဲညါ တင်ချံဒုလဲင်လီတူင်

န့င်ပူလီ။ ဘုလါခုးပူတဖန် တင်ပင်အချံလါခံတနံင်အ ဂီဒုလဲင်တန့င်ဘင်န့င်လီ။”

မှါဂင်လါအမအိန်ဒုးတကစဲးဝဲ “ယထိန်ဘုချံလီ၊ ဖဲ ၅ ဘင်ဆင် ဖဲယကုးကုးယဘုဝံအလီခံယဘုန့င် ကုးဒုထဲ ၄ ဖဲလီ။”

တင်ချံတင်သင်လါသဝီဖိဘင်ယိန်သးအုးလါက လီမင်အါကတင်မှါနံပုင်တင်ချံလါခုးပူဒုအမှါတကီ၊ ခီ ခါ၊ လုင်ခုး၊ ဒံသင်၊ ကျီနုး၊ ဘီ ဘင်၊ နံင်သိ၊ တင်ချံ သုင်တဖန်အံအါတကွင်တင်သုင်အီလါခုးပူဒီးတင်ပင် အချံလါတင်ကသုင်အီတဘျီဂီဝဲတင်စုလီကိးနံင်ဒီးအ ဆါကတီလီ။ အဒိန်အအါတင်လါအဘင်ယိန်သးအုးဝဲ အအါကတင်မှါဘုချံအစာကလီတူင်န့င်လီ။

ဖဲ ၂၀၁၁ နံင်အပူ ငူသဝီတဖျင်ဒီးတဖျင်ပူလါ အဖဲးဒုးသုင်အိန် တင်ဒီးတင် လင် တဖန် သုင်တင်ဖဲအိန် တနီဒီးတဖဲအိန်တနီဒီးတင်ချံလါသုင်ဝဲတဖဲတဖန်အါ

သဝီဖိကျဲးစား ဟင်ကီကုးတင် ချံဒီးသီးကသုင် အိန်ဖျး အိန်ဝဲ လါခံတနံင်အ ဂီန့င်လီ။

တင် ကီ - ခုစဲင်

တကွာ်မုာ်လုာ်ခ့, ဒံသုာ်, တကီုသုာ်, မိာ်ဖဲသုာ်န့ာ် လီု. မုာ်မဲဒုာ်လဲာ်တယံာ်ဘုာ်ဒီးသံကွံာ်ဝဲဒုာ်န့ာ်လီု. တာ် ချံသုာ်တဖာ်အံဒိဖျိတာ်ဟံအီုဒီးတာ်သုာ်အီုလၢတဘျီဂီု ဒီး လာ်ကွံာ်အယံ တာ်ကသုာ်လီုကဒီး အသီတဘျီ န့ာ် တာ်ချံတအိာ်လၢဘာ်. တာ်ချံလၢအမဲထီာ်တဖာ်စ့ာ်ကီး တသုာ်ထီာ်, တဖျိထီာ်လၢဘာ်န့ာ်လီု.

သဝီဖိအါဂၢကျဲးစးဟံကီုဒီးလုာ်ယုာ်ဖျိာ်က့တၢာ် ချံလၢအတအိာ်ဒီးစ့ာ်လီုလၢခိာ်ယၢသဝီတာ်လီုအဂၢတ ဖာ်ဒဲသိးကသုာ်အိာ်ဖျးအိာ်ဝဲလၢခံတနံာ်အဂီုန့ာ်လီု. သဝီဖိကဒဲကဒဲမၤစၢဒီးနီုလီုလိာ်သကိးတာ်ချံလၢအိာ် ဒီးတဖာ်, လီုကဝီုခိာ်န့ာ်တဖာ်စ့ာ်ကီးလုာ်ယုာ်ပူၤစၢန့ာ် တာ် ချံလၢ တာ် လီု အဂၢန့ာ် လီု.

တနီုယုာ်လိာ်သးတာ်ချံအိာ်စ့ာ် ကီးဝဲဒုာ်န့ာ်လီု.

လီုကဝီုကညီဖိခိာ်ယၢဒီး ပုာ်ဂီုတာ်မၤပာ်ဘျးမဲကရၢပုၤမၤ တာ်ဖိတဂၢမံးဝဲ“ လီုကဝီုသဝီဖိ တဖာ်အိာ်ဒီးတာ်ဘုာ်ယိာ်လၢတာ် ချံ တာ် သုာ် အစၢ က လီု တူာ် န့ာ် လီု. ဝဲ လါမဲးပထုာ်ဘုာ် ၂၀၁၁ နံာ် အပူၤ ပလဲဒီးထံာ် လီုအိာ် သကိးအဝဲ သုာ်ဒီးဟံ လီု န့ာ် ဒု သဝီခါာ်စးကမံးတံာ်လၢလုာ်သီ ကီုဆာ် ကလံးစိး လၢသဝီ(၁၁) ဖျာ် အပူၤဒီးကတံာ်ကတီုတာ်ချံ ဒီးနီုလိာ်သးတာ် ချံဒဲအလိာ် ဘုာ် လၢသဝီတဖျာ်ဘုာ်တဖျာ်စုာ်စုာ် အပူၤန့ာ်လီု. တာ်ချံလၢအကလုာ် လီုစ့ာ်ဒီးဘုးထီာ်လၢကလီုမၤတ ဖာ် တာ်ကလုာ်ယုာ်န့ာ်က့အီုဒီးနီု လီုသကိးသးန့ာ်လီု. လီုကဝီု တာ်ကရၢ ကရိ ဖဲ အမုာ် သုာ်ဖျးဝဲ ကျိလၢလီုခါာ်သးစ့ာ်ကီးစးထီာ် ရဲာ်ကျဲး မၤသကိး တာ်ကတီုက့ တာ်ချံ ဒီး ဒုဖိသဝီဖိ သုာ်တဖာ် စ့ာ် ကီးန့ာ်လီု.”

လုာ်သီကီုဆာ်အံး ဒုသဝီကရၢ (village Tract) အိာ်ဝဲ၁၂ ဘုာ်ဒီးကရၢတဘုာ်အပူၤသဝီအိာ် ၃ဖျာ်တုၤ လၢ ၇ ဖျာ်န့ာ်လီု.

ကီုဆာ်အံး အိာ်သုာ်လီုအသးလၢမုာ်တြီုကီုရၢာ် ကလံးစိးတခိန့ာ်လီု. မုာ်တြီုကီုရၢာ်အပူၤကီုဆာ်အိာ် ဝဲဒုာ်သးဘုာ်လၢ အမုာ်ဝဲ လုာ်သီကီုဆာ်, ဘုသိာ် ကီု ဆာ်, ဒီးဒွဲာ်လိကီုဆာ်န့ာ်လီု. မုမုာ်လုာ်သီကီုဆာ်န့ာ် အိာ်လၢကလံးစိးမုာ်တြီုကီုရၢာ်အပူၤဒီးကရၢနံာ်ကီုဆာ် တီ အု ကီုရၢာ်အဆၢ , ဒီးချာ် လွံာ်ထုာ် ကီုရၢာ် အဆၢ သုာ်တဖာ်န့ာ်လီု. ■

လီုကဝီုသဝီ ဖိတဖာ်အိာ်ဒီး တာ်ဘုာ်ယိာ် လၢတာ်ချံတာ် သုာ်အစၢက လီုတူာ်မုာ် လၢန့ဆာ်တာ် တတာ်တနီု အယံလီု.

တာ် ကိ - ခုမံာ်

မူခိန်ကလံသိန်ဂီဆိတလဲ ကီပယီမ့ထံကီလဘာန်ဒါအါ ကတၢ်အကျါတဘုန်

သုလုကီဇု

တၢ် ကသုန် ကသံးတၢ် ဆိ တလဲအတၢ် တတၢ် တနါဒုးအိန် ထီၣ်တၢ် ကီတၢ်ခဲအါမးလၢထံ ကီအါဘုန်အကျါ ကီပယီဘုန်ကွၢ်ဆၢၣ် ဗဲၣ်ဒီးန့ဆၢၣ်တၢ်ကသုန်ကသံးတၢ်တတၢ်တနါတၢ်ကီ တၢ်ခဲစ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ.

ဒ်တၢ်ကရကရိလၢအမၤနီၣ်မၤယါဒီးဗဲၣ်ထံနီၤဖးမူ ခိန်ကလံသိန်ဂီတၢ်ဆိတလဲဟံၣ်ဖျါဝဲလၢ ဟီၣ်ခိန်ဒီဖျါၣ် ထံကီ ၁၀၀ ဘျုန်ကဘုန်ကွၢ်ဆၢၣ်ဗဲၣ်ဒီးတၢ်ကသုန်က သံးတၢ်ဆိတလဲတၢ်ဂ့ၢ်ကီ ဒီးမ့ၢ်လၢအုၤရၢမ့ၢ်ထီၣ်ကလံ ထံးထံကီခဲလၢအကျါ ထံကီလၢအဘုန်ဒါအါကတၢ် တဖၣ် ခဲၣ်ဘိဒဲယါထံကီမ့ၢ်ဝဲဒၣ်ထံကီ ၆ ဘုန်တဘုန် ဖံလံမ့ၢ်ဝဲဒၣ်ထံကီ ၁၀ ဘုန်တဘုန်ဒီးကီပယီမ့ၢ် ထံကီ ၂၀ ဘုန်တဘုန်န့ၣ်တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဒ်န့ၣ်အသိးမ့ၢ်စတၢ် ဟဲလၢၣ်ဟိးပုၤဘုန်မုၢ်ဘုန်ဒါ လၢတၢ်မၤနီၣ်မၤယါဒီးဟီၣ်ခိန်ဂီလၢမဲးဖၢၣ်ခြိးစံးဝဲဒၣ်လၢ ကီပယီမ့ၢ်န့ၣ်ရၢခၢၣ်ပီၣ်လဲၣ်န့ၣ်ဒီးထံထၣ်စူကကွၢ်ဆၢၣ် ဗဲၣ်ဘုန်တၢ်အါကတၢ်န့ၣ်လီၤ.

ထံလီၤသကၢ ကတၢ်တူၢ်အိန် လၢဟ့မလုယၣ် ပျံၣ်ထီၣ်ဝဲကဒုး အိန်ထီၣ်ထံလုာ် ဘၢတၢ်

တၢ်ဂီၤ - အုၣ်ထၢၣ်နဲး

ပုၤယုသုၣ်ညါတၢ်လၢအမံၤမ့ၢ် (JOSEPH ALLCHIN)အတၢ်ကွဲးစံးဝဲဒၣ် ခိဖျိ ဟီၣ်ခိန်အံၤကလၢ ထီၣ်ဝဲဒၣ်အယီၤ ကတၢ်တူၢ်လၢအအိန်လၢ ဟ့မလုယၣ်ဒီး မ့ၢ်ဝဲဒၣ်ထံလီၤသကၢအကတၢ်တူၢ်ရဲၣ်တဖၣ် ပျံၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ် ဒီးယုၤလီၤဝဲ ဆူ ထံ ကျိဖးဒိန် ဒ်အမ့ၢ်ကဲကွဲး. ဝဲခိန်ဒီး အုၣ်ရၢၣ်ဝဲဒၣ် န့ၣ်လီၤ. ပုၤလၢအကကွၢ်တဖၣ်အကကွၢ် လၢအအိန်လၢကီၢ်အုၤရၢအပူၤဒီးသန့ထီၣ်အသးလၢ ထံ ကျိဖးဒိန်သၢဘိအံၤန့ၣ်လီၤ. ခိဖျိထံလီၤသကၢတဖၣ်ပျံၣ် ထီၣ်ဒီးယုၤလီၤအယီၤကဒုးအိန်ထီၣ်နီၣ်ဒီးထံကျိကဒိန် ထီၣ်ဒီးထံကယုၤလီၤအါထီၣ်ဝဲဒီးထံလုာ်ဘၢတၢ်ကအိန် ထီၣ်ဝဲ ဒၣ်လီၤ. အဝဲဟံၣ်ဖျါစ့ၢ်ကိးဝဲ ဒၣ်လၢ ဝဲထံလီၤ သကၢအံၤပျံၣ်ထီၣ်မ့ၢ်လၢကွၢ်ဝံၤအလီၢ်ခဲ တၢ်ကီၢ်ယုထီ ကပိာ်ထွဲထီၣ်အခဲန့ၣ်လီၤ.

ကီပယီမ့ၢ်ထံကီလၢအဒီးသန့ထီၣ် အသးလၢ တၢ်သုၣ်တၢ်ဖျးအသိး ပုၤလၢအဒီးသန့ထီၣ်အသးလၢ ထံကျိအံၤယုၤလီၤအလီၢ်ဒီးပုၤအိန်လၢခိခိန်လၢအလုာ်အိန် သးသမုၤလၢတၢ်သုၣ်တၢ်ဖျးတဖၣ် ကကွၢ်ဆၢၣ်ဗဲၣ်ဘုန်ဝဲ

ထံဒိန်ဒီးထံလုာ်ဘၢမၤဟးဂီၤကွၢ်တၢ်သုၣ် အိန်ဖျးအိန်အလီၢ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ကီၢ်ဒိန်အယီၤ သုၣ်တၢ်ဖျးတၢ်တသုတၢ် မ့ၢ်တၢ်ဘိတဂုၤဘုန် အယီၤန့ၣ်လီၤ.

ခိဖျိ တၢ်လုာ်အိန်သးမုၤလၢတၢ်သုၣ်တၢ် ဖျးတဖၣ်ကီခဲထီၣ်ဝဲအယီၤ ပုၤလီၤကဝီဖိသုၣ် တဖၣ် ကဆိတလဲကွၢ်တၢ်လုာ်အိန်သးသမု ကျိကျဲဒီး လီၢ်ကဝီဖိအါဂၤ လၢတၢ်လီၢ်အါ တီၤကဟးထီၣ်လၢတၢ်ချးဒီးယုဖံးယုမၤတၢ်လၢ ကဒီးန့ၣ်ဘုန်ကျိစ့အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ကီပယီမ့ၢ် အပူၤန့ၣ်ထံဖိကီၢ်ဖိ ၇၀ မျး ကယုလုာ်အိန် အသးသမုလၢတၢ်သုၣ်တၢ်ဖျးန့ၣ်လီၤ. ■

ဟးကံ့ထံတမာ်တၢ်အိၣ်သးလၢခ့ၣ်ခါခဲအံၤ

စီၤထံကဆၢ

ၵျဲ ဃးယိၣ်လိာ်ကျိဟးကံ့ထံတမာ်အဂီၢ်န့ၣ် ဖဲ ၂၀၀၉ နံၣ်အတီၢ်ပူၤ ကညီဖိအိၣ်လၢကီၢ် ကျိၣ်တဲာ်တကယၤ အဂၤ ၂,၀၀၀ လၢသဝီ ၁၉ ဖျါန့ၣ် ဒီး ကရၢသဘျူလၢကီၢ်ကျိၣ်တဲာ်အပူၤတဖၣ် ထၢဖျိၣ်အမံၤဒီးကွဲးထီၣ်လံာ်ပရၢလၢတၢ်ကဆိမိၣ်ထံက့ၤ ဘၣ်ဃးဟးကံ့ထံတမာ်အံၤအတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၣ်ဒီးဆၢထီၣ် အမံၤလၢကီၢ်ကျိၣ်တဲာ်အကိတိၣ်ခိၣ်ကျိၣ်အအိၣ်ဒ်သိးက ဆိၣ်သ နံး ကီၢ် ကျိၣ် တဲာ် ပ ဒိၣ် လၢက ပ တုာ် ကွံာ် ထံ တ မာ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲလၢယုာ် ၈ သီ, ၂၀၀၉ နံၣ် ကမံးတံာ်လၢအ မၤတၢ်ဘၣ်ဃးတၢ်လူၤထွဲတၢ်ဂ့ၢ်ဒီး ယုာ်လီၤကွံာ်တၢ်ဂ့ၢ် ကီၢ်ဘၣ်ဃးတၢ်မၤဘၣ်ဒိပုၤဂ့ၢ်ဝိခွဲးယာ်ခိဖျိဟးကံ့ထံတ မာ်ဒီး(နါစၣ်ထံး ဝိနီၣ်တၢ) မ့ၢ်ဝဲဒၣ်အခိၣ် ဒုးအိၣ်ထီၣ် ကမံးတံာ်ဖိတဖုလၢအခိၣ်မ့ၢ်ဝဲ (နါရးဖံဖါ စးရံးဝး) လၢ ကဟ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်အပူၤကမ့ၢ်အအိၣ်ဘၣ်ဃးဒီးတၢ်က တုၤထီၣ်ဟးကံ့ထံတမာ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲလၢယိၣ်လိာ်ကျိ အပူၤန့ၣ်လီၤ.

ဖဲတၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်ကမံးတံာ်ဖိတဖုအံၤဝဲအလီၢ်ခံ ကမံးတံာ်ဖိတဖုအံၤလဲလီၤထံၣ်လိာ်အိၣ်သ ကိးဒီးပူၤ ယိၣ် လိာ် ကျိသ ဝိ ဖိ ဖဲ သိၣ် လဲထၣ် သဝီ တဖၣ် န့ၣ် လီၤ. ကမံးတံာ်ဘၣ်ဃးတၢ် လူၤထွဲတၢ်ဂ့ၢ်ဒီး ယုာ်လီၤ ကွံာ်တၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်ဘၣ်ဃးတၢ်မၤဘၣ်ဒိပုၤဂ့ၢ်ဝိခွဲးယာ်ခိဖျိဟး ကံ့ထံတမာ် လၢ (နါစၣ်ထံး ဝိနီၣ်တၢ) မ့ၢ်ဝဲဒၣ်အခိၣ် အတၢ်ဆၢတဲာ်အိၣ်ဝဲဖဲ လၢ နံၣ် ဖဲဘၣ် ၁၆ သီ, ၂၀၀၉ နံၣ်လၢက-

၁. ဒုးသ့ၣ်ညါ ကီၢ်ကျိၣ်တဲာ်အကိတိၣ်ခိၣ်ကျိၣ် ဘၣ် ဃးတၢ်ဟ်ဖျါတၢ်ယုၤသ့ၣ်ညါတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၣ်ဘၣ် ဃးတၢ်မၤဘၣ်ဒိပုၤဂ့ၢ်ဝိခွဲးယာ်ခိဖျိဟးကံ့ထံတ မာ်အတၢ်ဂ့ၢ် ဒီး ကမံးတံာ်အတၢ်ဖဲတၢ်မၤအဂီၢ် အကျိၣ်န့ၣ်လီၤ.

၂. မၤ အံၤကဲး မၤထွဲကမံးတံာ်အတၢ်ဟ်ဖျါ လီၤဆိ ဒုၣ်တၢ်, တၢ်ကဘၣ်မၤတၢ်ယုၤသ့ၣ်ညါကိးကယၤ ဖဲး ကဘၣ်ဒုးသ့ၣ်ညါပူၤလီၢ်ကဝီဖိ ဒီးကဘၣ် ယုၤသ့ၣ်ပူၤလီၢ်ကဝီဖိအတၢ်ထံၣ် လၢတၢ်ဖဲးတၢ်မၤ အပူၤ ကဘၣ်ဒုးသ့ၣ်ညါ ဟ်ဖျါယုာ်ဒီးကမံးတံာ် န့ၣ်လီၤ.

၃. ဒုးအိၣ်ထီၣ်ကရၢသဘျူ လၢတအိၣ်ယုၤနီတပလၢ တၢ်ကရၢလီၤဟ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်အပူၤကမ့ၢ် အအိၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲ ဒီးယုၤထီၣ်ပူၤကိး ကပလၢကဒုးအိၣ်ထီၣ်ကရၢသဘျူတဖုအံၤလီၤ. ကမံးတံာ်ဖိတဖုလၢအခိၣ်မ့ၢ်ဝဲ(နါရးဖံဖါ စးရံးဝး) အံၤအတၢ်တိာ်ကျဲအိၣ်လၢကဟဲထံၣ်လိာ်ဒီးဟ်ဖျါထီၣ် တၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်အပူၤကမ့ၢ်အအိၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်ကတုၤထီၣ် ဟးကံ့ထံတမာ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲ ဖဲလၢ မ့ၢ်, ၂၀၁၀ နံၣ် အပူၤန့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်ဆၣ်ဖဲလၢ အဖြး ၂၄ သီ, ၂၀၁၀ နံၣ် အံ ကဲး လဲၤမၤတၢ်ဆဲးလီၤမံးဒီးမၤတၢ်အၢာ်လီၤလၢတၢ်ကမၤ ဂ့ၢ်ထီၣ်တၢ်ထုးထီၣ်လီၤမ့ၢ်အုၤလၢထံသဟီၣ်ဖဲဟးကံ့ထံတ မာ် ယုာ်ဒီး DHPP, Sino hydro ဒီး IGOEC န့ၣ်လီၤ. အံကဲးတၢ်မၤအံၤမ့ၢ်တၢ်မၤကမၢ်ကမံးတံာ်အတၢ်ဆၢတဲာ်ခိ ဖျိအံကဲး တၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါကမံးတံာ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤအံၤ လဲၤမၤအုၤသ့ၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

ခိဖျိ အံကဲးတၢ်လဲၤမၤတၢ်ဆဲးလီၤမံးတၢ်အံၤ က မံးတံာ်ဖိတဖုလၢအတၢ်တိာ်ကျဲအိၣ်လၢကဟဲထံၣ်လိာ်ဒီး ဟ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်အပူၤကမ့ၢ်အအိၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်က တုၤထီၣ်ဟးကံ့ထံတမာ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲ ဖဲလၢ မ့ၢ်, ၂၀၁၀ အပူၤန့ၣ်ဘၣ်တၢ်သုးယံၤထီၣ်တၢ်ဆၢကတီၢ်န့ၣ် လီၤ. ဒီးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲအံၤဘၣ်တၢ်မၤက့ၤအီၤဖဲလၢ ဖဲ လၢယနုၤအါရံၤ ၈ သီ, ၂၀၁၁ လၢသိၣ်လဲထၣ် ဒီး သု ဗွဲထၣ် ဖဲလၢ မးရှၣ် ၂ သီ, ၂၀၁၁ န့ၣ်လီၤ.

ဖဲကမ်းတံင်ဖိတဖုလအခိင်မုာ်ဝဲ (နါရးဖံဖါ စးရံးဝး) တာ်ရဲင်တာ်ကျဲတဘျီအံလံး ကျီတဲင်ပဒိင်ဘင်တာ်ယုထာထီင်အသီ ဒီးကမ်းတံင်တဖုအံအတာ်အိင်သးကံကျဲဝဲန့င်လီၤ. ဘင်ဆင် အံကဲးဆိင်သနံးခွင်အဲင်ယုင်ခိင်နါတဖုတကးဘင်အံကဲးတမာထွဲဒဲးကမ်းတံင်အတာ်ဆာတ်အသိးဘင်န့င်လီၤ.

ဖဲလါ အိးကထိဘင် ၉ သီ, ၂၀၁၁ Mr. Watchara Hemrushtanan the Director of Business Development, EGAT International လဲထံင်လိာ်သးဒီး ခွင်အဲင်ယုင်သးက့ ၇ ခိင်နါဖဲ သုမ့ထင် ဖဲသိးက

ယုလဲမာတာ်ယုသ့ညါလါခွင်အဲင်ယုင်အဟီင်ကဝီအပူန့င်လီၤ. တယံင်ဘင်ဖဲလါ အိးကထိဘင်, ၂၀၁၁ ဘူးကလင်န့င် ပယီၤသး ဟဲထီင်ဟံးနုာ်တာ်လီၤဖဲ သုမ့ထင် န့င်လီၤ.

နိင်ဝဲဘင် ၂၀၁၁ နံင်အပူ ကီၤကျီတဲင်ဒီးကီၤပယီၤခိပနံင် ဟဲထံင်လိာ်အသးခွင်အဲင်ယုင်ဘင်ယး တာ်ရဲင်တာ်ကျဲလါ ကတုထီင်ဝဲဒဲး ဟဲးကွဲတမာ် (က့ဒိင်ခိင်)န့င်လီၤ. တာ်ထံင်လိာ်အိင်သကိးဝံအလီၤခံ ခွင်အဲင်ယုင် ဟ့င်အခွဲးလါ ခိပနံင်အံ ကမာဝဲဒဲးတာ်ယုသ့ညါလါ တာ်ကတုထီင် ထံတမာ်အံန့င်လီၤ. ■

ခွင်အဲင်ယုင် ဟ့င်အခွဲးလါတာ်ကမာတာ်ယုသ့ညါ ဟဲးကွဲတမာ် (က့ဒိင်ခိင်တမာ်)

စီၤထံကဆါ

ဒါ ပူကွံင်လါ နိင်ဝဲဘင် ၂၀၁၁ နံင်အပူ ကီၤကျီတဲင်ဒီးကီၤပယီၤခိပနံင် ဟဲထံင်လိာ်အသးဒီးခွင်အဲင်ယုင်ဘင်ယး တာ်ရဲင်တာ်ကျဲလါ ကတုထီင်ဝဲဒဲး ဟဲးကွဲတမာ် (က့ဒိင်ခိင်)န့င်လီၤ. တာ်ထံင်လိာ်အိင်သကိးဝံအလီၤခံ ခွင်အဲင်ယုင် ဟ့င်အခွဲးလါ ခိပနံင်အံ ကမာဝဲဒဲးတာ်ယုသ့ညါလါ တာ်ကတုထီင် ထံတမာ်အံန့င်လီၤ.

တာ်ဟ့င်အခွဲးစးထီင်ဖဲ လါဒိင်စ့ဘင် ၂ သီ, ၂၀၁၁ နံင်တုလါလါအီကုင် ၂ သီ, ၂၀၁၂ နံင်အပူန့င်လီၤ. ခွင်အဲင်ယုင်ကီၤဆာတ်ကျဲလဲာ်မာကမာ်ကမ်းတံင်အနဲင်ရဲင် စီၤတာ်ဒိင်မု စံးဝဲ “ပဟ့င်အခွဲးအံအိင်ဒဲးလါ အဝဲသ့ညါကမာတာ်ယုသ့ညါအပတီၤန့င်လီၤ.”

“ခိပနံင်ဟဲယုအခွဲးလါ အဝဲသ့ညါကမာတာ်ယုသ့ညါဘင်ယး လါထုင်ကစါဖဲ တာ်ကတုထီင်ထံတမာ်အံအလီၤန့င်လီၤ. တာ်ဆာတ်ဘင်ယး တာ်ဟ့င်အခွဲးတဟ့င်အခွဲးတခီ တာ်ကတဲသကိးအိလီၤတာ်လါဆဲးတအိင်နီတမံဒဲးဘင်န့င်လီၤ.”

အဝဲစံးကဒီးဝဲ “ပမုာ်ကတီၤသကိးအါထီင် တာ်ဂုာ်ကျဲဘင်ယး တာ်တုထီင်ဟဲးကွဲထံတမာ်အံအဂုာ်လီၤ တာ်လါဆဲးကသုအဂီၢ် အလီၤအိင်လါပကဘင်ဒီးနုာ်ဘင် ခိပနံင်အတာ်ယုသ့ညါဘင်ယး တာ်ဘင်ဒိဘင် ထံးတဖုအတာ်ဟံသ့ညါဟံသးဆိဝံမး ပကဘင်ထဲသကိးအဂုာ်န့င်လီၤ.”

“ဒဲးခွင်အဲင်ယုင်တာ်သိင်တာ်သီလါအဘင်ယးဒီး တာ်ဂုာ်ထီင်ပသီထီင်တဖုအံအိင်အသိး ပကဘင်လူပိာ်ထွဲပတာ်သိင်တာ်သီန့င်လီၤ.”

လီၤကဝီဖဲလါအအိင်ဖဲ ဟီင်ကဝီပူအံ ပာ်ဖျါထီင်ဝဲ တုလါဆါကတီၢ်ခဲအံ ဟီင်ကဝီလါ တာ်ကတုထီင်ဟဲးကွဲတမာ်အံ ကျီတဲင်ပဒိင်ယုသ့ညါမာကွာ်တာ်တဖုတဟဲလါနီတဖုဒဲးဘင်န့င်လီၤ.

စးထီင်ဖဲ ၂၀၁၀ နံင်တာ်ယုထာလါကီၤပယီၤပူဝံအလီၤခံ ပဒိင်ထီင်သီတဖုအတာ်ဆိင်သနံးလါ မုာ်ကျဲဝဲကွံဒီးအတာ်ဟဲနုာ်လါဆူ ကညီကီၤစဲင်ပူအံ အိင်အါထီင်ဝဲဒဲးန့င်လီၤ. ■

တက်ကပတုတ်ကွံင် မူးစိအံင်ရၢ်ဝဒံင်ထံတမာ်

သုလုကီုဖျါ

ပလါစဲးပထုဘျီ ၃၀ သီ ၂၀၁၁ နံင် ကီုပယီု ကိတ်ခိင်ကျါ အူသုစ့ ဘိးဘၣ်ရုလီုလၢတၢ် အိၣ်ဖျိၣ်ဘျီၣ်ဒိၣ်အပူစံးဝဒၣ်လၢ တၢ်ကပတုတ် ကွံင် တၢ်ဘျီထီၣ် မူးစိထံတမာ် ဝဲ အံင်ရၢ်ဝဒံင်အထံ ကျိ လၢကခွဲၣ်ကီုစဲၣ်အပူတုလၢ ၂၀၁၅ နံင်အပူန့ၣ်လီု. စံးဝဲဒၣ်လၢ မူးစိထံတမာ်အံၤ တၢ်တီၢ်ကျဲးဖးဒိၣ်အံၤ ထံဖိကီုဖိတဖၣ်တတုၢ်လိာ်ဝဲဘၣ်ဒီး တမာ်အံၤကမၤဟးဂီၤကွံင်ဝဲဒၣ် န့ဆၢၣ်သ့ၣ်ပျါယိာ်, ဟီၣ်ခိၣ်လီၢ် ဒီး တၢ်လုာ်အိၣ်သးသမုဃုာ်ဒီးတၢ်လုာ်အိၣ်သးသမုအကျဲ လၢပုလၢအအိၣ်လၢထံ ကျိတဘိအံၤယုၤလီၤအကျိဒိတ ကျိညါအယိန့ၣ်လီု.

တၢ်ဘိးဘၣ်ရုလီုဝဲဒၣ် တၢ်ပတုတ်ကွံင်တၢ်တုထီၣ် မူးစိထံတမာ်အယိ န့ဆၢၣ်ခိၣ်ယၢတၢ်ကရၢကရိအါဖု, ထံဖိကီုဖိဒီးခိၣ်နါအါဒဲအါဂၤ တုၢ်လိာ်ဝဲတၢ်ဆၢတံာ်အံၤ န့ၣ်လီု. ဒိၣ်အိၣ်စါဆုးကွံင်စ့ၢ်ကိးတုၢ်လိာ်ဝဲဒၣ် တၢ်ဆၢ တံာ်လၢ တၢ်ပတုတ်ကွံင်တမာ်အံၤဒီးစံးဝဲလၢ ကီုပယီုပ ဒိၣ်ထီၣ်သီတဖုအံၤဒိကန့ၣ်ထံဖိကီုဖိအကလုာ်န့ၣ်လီု.

မူးစိထံတမာ်အံၤ တၢ်တယးကွံင်ဝဲ ထုးထီၣ်လိမ့ၣ်

အူသဟီၣ်ဂံၢ်ဘါကန့ၣ် ၆,၀၀၀ မဲးကဝးဒီးတၢ်လၢာ်ဘျီ လၢာ်စ့ၤလၢ တၢ်ကတုထီၣ်တမာ်အံၤ ကလီုလၢဝဲဒၣ် အမ့ၣ်ရံးကၢၣ်ဒိလၢ ၃.၆ ဘျီလုၣ်ယၢန့ၣ်လီု. လိမ့ၣ် အူသဟီၣ်လၢ တၢ်ထုးထီၣ်အံၤ အမူးကယၤ ၉၀ မူးကယၤန့ၣ် တၢ်ကဆါအါဆူ တရုးကီုဒီး ထဲဒၣ် ၁၀ မူးကယၤန့ၣ် တၢ်ကသုအါလၢ ကီုပယီုပူန့ၣ်လီု. ဒိဖျိ ကီုပယီုကဆါဘၣ်ဝဲလိမ့ၣ်အူသဟီၣ်အယိ တနံၣ် အတီၢ်ပုၤကဒီးန့ၢ်ဘၣ်စ့အဒိလၢ(၅၀၀)ကကွံာ် (US\$ 500 million) န့ၣ်လီု.

လါမုၤ ၂၀၀၇ နံင်အပူ ကီုပယီုသုးပဒိၣ်ဒီး တရုးတၢ်ဘျီန့ၣ်လီုစ့မိၢ်ပျါကုၣ်ပနံၣ် (China Power investment) ဆဲးစ့ကျါဒီးမၤတၢ်အၢၣ်လီၤအီၤလီၤလၢ ကမၤသကိးတၢ်ကုၣ်လဲမၤကၤဒီးကီုပယီုတၢ်ထုးထီၣ် လိမ့ၣ်အူသဟီၣ်ဂံၢ်ဘါကရၢဒီး ဟ်လီၤဝဲဒၣ်တၢ်ရဲၣ်တၢ် ကျဲးလၢ ကတုထီၣ်ဝဲဒၣ် မူးစိထံတမာ်အံၤလၢ အထုး ထီၣ်လိမ့ၣ်အူသဟီၣ်ဂံၢ်ဘါန့ၣ် ၃,၆၀၀-၆,၀၀၀ မဲးကဝး ဒီး ထံတမာ် ကစီၤ ထီၣ်ထီ အိၣ်ဝဲ ဒၣ် ၁၅၂ မံ ထၢၣ် လၢအံင်ရၢ်ဝဒံင်ထံကျိအပူန့ၣ်လီု. ■

ထံကျိဒီးတမာ်လၢတၢ်ဘျီ ထီၣ်အီၤဝဲအံင်ရၢ်ဝဒံင်ထံကျိ

တၢ်ဂီၤ-အံင်ထၢၣ်န့း

တၢ်ဂီၤ-အံင်ထၢၣ်န့း

ကော်ပယ်ပဟကော်ပတုန်ပှထူစံဖိအတတ်ပူထီၣ်

သုလုကီၤတုၤ

ပလါအိးကထိဘၣ် ၂၇ သီ, ၂၀၁၁ နံၣ်အပူ ကော်ပယ်ပဟ ပှထူစံဖိ အဂ ၆၀ ဂလဲၤဟ်ဖျါ ထီၣ်အသးလၢ (department of human settlement and housing development) ဝဲၤဒးအမဲၣ် ညါဒီး ယုထီၣ်ဝဲဒၣ်လၢ ထံကော်ပဒိၣ်ကဟ့ၣ်အဝဲသ့ၣ်တၢ် ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢ ကဒီးန့ၢ်ပဘၣ်အဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်လၢဝဲသ့ၣ် သုၣ်အိၣ်ဖျးအိၣ်တၢ်အလီၢ် ဝဲၣ်တက့ၣ်အပူန့ၣ်လီၤ.

ပှထူစံဖိတဖၣ်အံၤ မ့ၢ်ပှလၢသၣ်လယုၣ် (Thanlyin), ကီၤမ့ၢ် (Kawhmu), တွဲ(Twante), တကိၣ်မိၣ်သး (Dagon Myothit)(လၢကော်ပယ်ကလံၤ ထံးတကပၤ)ဒီးတကိၣ်ဆဲးကါ (Dagon Seikkan)ဝုၣ် တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ပှ သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ခိဖျါ အဝဲ သ့ၣ် အတတ် သုၣ်အိၣ်ဖျးအိၣ်အဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်တၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲတဖၣ် ဘၣ်တၢ်ဟံးန့ၢ်ဆူၣ်ကွံာ်လၢခိပနံၣ်ဖးဒိၣ်အယိန့ၣ်လီၤ.

ပှ ထူ စံ ဖိ တဂၤ စုၣ် လၢ အလဲၤ ငး နံၣ် ဖျါ ထီၣ် အတတ်ဘၣ်သးတဖၣ် ဖိၣ်ဝဲ ဒၣ်လံာ်တၢ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါ

ကော်ပယ်ပဟ ကော်မာပှထူ စံဖိလၢပူ ထီၣ်တၢ်ဟး ထီၣ်ကွံာ်လၢ တၢ်သ့ၣ်ထီၣ် အလီၢ်

တၢ်ဂီၤ - အုၣ်ထၢၣ်နဲး

လၢအယုထီၣ်ဝဲဒၣ်အမ့ၢ် “ပလိၣ်ဘၣ်ဟီၣ်ခိၣ်, တမ့ၢ် ကျိၣ်စ့ဘၣ်” ဒီးအိၣ်ဒီးဝဲဒၣ်လၢ ပဒိၣ်ကမၤဝဲဒၣ်ခိပနံၣ် တဖၣ်ကဟးထီၣ်ကွံာ်လၢအဝဲသ့ၣ်အဟီၣ်ကဝီၤပူဒီး ဟ့ၣ်ကဒါက့ၤအိၣ်ဆူ အဝဲသ့ၣ်ပှထူစံဖိတဖၣ်အအိၣ် န့ၣ်လီၤ.

ဝဲကမ့ၢ်တဖၣ်ဟဲဟ်ဖျါထီၣ်သးအဆၢကတီၢ် ပဟ ကော် ၁၀၀ ဂယ န့ၣ်လီၤဟံးန့ၢ်ကွံာ် လံာ်တၢ်ဘိးဘၣ် သ့ၣ်ညါဒီးမၤပှထူစံဖိတဖၣ်ဟးထီၣ်ကွံာ်လၢတၢ်ယု ထီၣ်အလီၢ်အံၤန့ၣ်လီၤ. ဟံၢ်ကီၢ်ဖိၣ်န့ၢ်ဝဲဒၣ်ပှ ၇ ဂယပၣ် ယုၣ်ဒီးပှတီၢ်ခိၣ်ရိၣ်မဲတၢ် ဖိဖျါဒီးဒီးဟ်တၢ်ကမၣ်လၢ အဝဲသ့ၣ်ဟ်ဖျါပူထီၣ်သကိးတၢ်လၢတဘၣ်လီၢ်ဘၣ်စး ဒီးတၢ်သိၣ်တၢ်သိဘၣ်အယိလီၤ.

ဖိဖျါဒီးဝဲဒၣ်စးထီၣ်လၢ ၂၀၀၈ နံၣ်န့ၣ်ပှလၢ အိၣ်ဒီးအစိကမီၤတဖၣ် ဟံးန့ၢ်ဆူၣ်ကွံာ်ဟီၣ်ခိၣ်လီၢ်လၢ ပှထူစံဖိ ၁,၀၀၀ ဂ လၢအိၣ်လၢ ကလံၤစိးတကိၣ်မိၣ် သးကီၢ်ဆၣ်ဒီး မ့ၢ်ထီၣ်တကိၣ်မိၣ်သးကီၢ်ဆၣ်ဟီၣ်ခိၣ်လီၢ်

အလီၢ် အထီ မ့ၢ် ဝဲ ဒၣ် ၄,၀၅၀ ဟး ထၢၣ် (၁ ဟး ထၢၣ် အိၣ် ဝဲ ဒၣ် ၁၀,၀၀၀ စက္ကယါမံ ထၢၣ်) ဘၣ်ဆၣ်ပှ ထူ စံ ဖိ တဖၣ် အံၤ တဒီး န့ၢ်ဘၣ်စ့ အိၣ် လီၤနီတဘးဘၣ်န့ၣ် လီၤ. ■

ဟံးန့ၢ်က့ၤလ BKK post တၢ်ကစီၣ်ဒီး အိၣ် ရၣ်ဝဲဒၣ်တၢ်ကစီၣ် တနီၤ

၂၀၁၂ နှ် နုပျ်ယာ်ကီၢ်ရၢ်သ့ၣ်ပှ်ဝဲၤကျိၤ ကသ့ၣ်သ့ၣ် ၄၅,၀၀၀ ထူၣ်

ဆၣ်ကမ့ထု

နုပျ်ယာ်ကီၢ်ရၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်တီၢ်ကျဲၤလၢ ကသ့ၣ်
အါထီၣ်သ့ၣ်အထူၣ် ၄၅,၀၀၀ ထူၣ်လၢအကီၢ်
ရၢ်န့ၣ်လီၤ. တံၢ်ပိၣ်ခါစံးဝဲ “တၢ်တီၢ်ဟံၣ်လၢတၢ်
သ့ၣ်အါထီၣ်သ့ၣ်လၢ ဟီၣ်ကဝီၤအပူၤန့ၣ် မ့ၢ်ဒ်သိး တၢ်
ကဒိသအကလုာ်အတၢ်ပံးန့ၢ် ဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ် ဒီး တၢ်
ကမၤဂ့ၤထီၣ်သ့ၣ်ပှ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.”

နုပျ်ယာ်ကီၢ်ရၢ်အံၤ စးထီၣ်သ့ၣ်လံၤသ့ၣ်လၢ
၂၀၀၅ နှ်အပူၤ လၢ သ့ၣ်ပှ်ပျံၤကီၢ်အပူၤ, တၢ်လီၢ်လၢ
သ့ၣ်ပှ်တဂ့ၤဒီးအိၣ်ကလိတဖၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. သ့ၣ်အက
လုာ်လၢဘၣ်တၢ်သ့ၣ်တၢ်အိၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ သ့ၣ်တလၣ်
အိ, ဃီ, ပဟံၣ်, ဖျ, ပဒၣ်, ကမၣ်တဖၣ်လီၤ.

တံၢ်ပိၣ်ခါဟံၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲဒၣ် ဆၢကတီၢ်ခဲအံၤတၢ်
လီၢ်အါတီၢ်ခိဖျိ တၢ်အိၣ်သးအကလုာ်ကလုာ်ဒီးထံရံၢ်
ကီၢ်သးတၢ်ဒုးတၢ်ယၤအယီၤ ကမ့ၢ်တနီၤတၢ်ပျဲအိၤလၢ က

ဖဲးအိၣ်ခုးဖဲးအိၣ်သံၣ်လၢသ့ၣ်ပှ်ပျံၤကီၢ်အံၤအပူၤလီၤ. က
လုာ်ဂၤတဖၣ်စ့ၢ်ကီးန့ၣ်လီၤအိၣ်အတၢ်အိၣ်တၢ်ဆိးအ
လီၢ်လၢဟီၣ်ကဝီၤအပူၤဒီး ဖဲးခုးကျိၤခုးဝံၤ သ့ၣ်လီၢ်တၢ်မ့ၢ်
တၢ်ဘိၣ်အမ့ၢ် ရီၤဘၣ်ကျိးတဖၣ်လီၤ. ယံာ်ထီၣ်ယံာ်ထီၣ်
ဒီး တၢ်လီၢ်တဖၣ်အံၤကထီၣ်ဝဲဒၣ် အဟီၣ်ခိၣ်ကပံာ်
န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤအသးဒ်အံၤ မ့ၢ်ဟဲကထီၣ်အသးခါဆု
ညါကွၢ်ကွၢ်န့ၣ် တၢ်ဘၣ်ယိၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ်လၢ ကညီၤဖိသ
ဝီဖိတဖၣ်အဂီၢ် တၢ်လီၢ်ကစ့ၤလီၤဝဲတကးဘၣ် သ့ၣ်ပှ်
ပျံၤကီၢ်ဒၣ်လဲာ် ကလီၤမၤကွံာ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ဂ့ၢ်ဒ်အံၤ
အဖီခိၣ် ခိၣ်နၢ်တဖၣ်သ့ၣ်ကျဲကျဲတရံးဒ်အမ့ၢ် တၢ်သ့ၣ်
အါထီၣ် ဒီးမၤပျဲသ့ၣ်လၢ သ့ၣ်ပှ်ပျံၤကီၢ်အပူၤ ဒ်သိးတၢ်
လီၢ်လီၤဟံတဖၣ်သုတအိၣ်အဂီၢ်, ဒီးတကတီၢ်ယီၤ ဒ်သိး
တၢ်ကမၤဂ့ၤထီၣ်စ့ၢ်ကီး သ့ၣ်ပှ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်ကသ့ၣ်လီၤအါထီၣ် သ့ၣ်လၢ သ့ၣ်ပှ်ပျံၤ

တၢ်ကတီၢ်က
တီၤသးလၢတၢ်
သ့ၣ်အါထီၣ်
သ့ၣ်လၢသ့ၣ်
ပှ်ပျံၤကီၢ်ပူၤဒ်
သိးတၢ်က
မၤဂ့ၤထီၣ်က့ၤ
သ့ၣ်ပှ်အဂီၢ်.

တၢ်ဂီၤ - ခုးဝံၤ

ကွီးအပူတဘျီအံ့ သွာ်ပှ်ခိဉ်နာ်တဖဉ် တိာ်ဟ်ဝဲဒဉ် လာ် ကသုကမုာ်အဂံာ်အဘါ င်သိးတံာ်ကမေုလီုတံာ် လာ်ဘျဉ်လာ်စုာ်အဂီုဒီး တကတီုယီု ငုးအိဉ်ထီဉ်စ့ာ် ကီးတံာ်ဘဉ်ဘျးဘဉ်ဖျဉ်လကမုာ်တဖဉ် ကသုဝဲဒဉ် သွာ်ပှ်အဂီုန့ဉ်လီု.

ဒုပှ်ယာ်ကီုရုဉ် အပူသွာ်ပှ်ပျံးကွီးအံ့ ဒီးသ န့ထီဉ်အသးလာ် တံာ်အိဉ်သးဒီး တံာ်ကီုတံာ်ခဲအကလုာ် ကလုာ်အဖီခိဉ် ဟီဉ်ခိဉ်ကပံာ်တံာ်လီုလာ် တံာ်ဖဲဒုးဖဲဒုး သံဉ်အဂီုလီုစုာ်ကွံာ်ဝဲ ဒဉ်ဒိဉ်မးန့ဉ်လီု. လာ်တံာ်န့ဉ် အယီု တံာ်ဟ့ဉ်ကမုာ်အခွဲးလာ် ကဖဲဒီးအိဉ်ဒုးတဖီတလီု လာ် အပျီသွာ်ပှ်ပျံးကွီးအပူန့ဉ်လီု. အပူကွံာ် ကမုာ် တဖဉ် တံာ်မုာ်ပျဲအဝဲသ့ဉ် လာ် ကဖဲဒီးအိဉ်ဒုးဖဲဒုးအိဉ်သံဉ် လာ် သွာ်ပှ်ပျံးကွီးအံ့အပူဘဉ်ဆဉ် အဝဲသ့ဉ်ကဘဉ် ဟံးန့ဉ်ဝဲလံာ်လံာ်, ကဘဉ်တိဉ်ထီဉ်ဝဲလံာ်လံာ်လာ် ကဒီး န့ဘဉ်တံာ်ဖဲဒုးအခွဲးအယာ်အဂီုဒီး ကဘဉ်ဟ့ဉ်စ့ာ်ကီး ဝဲစ့ မ့တမုာ် တံာ်ခိတံာ်သ့န့ဉ်လီု.

ဘဉ်ဆဉ် ဆာကတီုခဲအံ့ ခိဖျိ ထံဖိကီုဖိဒုဖိသဝီ ဖိတဖဉ် ပဉ်ယုာ်ပဉ်ဂီုလာ် တံာ်သ့ဉ်သ့ဉ်, ဒီးတံာ်ကတဲာ် ကတီးသ့ဉ်အါထီဉ်အဂီု ခိဉ်နာ်တဖဉ် ဖဲ ၂၀၁၂ နံဉ်ဒီး ဆုညါ တိာ်ဟ်ဝဲလံာ် လာ် ကပျဲကမုာ်ဖဲဒုးလကသွာ်ပှ်ပျံး ကွီးအပူလာ်အတလိဉ်ဟ့ဉ်စ့ဒီးတံာ်ခိတံာ်သ့, ကပျဲကမုာ်

သ့ဉ်အိဉ်ဘုဒီး အကတကပစ့ာ်ကီး ခိဉ်နာ်ပှ်ဘဉ်မုဘဉ် ဒါကဟ်လီုတံာ်ရဲဉ်တံာ်ကျဲလာ် တံာ်ကသ့ဉ်က့သ့ဉ်လာ် တံာ်လီုလီုဟိတဖဉ်န့ဉ်လီု.

တံာ်ပိာ်ခွါစံးဝဲ “မုာ်မးန့ဉ်ဒီး ကမုာ်စ့ာ်ကီးကသ့ဉ် အိဉ်ဘဉ်ဘု, ပဝဲစ့ာ်ကီးပကသ့ဉ်လီုဘဉ်သ့ဉ်န့ဉ်လီု. တကးဒီးဘဉ် တံာ်ဖဲဒုးအလဲစ့ာ်ကီးပတဟ့ဉ်ဘဉ်ဘဉ်, တ နံဉ်အတီုပူ တလိဉ်စ့ာ်ကီးလာ် ပကဘဉ်ကျီနီဉ်ဘဉ်အ ယီု တံာ်လာ်ဘျဉ်လာ်စုာ်ကလီုစုာ်န့ဉ်တနီုလီု. တံာ် ဘဉ်ဘျးဘဉ်ဖျဉ်အံ့အိဉ်ဝဲခဲခိယာ်ဘးန့ဉ်လီု.”

ဒီးသန့ထီဉ်အသးလာ် ကီုသုလုသ့ဉ်ပှ်ဖိလံစံဉ် ဒီးတံာ်မးအကျိအကျဲ, နီုဂံာ် (၆-၈) အဖီခိဉ် သွာ်ပှ် ဝဲကျိကဘဉ်သ့ဉ်လီုသ့ဉ် ကဘဉ်သ့ဉ်လီုက့သ့ဉ်လာ် တံာ်လီုလာ်အလီုဟိ, သ့ဉ်တအိဉ် ဘဉ်တဖဉ်အလီု ၁၀၀ အ့ကံာ် လာ် ၅ နံဉ်အတီုပူ, ဒီး နီုဂံာ် (၆-၉) တခိစံးစ့ာ်ကီးတံာ်ကသ့ဉ်လီုက့သ့ဉ် လာ်အကဲဘျးလာ် ဆဉ်ဖိကီုဖိဒီးပုကညီအတံာ်လုာ်အိဉ်သးသမု, တံာ်အိဉ် ကုအိဉ်လာ်ဒီးထံနီုအဂီု တနံဉ်န့ဉ် ၅၀၀ အ့ကံာ် လာ် ၅ နံဉ်အတီုပူန့ဉ်လီု. တံာ်ကသ့ဉ်လီု သ့ဉ်အထုဉ် ၄၅,၀၀၀ ထုဉ်လာ် ဒုပှ်ယာ်ကီုရုဉ်အပူအံ့ မုာ်တံာ်လာ် အကမေုထီဉ် သွာ်ပှ်ဖိလံစံဉ်အမိာ်လံာ်မိာ်ပှ်ဒီးမုာ်တံာ် အပနီဉ်လာ်ကမေုထီဉ်ကညီကီုသ့ဉ်ပှ်န့ဉ်လီု. ■

တံာ်သ့ဉ်အါ ထီဉ် သ့ဉ်လာ် သွာ်ပှ်ပျံးကွီး ပူဒီးသိးတံာ်က မေုထီဉ်က့ သွာ်ပှ်အဂီု.

တံာ်ဂီု - ခုဖါ

ကညီဖိလၢလူသီအနူသဝီဝံပှ်

ပှ်ဆဲး

ကညီဖိလၢလူသီကီဆၢပှ်အိၣ်ကီၣ်ရၢၣ်ကလံးစိး တဖၣ်အိၣ်ဒီး အနူသဝီဝံပှ် လၢသဝီဝံတဖျၢၣ် ဘၣ်တဖျၢၣ်စၢၣ်စၢၣ်ဒဲးအပူၤန့ၣ်လီၤ. ဝံလၢတၢ်သ့ၣ်အ အီၤတဖၣ်တၢ်သ့ၣ်အီၤအါကတၢ်လၢတၢ်ဘျီထီၣ်ဟံၣ်ဃီတၢ် သ့ၣ်ထီၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်သ့ၣ်အဝံအံၤအတၢ်ပညိၣ်မ့ၢ်ဒဲးသိးတၢ်ယုၤန့ၣ် ဟံၣ်ဃီအပိးအလီၤတယံၤဒီးကီၣ်ခဲဒဲးလၢခါဆူညါအဂီၢ် တကးဘၣ်ဒဲးသိးဝံအချံၤ, အစၢၤသုတလီၤတူၣ်ကွံာ်လၢ ပှၤဟဲမပျီကွံာ်အီၤမ့ၢ်တဖျၢၣ် ကလီၤသံကွံာ်ခိဖျီန့ၣ်ဆၢတၢ် တတၢ်တနါကဲထီၣ်သးတမံၤမံၤအပိတဂ့ၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဒဲးန့ၣ်အသိးတၢ်မၤအံၤကမ့ၢ်ဒဲးလုၢ်လၢထုၤသန့တခါလၢ လီၤကဝီဖိတဖၣ်ကစီၣ်ခိဒဲးတစါဘၣ်တစါဒီးကအိၣ် ဒီးလီၤကဝီဖိအတၢ်စံၣ်စိးတဖၣ်ဒဲးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

နူသဝီဝံပှ်အံၤ တၢ်သ့ၣ်အီၤလၢနီၢ်တကးအဖီခိၣ်, ဟံၣ်န့ၣ်တဖျၢၣ်အဖီခိၣ်ဘၣ်ဆၢတၢ်သ့ၣ်လီၤအီၤလၢဟံၣ် ခိၣ်တကဝီဖိအပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်တပၣ်ပနီၣ်လီၤဆီအ ဆါဘၣ်. တၢ်သ့ၣ်လီၤအီၤဖဲဟံၣ်ခိၣ်ဟံၣ်ယၢ, စံာ်ပျီခိၣ်

ယၢတၢ်လီၤဖျီအလီၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဝံလၢတၢ်သ့ၣ်အီၤအါတက့ၢ်မ့ၢ်ဒဲးဝံဒိၣ်, ဝံ ဝါ, ဝံကျၢၣ်, ဝံမိၤ, ဝံဘျီ, ဝံထး, ဝံမ့ၢ်ဖျဲ, ဝံ ကျၢၣ်, ဝံဘွၤဒီးအကအိၣ်ဒဲးဒဲးန့ၣ်လီၤ.

တၢ်သ့ၣ်ဝံအံၤဒီးသန့ထီၣ်အသးလၢဝံဂုၤချ့ဒိၣ် ချ့အဖီခိၣ်စ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ. ဝံလၢတၢ်သ့ၣ်အီၤလၢတၢ် တဂ့ၤအဂီၢ်တဖၣ်ဆံးတစဲး, တၢ်သ့ၣ်အီၤယံာ် ၂ နံၣ်တုၤ ၄ နံၣ်ဝံတၢ်သ့ၣ်အီၤသ့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်မ့ၢ်ဝံလၢတၢ်တဖၣ်ဟံၣ်တဖၣ် တၢ်သ့ၣ်အီၤကယံာ် အနံၣ် ၁၀ ဆူအဖီခိၣ်မးတၢ်သ့ၣ်အီၤ သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်သ့ၣ်ဝံလၢတၢ်ကသ့ၣ်အီၤလၢတၢ်ဂ့ၢ်အါမံၤ အဖီခိၣ်ဒီးဒီးသန့ထီၣ်အသးလၢဝံဒိၣ်ဝံဆံးအဖီခိၣ် န့ၣ်လီၤ.

သဝီဖိလၢအအိၣ်လၢတၢ်လီၤအံၤတဖၣ် တုထီၣ်အ အးလၢဝံဒိတဖျၢၣ်ညါယၢယၢလီၤ မ့ၢ်မ့ၢ်သ့ၣ်န့ၣ်တၢ်သ့ၣ် ဒဲးလၢတၢ်တုၤအီၤလၢဟံၣ်ထုၣ်ဒီးဟံၣ်ခံတီအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဟံၣ်ဝံတဖျၢၣ်န့ၣ်တုၤအါကတၢ် ၃ နံၣ်န့ၣ်လီၤ. ခိဖျီတၢ် ဘျီဟံၣ်လၢဝံအပိသ့ၣ်ပှ်တဖၣ်အိၣ်မ့ၢ်ဒဲးလၢတၢ်လုၢ်ဒိ

လူသီကညီဖိ သ့ၣ်အဝံလၢနူ သဝီတၢ်လီၣ် ဘၣ်လၢတၢ်သ့ၣ် ထီၣ်ဘျီထီၣ်အဂီၢ်

တၢ်ဂီၤ - ခုၣ်

ခိပ်ထံကွင်ခံအယိ ထံဖိကျိတဖှ်အိပ်မုဒ်းဝဲန့ၣ်လီၤ. ဝၣ်တဖှ်အံၤတၢ်သ့ၣ်အအိၤအယိတၢ်မ့ၢ်ကွၢ်အိၤဘၣ်ဆၣ်တၢ်ကွၢ်ကတီၤအိၤဒီး တၢ်တကွၢ်လၢၣ်အိၤဘၣ်. လၢတၢ်န့ၣ်အယိ ကဲထီၣ်ဝဲတၢ်ကတီၤကတီၤသ့ၣ်ပှ်အကျိၤအကျဲတမံၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်စုၤခါဘိၣ်ထီၣ်အဆၢကတီၢ် ဒ်သိးဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိသုတအိၣ်ဘိၣ်တဂ့ၤအဂီၢ်ဖုဖိသဝီဖိတဖှ်ကတီၢ်ကတီၢ်ဒီးကတီၢ်ဟံၣ်ဝဲ, တၢ်လီၢ်လီၤဟံၣ်မ့ၢ် အိၣ်န့ၣ်သ့ၣ်လီၤပျဲက့ၤဝဲန့ၣ်လီၤ. ဝဲ ဝၣ်ဘိၣ်ထီၣ်အဆၢကတီၢ် ဖုဖိသဝီဖိတဖှ်တလဲၤကွၢ်ဝၣ် ကွၢ်သ့ၣ်လၢတၢ်သ့ၣ်အကျိၤဘၣ်မ့ၢ်လၢ ဝၣ်ဘိၣ်ကကံၢ်တူၣ်ကွၢ်ဝဲ ဒီးတမူလၢဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဝၣ်လၢတၢ်သ့ၣ်အတဖှ်တၢ်သ့အိၤလၢတၢ်ဘိၣ်ထီၣ်ဟံၣ်ဃီဒီးတၢ်ထုကဲထီၣ်တၢ်ပိးတၢ်လီၤအဂီၢ်

“လူၤသီခိၣ်ကညီဖိအလုအလၢဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်သ့ၣ်အဝၣ်, ကတီၢ်က့ၤဝၣ်ပှ်အံၤမ့ၢ်လုၢ်လၢတၢ်အိၣ်မူအကါဒိၣ်လၢအဘျးဝဲလိာ်အသးဒီးခိၣ်ဃၢၤန့ၣ်ဆၣ်ဒီးမ့ၢ်တၢ်ရဲၣ်သဲကတီၢ်က့ၤလီၢ်ကဝီၤတၢ်အိၣ်ယၢၤဒ်သိးအချဲအသၣ်တလီၤတူၣ်တဂ့ၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.”

တၢ်ဂီၤ - ခုၣ်

ဘၣ်ဃးဒီးတၢ်သ့ၣ်အဝၣ်အံၤ လီၢ်ကဝီၤဖုဖိသဝီဖိတဖှ်တအိၣ်ဒီးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲ မ့ၢ်တၢ်တီၢ်ကျဲလီၤလီၤဆီဆီနီတမံၤဘၣ်. မ့ၢ်ဒၣ်တၢ်မၤသကိးတၢ်လၢပှ်တတတၢ် အိၣ်တၢ်ဆိး အဂီၢ်ဒီး ဒ်လီၢ်ကဝီၤဖိတၢ်သ့ၣ်ညါ ဒီးတၢ်လိၣ်အိၣ်ဝဲအသိး မၤဝဲဒ်အကျိၢ်အကျၢ်ဒၣ်ဝဲဒီးစိာ်မူဝဲလုၢ်လၢတခါအံၤန့ၣ်လီၤ.

ဝၣ်လၢတၢ်သ့ၣ်လီၤတဖှ်တမ့ၢ်လၢတၢ်ဆါတၢ်ပှ်အဂီၢ်နီတမံၤဘၣ်. ဘၣ်ဆၣ်ဝဲတၢ်မ့ၢ်ထုကဲထီၣ်တၢ်ပိးတၢ်လီၤတမံၤမံၤ ဒ်အမ့ၢ်ချိၣ်, ယုၣ်, ကု, ခိၣ်ဖျိၣ်, အဲးခိၣ်, ကုပီၢ်အခါ တၢ်ဆါန့ၣ်ဝဲဒၣ်လီၢ်ကဝီၤဖုဖိသဝီဖိလၢအလိၣ်ဘၣ်ဝဲတဖှ်န့ၣ်လီၤ.

ဖုသဝီသ့ၣ်ကုသး ပှ်တဖှ်သ့ၣ်လီၤဝဲ ဝၣ်ခိၣ်အကလုာ်ကလုာ်ဒ်အမ့ၢ်ဝၣ်ဒိၣ်, ဒီးဝၣ်ဒိၣ်အံၤတၢ်ဒုးကဲထီၣ်ဖုဒါ,ဟံၣ်ထုၣ်, ဃိး(အးခိၣ်) မ့ၢ်လၢအထုၣ်ဒိၣ်ဒီးအညုၣ်ကိးဒီးခါဂ့ၤတဖှ်န့ၣ်လီၤ. ဝၣ်ဝါန့ၣ်တၢ်သ့ၣ်အိၤလၢတၢ်ဘျၢ်ရါ, ထုဃုာ်ထုချိၣ်, ထုပိၣ်ဒီးအဂုၤအဂုၤခိၣ်ဖျိလၢတၢ်ဘျၢ်အိၤယုၤဒီးပံာ်စ့ၢ်ကိးဝဲန့ၣ်လီၤ. ဝၣ်ကျုၣ်စ့ၢ်ကိးတၢ်သ့ၣ်အိၤလၢတၢ်တုဟံၣ်အဂီၢ်ဒ်အမ့ၢ်ဖုဒါ, အးထုၣ်, ကျိၤ, ဃိး(အးခိၣ်)အးခံတီၢ်စ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ဒီးဝၣ်ကျုၣ်န့ၣ်အဘိတဒိၣ်ထဲသိးဒီးဝၣ်ဒိၣ်ဒီးတခါထဲသိးဒီးဝၣ်ဒိၣ်စ့ၢ်ကိးဘၣ်. ဝၣ်အဂုၤအဂုၤလၢတၢ်သ့ၣ်ကျုၣ်ကျိၤအိၤအါတက့ၢ်မ့ၢ်ဝဲဝၣ်မိၤ,ဝၣ်ဘျိ, ဝၣ်ထး, ဝၣ်

မ့ၢ်ဖဲ, ဝၣ်ကျုၣ်, ဝၣ်ဘျု ဝၣ်သ့ၣ်တဖှ်အံၤအါတက့ၢ်တၢ်သ့ၣ်အိၤလၢတၢ်တုဂၤ, တၢ်မၤတဒိဘိ ဒီး အးခံတီၢ်သ့ၣ်တဖှ်န့ၣ်လီၤ. လူၤသီကီၢ်ဆၣ်မုၢ်တြီၤကီၢ်ရဲၣ်ကလံၤစိးစးထီၣ်လၢသဝီအိၣ်ဆီလီၤအသးလၢမိၢ်ပာ်ဖံဖုအစိးလံၤလံၤဖုဖိသဝီဖိတဖှ်သ့ၣ်ယာ်ဝဲဝၣ်ဒီးဖိလံၤတဖှ်စးထီၣ်လူၤပိာ်ထွဲထီၣ်အခံဒီးလၢခံတဆီဘၣ်တဆီအဝဲသ့ၣ်စိာ်မူဝဲဒ်အမ့ၢ်တၢ်လုတၢ်လၢတခါတုၤမ့ၢ်မဆါတနံၤအံၤန့ၣ်လီၤ. ■

မဲကသးသ့ၣ်ပှ်ဆၣ်ဖိကီၣ်ဖိပျံးကွီၤ လိၣ် ဘၣ်တၢ်ကဟုကယၢ်ဒီးတၢ်ဒိသဒါ

ထံၣ်လွံၤဝါ(၈)

မဲကသးသ့ၣ်ပှ်ဆၣ်ဖိကီၣ်ဖိပျံးကွီၤအံၤအိၣ်
သ့ၣ်လီၤအသး ဖဲဒုပျံၣ်ယၢ်ကီၣ်ရၣ်အပူၤ
ဘူးလိၣ်သးဒီးယိၣ်သးဖျၢၣ်ဒီးဖုသးပူၤကီၣ်
ဆၢ ယိၤကီၣ်တကပၤန့ၣ်လီၤ.

မဲကသးသ့ၣ်ပှ်တၢ်ပၢ်နီၣ်ဆၣ်ဖိကီၣ်ဖိပျံးကွီၤလၢ
အအိၣ်လၢဒုပျံၣ်ယၢ်ကီၣ်ရၣ်အပူၤအံၤ မ့ၢ်ကီၣ်သုလုၤသ့ၣ်
ပှ်လၢအတီၣ်တဘျီ , ဆၣ်ဖိကီၣ်ဖိအါကလုၢ်အိၣ်ဆိး
လၢအပူၤဒီးဘၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါအိၣ်အါကတၢ်လၢပုၤကညီ
အကျါန့ၣ်လီၤ.

မ့ၢ်မဆါတနံၤ အံၤ ထံၣ်ရၢၢ်ကီၣ်သးတၢ်ဘၣ်ကံၣ်ဂုၤ,
ထံၣ်လီၤကီၣ်ပူၤတၢ်ဂၢၢ်တၢ်ကျၢၢ်တအိၣ်ဒီးဘၣ်အဖီခိၣ် ပဲ
ပုၤကညီတဖၣ်ပလိၣ်ဘၣ်တၢ်သဘျီ တၢ်မုၢ်တၢ်ခုၣ် တၢ်
ဃုတၢ်ဖိးန့ၣ်လီၤ. ဒ်န့ၣ်အသိး
မဲကသးသ့ၣ်ပှ်ဆၣ်ဖိကီၣ်ဖိဒီး
တၢ်သးသမုၢ်အဂုၤအဂၤတဖၣ်
လိၣ်ဘၣ်တၢ်သဘျီ တၢ်ကဟု
ကယၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အ
ယိမုၢ်ဒါအိၣ်လၢနယၤပဲကိးဂၤ
ဒီးပစုပူၤန့ၣ်လီၤ. ပမ့ၢ်ကွၢ်ကွၢ်
ပခိၣ်ပနၢ်လၢဒုပျံၣ်ယၢ်ကီၣ်ရၣ်ပူၤ
တနီၤဂုၢ်ကျဲးစးတြီၤစၢၤဝဲ သ့ၣ်
ပှ်တဘျီအံၤသပှ်ကတၢ်ဒ်သိး
ပုၤ သု တ လဲ နှိ မ ဟုၣ် အိၣ်
သ့ၣ်, ခုၣ် ဟုၣ် လၢဒီးခး ဟုၣ်
အိၣ်တၢ်လၢအပူၤတဂုၤအဂီၢ်န့ၣ်
လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ပှ်တနီၤ ထံၣ်ဝဲ
လၢအမ့ၢ်ပဒိၣ်အတၢ်ဖိးတၢ်မၤ,
ပဒိၣ်အတၢ်, ကီၣ်သုလုၤအတၢ်

န့ၣ်လီၤ. နီၢ်နီၢ်တခီ သ့ၣ်ပှ်တဘျီအံၤ မ့ၢ်ပဲနယၤကိး
ဂၤဒဲးအတၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်တြီၤဝဲဒၣ်ဒ်သိးပှ်သုတလဲယုခး
အိၣ်တၢ်ဖိယၢ်, လဲၤမၤဟုၣ်သ့ၣ်, လဲၤခုၣ်လၢ်ခုၣ်လုၤလၢ
အပူၤတဂုၤဘၣ်ဆၣ်ပှ်လၢအလဲၤမၤဟုၣ်အိၣ်ဒီးဝဲဒၣ်န့ၣ်
လီၤ. ခိၣ်နၢ်တနီၤဖဲးဝဲလၢ “ပတြီၤတၢ်အံၤ စဲးခဲဝဲလံ,
လၢပှ်ခဲအံၤတစါအဂီၢ်ကစဲးခဲဘၣ်ဆၣ် ပှ်လၢခဲတစါ
အဂီၢ်တဖဲးခဲဒီးဘၣ်.”

စါထီၣ်လၢအမ့ၢ်သဝီဖိတကဖဲးဝဲလၢ “တၢ်ဒိသဒါ
ကွၢ်မဲကသးသ့ၣ်ပှ်ဆၣ်ဖိကီၣ်ဖိပျံးကွီၤအံၤပထံၣ်လၢ
အမ့ၢ်တၢ်ဂုၤကတၢ်လီၤ. ပမ့ၢ်ကွၢ်ကွၢ်ပသ့ၣ်ဒိၣ်ဝဲထီ
တၢ်ဖိလဲၤဖိယၢ်သ့ၣ်တဖၣ် ဆိးလီၤစုၤလီၤ လၢထီၣ်လံ
ပဲပအိၣ်ဘူးဖဲအံၤပကဒိသဒါစၢၤစုၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ.”

ကျဲးစး
ကတီၢ်ဒီးပၤ
ဃာ်ကွၢ်မဲ
ကသးသ့ၣ်ပှ်

တၢ်ဂီၤ - ခုၣ်မဲ

မဲကသးသ့ၣ်ပျံးကွီတဘျဉ်အံၤ တၢ်ဟံလီၤယၢ် တၢ်သိၣ်တၢ်သီ အိၣ်ဝဲလီၤတၢ်လီၤဆဲး ဘၣ်ဆၣ်ပုၤတကၤ လၢ်လၢ်လၢလဲထံၣ်ဘၣ်ဝဲတဖၣ်မိၣ်န့ၣ်သးလီၤဝဲသ့ၣ်ပျံး တဘျဉ်အံၤအတၢ်ထူးတၢ်တီၤဒိၣ်မးအယိတၢ်ဒီသဒါအီၤ ကန့ၢ်အဂီၢ်ကီၤဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်တၢ်မ့ၢ်ဖိၣ်လိာ် သကိးစုဒီးမၤစၢၤသကိး, တြီၤစၢၤသကိးလိာ်သးယၢ်ခိ ယၢ်ခိ န့ၣ်ကန့ၢ်ဝဲဒီးကမ့ၢ်ဝဲတၢ်ဂုၤလၢခါဆူညါအဂီၢ်န့ၣ် လီၤ. ခိၣ်န့ၢ်တနီၤစံးစ့ၢ်ကိးဝဲလၢ “တၢ်တြီၤယၢ်မဲကသး သ့ၣ်ပျံးကွီၤအဂီၢ်ပဟ့ၣ်တၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါလီၤ. ပုၤတနီၤ န့ၣ် သ့ၣ်ညါဝဲလံတကံ ဘၣ်ဆၣ်လဲၤမၤအိၣ်ဝဲဒီး, ပုၤဒ် န့ၣ်တဖၣ်ပတဲဘၣ်အီၤဖးကီၤညါ. လၢပကဒီသဒါမဲက သးသ့ၣ်ပျံးလီၤတၢ်လီၤဆဲးကန့ၢ်အဂီၢ်ပဂံၢ်ပဘါစၢ်လီၤ. တၢ်အကါဒိၣ်န့ၣ် ပုၤကိးဂၤဒဲးကဘၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်ညါ , အိၣ်ဒီးတၢ်ဒီသ့ၣ်ဒီသး, သးအတၢ်သ့ၣ်ညါလၢက ဒီသဒါကွၢ်ပုၤအဂီၢ်လီၤ. တၢ်အံၤအိၣ်လၢပုၤကိးဂၤအစု ပုၤန့ၣ်လီၤ.”

ကွၢ်ဟ့ၣ်ကွၢ် စုၣ်သကိးမဲ ကသးသ့ၣ်ပျံး ဒ်သိးပုၤသု တလဲၤမၤဟ့ၣ် မၤဘျဉ်တၢ် တဂုၤအဂီၢ်

ဒုပျံးယၢ်ကီၢ်ရၣ်ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိမုၢ်ဒါခိၣ်စိကီၢ်ကပိမု စံးဝဲလၢ “ခိဖျိပဒီသဒါတကတန့ၢ်ဘၣ်အယိပလိာ်ဘၣ်ဒုဖိ သဝီဖိအဂံၢ်ဘါ, ခိၣ်န့ၢ်တၢ်ဆိၣ်ထွဲ, ခိၣ်န့ၢ်အဂံၢ်အဘါ, သမုသကိးဂံၢ်ဘါ ယုာ်ဒီးတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ တၢ်သ့ တၢ်ဘၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.”

တၢ် ဂီၤ - ခုၣ်မံ

ပခိၣ်ပန့ၢ်မိၢ်ပၢ်ဖဲဖုလၢအလဲၤပုၤကွီၣ်ပုၤသ့ၣ်တဖၣ် ပၢ်တၢ်န့ၢ်ကွၢ်ပုၤ တၢ်ဟ့ၣ်သါမ့ၢ်တၢ်လီၤလၢအမ့ၢ်ဒီး တၢ် ထူးတၢ်တီၤအိၣ်အါကလုာ်ဒီးန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်တန့ၢ်ပခိၣ်ဒီး ထံကီၢ်တၢ်သဘျု အခါကမ့ၢ်ဝဲ တၢ်လဲၤဟးကွၢ်ကီၢ်တၢ်အ လီၢ်, တၢ်လဲၤဟးကသ့ၣ်ကသီအလီၢ်ဒီး ကမ့ၢ်ဝဲထံကီၢ် ကျိၣ်စုတၢ်ဟဲန့ၣ်အကျဲတဘိန့ၣ်လီၤ.

ဒုပျံးယၢ်ကီၢ်ရၣ်သ့ၣ်ပျံးန့ၣ်ရှဲၢ်တံပိာ်ခါစံးစ့ၢ်ကိးဝဲ လၢ “ပတၢ်ပညိၣ်န့ၣ် တၢ်ခိၣ်တၢ်ယၢပတၢ်လီၤလုၤလီၤပျီ သ့ၣ်ဒိၣ်ဝဲထီဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိတအိၣ်လၢာ်ဘၣ်. ပထံၣ်ဝဲလၢ မဲကသးသ့ၣ်ပျံးတဘျဉ်အံၤသ့ၣ်ဒိၣ်ဝဲထီဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိ အိၣ်ဒီးအါကလုာ်ဒီးပတြီၤယၢ်အီၤအံၤတမ့ၢ်လၢပကမၤ အိၣ်အီၤဘၣ်. မ့ၢ်လၢမ့ၢ်န့ၢ်ခါဆူမဲၣ်ညါ ပဖိပလံၤကထံၣ် ဘၣ်ကွၢ်ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိ, ထံကျိထံကွၢ်, သ့ၣ်ဂံၣ်ဝဲစဲလၢ အဂုၤ, ကသံၣ်ကသီလၢပကသ့ၣ်ဘၣ်ကွၢ်အဂီၢ်လီၤ. မ့ၢ်တ န့ၢ်ပခိၣ်ဒီးပထံပကီၢ် ပတၢ်သဘျု အခါကကဲထီၣ် တၢ်ကွၢ်ကီၢ်အလီၢ်, တၢ်လဲၤဟးကသ့ၣ်ကသီအလီၢ်အကျဲ သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.”

မဲကသးသ့ၣ်ပျံး ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိပျံးကွီၣ်တဘျဉ်အံၤ ဒ် အမ့ၢ်တၢ်လီၢ်တတီၤလၢတၢ်ဟံလီၤယၢ်အီၤအသိးနၢယၢ လၢအလဲၤထံၣ်ဘၣ်တဖၣ်မိၣ်ပသုတလဲၤမၤအိၣ်မ့ၢ်ဂုၤလဲၤ ယုၤခးအိၣ်လၢအပုၤလၢတဂုၤ. တၢ်ဖံးအိၣ်မၤအိၣ်အကျိၤ

အကျဲလၢအဂုၤအဂၤလၢအတအိၣ် လၢတၢ်လီၢ်တတီၤအံၤအပုၤအိၣ်ဒီး ဝဲအါမးန့ၣ်လီၤ. မိပကဟၤယၢ် ကွၢ်တၢ်လီၢ်တတီၤအံၤအံၤအချံအ သၣ်လၢပုၤလၢခံတစိအဂီၢ်န့ၣ်တ ကွၢ်. လၢတၢ်မၤသကိးတၢ်, တၢ် တဲ နၢ် ပၢ် စၢၤ လိာ် သး ဒီး တြီၤ စၢၤ သကိး လိာ်သးအယိကမ့ၢ်ဝဲတၢ် န့ၢ်သါအလုာ်ဒိၣ်ပုၤဒိၣ်လၢပုၤကိး ဂၤဒဲးအဂီၢ်လီၤ. ပခိၣ်န့ၢ်, သ့ၣ်ကု သးပျံးဒီးသ့ၣ်စၢ်သးဘိၣ်ဒုဖိသဝီ ဖိလၢလီၢ်ကဝီၤပုၤမ့ၢ်ဂုၤလီၢ်ကဝီၤ ချၢမ့ၢ်ဂုၤ မ့ၢ်ဖိၣ်လိာ်သကိးစုဒီးမၤ သကိးတၢ်န့ၣ်ကမ့ၢ်ဝဲတၢ်လဲၤထီၣ် လဲၤထီၣ်အကျဲတဘိန့ၣ်လီၤ. ■

သုန်သုန်လၢခါဆူညါဖိလံးဂီၢ်

ထီၣ်လွၢ်ဝါ(စိ)

“ပသုန်သုန်လၢဆၢကတီၢ်ခဲအံၤ တၢ်ဟံၤဆၢဖဲပစိအံၤ ပသုန်လီၤက့ၤသ့ၣ်တဖၣ် ပမၤအီၤမ့ၢ်တန့ၢ်ဘၣ် ဘၣ်ဆၣ်သန့က့ၤ, ကကဲဘျးကဲဖျိၣ်လၢ ပဖိပလံၤအစိန့ၣ်လီၤ. ပကဲခိၣ်န့ၢ် တကြးလၢပဟ်တ့ၢ်ပမံၤတဂ့ၤလၢပုၤလၢခံတစိအဂီၢ်ဘၣ်. ပဖိပလံၤကစံးအစံးသီပုၤအကလုာ်ကလုာ်န့ၣ်လီၤ. ပသုန် လီၤက့ၤသ့ၣ်ပတၢ်ပညိၣ်အခိၣ်သ့ၣ် မ့ၢ်ဒ်သိးပကဟ်တ့ၢ် သ့ၣ်ပုၤတၢ်လုၢ်ဒိၣ်ပုၤဒိၣ်လၢပဖိပလံၤ ခါဆူညါ အဂီၢ် အဲဒဲသ့ၣ် မ့ၢ် ဆဲးဖိၣ် ထီၣ်ပလီၢ်န့ၣ် သ့ၣ်ဝဲၣ်မ့ၢ်တအိၣ်လၢဘၣ်န့ၣ် ကမ့ၢ်တၢ်ကိလၢအဲဒဲသ့ၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲပစိအံၤ ပကစံးမးလၢန့ၣ်ဆၣ်သ့ၣ်ပုၤဒီးဟီၣ်လၢတၢ်ထုးတၢ်တီၤအိၣ်အလီၤ ပတၢ်ဟံၤဆၢအံၤအိၣ်ကါဆိးကျၢၤသ့ၣ်ဒဲးဒဲးတုၤခဲကနီၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ. ပအိၣ်အံၤဘၣ်ဆၣ်တၢ်လၢပဘၣ်ကြးကတီၤအီၤန့ၣ်ပကဘၣ်က

တီၤအီၤ, တၢ်လၢပကြးသုန်လီၤကဒါက့ၤန့ၣ်ပကဘၣ်သုန်လီၤကဒါက့ၤအီၤ, ပကဘၣ်ကွၢ်လၢတၢ်အိၣ်မုၢ်ခါဆူမဲၣ်ညါအဂီၢ် ပကဘၣ်ကွၢ်တၢ်လၢအထီထီဘိန့ၣ်လီၤ. ပစိအံၤမ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ် ဘၣ်ဆၣ် ပဖိပလံၤလၢခံတစိကထံၣ်ဘၣ်ဝဲဒီးကသုဘၣ်စွဲဘၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ” အဂ့ၢ်န့ၣ်ဖုၤဖါခိးစံးဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

စးထီၣ်ဖဲ ၁၉၉၇ နံၣ် တၢ်တကါတကျၢၤ, တၢ်လီၤမုၢ်ပြဲၤဒီး တၢ်လီၤမုၢ်လီၤဖးအိၣ်ထီၣ်အဆၢကတီၢ် တၢ်မၤကၤအိၣ်သ့ၣ်တၢ်မၤဟဲအိၣ်ထီၣ်ဝဲလၢ နုၤပုၤယၢ်ကီၢ်ရၢၣ်အပူၤဒိၣ်ဒိၣ်မုၢ်မုၢ်, ခိပနံၣ်တဖၣ်ဟဲန့ၣ်လီၤဒီးမၤကၤအိၣ်သ့ၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ်အါမးန့ၣ်လီၤ. သ့ၣ်ပုၤတဖၣ်လီၤဟီၤလီၤပျီ, တၢ်ကီၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ဒီးထံကျိဆဲးဆဲးဖိတဖၣ် လီၤသံးကွံာ်ဝဲဒၣ်အါမးန့ၣ်လီၤ.

သုန်အါထီၣ်
သုန်လၢခါဆူ
ညါဖိလံးဂီၢ်
လိာ်ဘၣ်
အဂီၢ်

တၢ်ဂီၢ် - ခုစဲၢ်

ခိဖိုတက်တဖန်အံ့အယိ ဝဲ ၂၀၀၈ နံၣ်သုးရှုၣ် (၁၈)ခိၣ်ဖုဖါခိးစးထီၣ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲးလၢ ကသုၣ်သုၣ် လၢ အသုးရှုၣ်ဟီၣ်ကဝီပူတုးလီၤလၢ ဆၢကတီၢ်ခဲအံၤ န့ၣ်လီၤ. အဝဲထံၣ်ဝဲဒၣ်လၢ တၢ်သုၣ်သုၣ်အံၤ ကဲဘျး လၢဆူညါဖိလံၤဂီၢ်တကးဘၣ် ကရုမိၢ်ပှၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

စးထီၣ်ဝဲဝဲ ၂၀၀၈ နံၣ်တုၤ ၂၀၁၁ နံၣ်သုၣ်ထူၣ် လၢ အဝဲသုၣ်လီၤဝဲဝဲလၢအိၣ်ဝဲယဲၣ်ကလးဘျၣ်ဒီး အ အ့ကၢၣ်အိၣ်ဝဲ (၅၃.၇၁)အ့ကၢၣ်န့ၣ်လီၤ. ဆူညါနံၣ်လၢ ကဟဲတဖန်စ့ၢ်ကိးအဝဲအိၣ်ဒီးတၢ်တိၣ်ဟ်လၢကဆဲးသုၣ် လီၤအါထီၣ်ဝဲဆူညါကွၢ်ကွၢ် န့ၣ်လီၤ. သုၣ်လၢအသုၣ် လီၤအါတက့ၢ်မ့ၢ် ဝဲ ဒၣ် သုၣ်ပဟံၣ် န့ၣ်လီၤ. ဆူမဲၣ် ညါနံၣ်လၢကဟဲတဖန် အဝဲတိၣ်ဟ်ဝဲလၢကသုၣ်ဝဲ ဖှ. နံ, သုၣ်ဘီခိၣ်ဒီးသုၣ်အဂၤတနီၤလၢပှၢ်အိၣ်အီၤသုးဒီး

ဖုဖါခိးသုၣ် သုၣ်လၢခါဆူ ညါဖိလံၤတၢ် လီၤဘၣ်အဂီၢ်

ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိအိၣ်အီၤသုးသုၣ်တဖန်န့ၣ်လီၤ.

ဖုဖါခိးစးစ့ၢ်ကိးဝဲလၢပသုၣ်လီၤသုၣ်ဖိအံၤတၢ်ကိ တၢ်ခဲတအိၣ်နီတမံၤဘၣ်. သုၣ်သကိးဝဲဒီးအသုးဖိသံၣ်ဖိ ဒီးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲးတခါလၢ ဝဲအသုးဖိသံၣ်ဖိမ့ၢ်မၤကမၣ် ဘၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီတၢ်ဘျးတဂၤန့ၣ် ကဘၣ်ကျီဖျီနီၣ် လၢအဝဲထီၣ်လၢသုၣ်ထူၣ်အိၣ်ထံးတဖန်န့ၣ်လီၤ.

ဖုဖါခိးအထူအထံးမ့ၢ်ပှၢ်အဟဲလၢမ့ၢ်တြီၤကီၢ်ရှုၣ်, ဖှပှၣ်, တကပၤ အဝဲ စးထီၣ်ဟဲန့ၣ်ကဲသုးလၢပှၣ် ယၢ်ကီၢ်ရှုၣ်ဝဲ(၁၉၆၅)နံၣ်အခါဒီးတုၤဝဲကနံၣ်အံၤန့ၣ်အ သးနံၣ်အိၣ်ဝဲ(၆၃)နံၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖှပှၣ်ယၢ်ကီၢ်ရှုၣ်အပူစး ထီၣ်ဝဲ ၁၉၉၇ နံၣ်ဝဲအလီၢ်ခံ မ့မ့ၢ်လၢသုးတကပၤအဝဲ မ့ၢ်ပှၢ်လၢအသုၣ်လီၤက ဒါ က့ၤသုၣ် ထူၣ် အဆိကတၢ် တဂၤလၢပှၣ်ယၢ်ကီၢ်ရှုၣ်ပှၢ်န့ၣ်လီၤ. ■

တၢ်ဂီၤ - ခုဖဲၢ်

ကျိုပန်ဒီးလီကဝီဖိတံဖံးအိန်မအိန် အတံဘန်ထွဲလိာ်သး

သုလုကီုဂု

U ဝဲဒုပုကညိတဖုလုမိာ်ပာ်ဖုအစိလံလံ
ဘန်ဃးတံလုအိန်နီခိသးသမုအဂီု ပဒီး
သနုထီပံသးလုတံမအိန်ခုးမအိန်စံအတံမနု
လီ. ဆကတီဝဲအံဒုလဲာ် ပတံလုအိန်သးသမုအ
ခိန်သုခဲဒုတံဖံးအိန်ခုးဖံးအိန်သံာ်, တံထုစံကွး
စံဒီးတံမကျိးအတံဖံးတံမတဖုနုလီ. ဒီးပတံ
သုအိန်ဖျးအိန်အမိာ်ပုာ်မုာ်ဒု “ဘု” နုလီ.

ပဲဒုပုထုလံဖံ, ပုလီအိန်ကမံဖိပ တံအိန်မု
ဘန်ဃးတံထုစံကွးစံအတံမလုကစာ်ကလိကျိအံ
လိာ်ဘန်တံဖိတံလံအပိးအလီလုအဖိးမံလိာ်အသး
ဒီးတံတံဖံးအိန်မအိန်ဒီးတံအိန်သးနုလီ. လုတံ
နုအယိကျိပန်မုာ်တံအကါဒိန်လုပဂီုနုလီ. တံ
လီ အါတီလုကညိကီု
စဲာ် အပု ပု ထုစံ ကွး
စံဖိတဖုအကျိသုဒီးဝဲ
ကျိ ပန်လုတံ ထဲာ် စံ
ကွးစံအဂီုအါမးနုလီ.

စး ထီာ် ဝဲ ၂၀၀၈
နံာ်ဒီးတုလု ၂၀၁၁ နံာ်
အံ ကညိခိန်ဃးဒီးပုဂံ
ဝီတံမပုာ်ဘုးစဲကရု မ
စာဲပုလီကဝီဖိတံတံာ်
ကျဲဘန် ဃး တံ ဘန်
ပန်နုလီ. တံဘန်ပန်
တံတံာ်ကျဲလဲာ်အိန်ဝဲ
ဒု ၄ တံလုမုာ်တြိကီု
ရုအပုနုလီ. အခိန်
ထံးတံတံအိန်လုဒုဘုး

နိန်သဝီပန်ခဲလဲာ် ၄ ဒု, အမိာ် ၂ ဒုဒီးအဖါ ၂ ဒု, ခံ
တံတံတံနုတံမစာဲဒုစိအိန်အသဝီ ပန်ခဲလဲာ်
၂ ဒု, သတံတံတံတံမစာဲဘီကွီ ပုမစံဖိကရု ပ
န်ခဲလဲာ် ၃ ဒု, ဒီးလွံတံတံတံနုတံမစာဲသိာ်တုခံ
ပုထုစံဖိကရုပန်ခဲလဲာ် ၃ ဒုနုလီ.

တံဃုထာ်ဒီးဟုာ်မစာဲတံတံာ်ကျဲဝဲလီကဝီလွံ
တံအံမုာ်လုပုတဖုအံမုာ်ပုလီအိန်ကမံဒီးအါတံကံ
အိန်လုသဝီတံလီအကဒီးခိဖျိလုအဝဲသုဘန်ဃုာ်
ဒုးတံ ဃး အယိတံတံအိန်ဒီး အဝဲ သုတံ နီတံလု
ကမအိန်ကုစံအဂီုမုာ်ဂုာ်တံလု အိန်နီခိသးသမု
အဂီုမုာ်ဂုအယိနုလီ. ခိဖျိတံမစာဲတံဘန်ပန်တံ
တံကျဲအယိအဝဲသုဘန်အိန်ဘန်ဝဲကျိပန်လုလုတံ

တံဘန်ပန်
တံတံကျဲ
လုမုာ်တြိ
ကီုရု

ထဲတဲကွဲးတဲအဂီၢ်၊ တကးဘၣ်ဒီးလဲလီၤန့ၢ်ပုၤမၤစံာ်
ဖိလၢအကျိၢ်ပၤန့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်တဖၣ်လၢတၢ်ထဲတဲကွဲး
တၢ်အဂီၢ်ဒီးတၢ်ဘူးတၢ်လဲတၢ်ဘၣ်ဘျးဘၣ်ဖျိၣ်လၢအဝဲ
သ့ၣ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်တဖၣ် ဟ့ၣ်နီၤလီၤလိာ်သကိးသးလၢပုၤ
တတလၢအမၤသကိးတၢ်တဖၣ်အပူၤလီၤ။

ကျိၢ်ပၤန့ၢ်မ့ၢ်ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိတကလုာ်လၢ အသ့ၣ်ဂ့ၤ
အသးဝါ၊ ဘၣ်ထွဲလိာ်အသးဒီးခိၣ်ယၢန့ၢ်ဆၣ်ဒီးတၢ်
အံးထွဲကွဲးထွဲအိၣ်အဂီၢ်လၢဂ့ၤလၢကလံာ်စ့ၤ၊ တၢ်အံးထွဲ
ကွဲးထွဲဘၣ်အိၣ်ညီတကးဘၣ် အအ့ၣ်န့ၢ်မ့ၢ်ဝဲဒၣ်ဟီၣ်စီ
လၢ အဂ့ၤတခါ ဒီး မၤဂ့ၤထီၣ်က့ၤဟီၣ်ခိၣ် ညၣ်ထုၣ်န့ၢ်
လီၤ။ အါန့ၢ်အန့ၢ်တၢ်ဘၣ်အိၣ်မ့ၢ်ယံာ်ထီၣ်အဖိအလံာ်မ့ၢ်
ဖဲအါထီၣ်တဘျီတၢ်သူအိၣ်လၢတၢ်ဖိးအိၣ်မၤအိၣ်လၢစံာ်
လီၢ်ပျဲလီၢ်အတၢ်မၤသ့ဝဲဒၣ်ထီၣ်တိ တကးဘၣ်လၢတၢ်ဆါ
တၢ်ပျဲအဂီၢ်စ့ၢ်ကိးအပျဲကလံာ်ဒိၣ်မးလီၤ။

သဝီ ဖိ တဖၣ် ယု ထာ ဝဲ တၢ် ဘၣ် ကျိၢ် ပၤန့ၢ် မ့ၢ်လၢ
ကျိၢ် ပၤန့ၢ် မ့ၢ်ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိတကလုာ်လၢတၢ်သူဘၣ်အိၣ်
အါ၊ တၢ်သူအိၣ်ဒၣ်ထဲလၢတၢ်ထဲတဲကွဲးစံာ်အဂီၢ်တကး
ဘၣ်လီၢ်ကဝီၤဖိတၢ်သူၣ်အိၣ်ဖျးအိၣ်ဒ်အမ့ၢ်တၢ်မၤအိၣ်
ကထံပိာ်အကျိၢ်၊ သဘ့ဟီၣ်လၢအကျိၢ်၊ နံၣ်သိကျိၢ်။

ပုၤထုလံာ်ဖိတၢ်
ဖိးအိၣ်မၤအိၣ်
ဒီးတၢ်ဘၣ်ထွဲ
ဘၣ်မးလိာ်သး
ဒီးဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိ

ညါသူးကျိၢ်တဖၣ်အံးမၤအိၣ်ဝဲဒၣ်ကျိၢ်ပၤန့ၢ်လၢကထဲတဲကွဲး
အဂီၢ်န့ၢ်လီၤ။ အါ န့ၢ် အန့ၢ် တၢ်သူအိၣ်လၢတၢ်ထွဲ
တၢ်၊ တၢ်ငါထဲတဲကွဲး၊ တၢ်တိတၢ်အဂီၢ်န့ၢ်လီၤ။

ပ မ့ၢ် ဘၣ် ထီၣ် သတြီၤ ပုၤ လၢ အထဲတဲကွဲးစံာ်
လၢ ဝဲဖိကဟၣ်ဒီးထဲတဲကွဲးစံာ်လၢကျိၢ်ပၤန့ၢ်တၢ်လီၤ
ဆီအိၣ်ဝဲအါမးလီၤ။ တၢ်သူဝဲဖိကဟၣ်အယိအတၢ်
လၢကတုာ်လၢကစ့ၤအါဒိၣ်မး။ ဘၣ်မနုၤလဲၣ်ဖဲဝဲမးဟးဂီၤ
အခါဘၣ်ဘီဝဲဒၣ်၊ ဝဲထဲတဲကွဲးစံာ်အခါဘၣ်အန့ၢ်လီၤ
သိ တၢ်ကွဲးထွဲဘၣ်အိၣ်ကိၣ်ဒိၣ်မးစ့ၢ်ကိး တကးဘၣ် ဝဲဖိ
ကဟၣ်အံးထွဲထီၣ်ဝဲဒၣ်ကံသဝံလၢအဘၣ်အါဘၣ်သိ
အါမးန့ၢ်လီၤ။

ဆၢကတီၢ်မ့ၢ်ဆါတန့ၢ်အံးထံကီၢ်လၢအလဲထီၣ်လဲၤ
ထီတဖၣ် လၢတၢ်ထု စံာ် ကွဲးစံာ် အဂီၢ် သ့ဝဲ ဒၣ် ဝဲဖိ
ကဟၣ်ဒိၣ်ဒိၣ်မ့ၢ်မ့ၢ်အကလုာ်ကလုာ်ဒ်ထံကီၢ်တၢ်အိၣ်
သးအိၣ်ဝဲအသိးလီၤ။ ဝဲဖိကဟၣ်တၢ်ဖိးတၢ်မၤလၢအချ့
ဒ်အံးတဖၣ် နီဟးထီၣ်ကွဲးဝဲဒၣ်ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိလၢတၢ်သူၣ်
အိၣ်ဖျးအိၣ်အလီၢ် ဘၣ်ဆၣ်လၢတဘျီသူတ့ၢ်ဝဲဒၣ်ကျိၢ်
ပၤန့ၢ်လၢတၢ်ထဲတဲကွဲးစံာ်အဂီၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်တၢ်လုာ်အိၣ်
သးသမုအဂီၢ်န့ၢ်လီၤ။ ■

တၢ် ဂီၤ - ခုၣ်

တံဆိပ်အုပ်ချုပ်

မလိသကိးသုဉ်ပျံအဂ္ဂါ သုလ္လာကီဂုတုတံသံကွာ်စံးဆါ

ဒီပုဂ္ဂိုလ်ခဲလက်သုဉ်သုဉ် တနံအံ သုလ္လာကီဂုအိဉ်ဒီးတံသံကွာ်စံးဆါဘဉ်ပးဒီးသုဉ်ပျံ, သုဉ်ဒီးခိဉ်ယူနု ဆါတံဆိတ်လဲအဂ္ဂါနုဉ်လီ. ပသးအိဉ်ကွဲမုဉ်ဘဉ်ဒီပုဂ္ဂိုလ်ပုဖးတံဖိလါအသးအိဉ်တဖဉ်ကစံးဆါဘဉ်တံသံကွာ် နီအအိဉ်လါလံာ်ဘျးစဲဆါကတံတဘျးအပူအသိးနုဉ်လီ. ဟ်သုဉ်ဟ်သး, ယုသုဉ်ညါဒီးမေုနီဟ်နုသးလီတံာ် လီဆဲးလါတံသံကွာ်တဖျဉ်စုဉ်စုဉ်အဖီခိဉ်တချုးလါနစံးဆါအီဒီးဘဉ်နုဉ်တကွာ်.

ဒီပုဂ္ဂိုလ်တကလံာ်လါလါ လါအစံးဆါတံသံကွာ်မုဉ်ဘဉ် ၈၀ မျးကယုအုအဖီခိဉ်နုဉ် တံကဟုဉ်အီ ခုစံးအ ဆါကတဘျးယုဉ်ဒီး ခိဉ်ဖးအကတဖဉ်နုဉ်လီ.

ပဲကညီဖိလါအအိဉ်လါကီပုတဖဉ် တံကီတံခဲမုဉ်အိဉ်လါတံဆါလံာ်ဆါလံာ်နုဉ် နဆဲးကျိးဒီးခဲစံး/သုလ္လာ ကီဂုအပုမလိသကိးတံဖိလါအအိဉ်လါကီရုဉ်တဘျးဘဉ်တဘျးစုဉ်စုဉ်အပူလါကဆါနုဉ်နုဉ်တံစံးဆါအဂ္ဂါသုဉ် နုဉ်နုဉ်လီ.

ဝံသးစုဆါထီဉ်နုဉ်ဘဉ်ကုသုတံစံးဆါသုလ္လာကီဂုတုတံကစီဉ်အဲဒီးနုဉ်တကွာ်. တဘဉ်သးပုနီဉ်ကွဲလီ ယုဉ်နမံ နတံအိဉ်တံဆိးအလီလါတံာ်လီဆဲး ဒ်သိးပဆဲးကျိးကုနုကသုကညီအဂ္ဂါနုဉ်မုဉ်ပတံဆါမုဉ်လါ အအိဉ်အါနုဉ်လီ. ယဆါမုဉ်လါလါ သးကဆါထီဉ်ဘဉ်သးတံစံးဆါအစဲခဲကတံဖဲ လါအုဖျး၂၀၁၂ နံဉ် အလက်နုဉ်လီ.

မလိကလီခဲအံ

ပုလါအအဲဉ်ဒီးဖးသုလ္လာကီဂုလံာ်လါအပူကွံာ် လါတံဟ်ဖျါထီဉ်အီဒီးအဖီလံာ်သုဉ်တဖဉ် ဒီးဝံသးစုဆဲးကျိး ဘဉ်ဒီးသုလ္လာကီဂုပုမတံဖိလါကဆါဘဉ်နုဉ်သုအဂ္ဂါ မုဉ်ပံ ဟုဉ်ပုသုတံအိဉ်တံဆိးအလီလါတံာ်လီဆဲး ဒ် သိးပကဆါနုဉ်ဘဉ်သုအဂ္ဂါနုဉ်တကွာ်.

ကညီကီၢ်စဉ်အိၣ်ပွဲၤဒီးန့ဆၢၣ်တၢ်ထူးတၢ်တီၤအသိး ဒူးအိၣ်ထီၣ်တၢ်သ့ၣ်လီၤသးကံ့
 လၢပုၤအါဂၤအဂီၢ်န့ၣ်တမ့ၢ်တၢ်လၢအကမၣ်ဘၣ်. ဘၣ်ဆၣ်, ဒ်တၢ်သိၣ်တၢ်သိးဒီးတၢ်မၤအကျိၤအကျဲလၢ
 တၢ်ဆီလီၤဟံၣ်လီၤအိၣ်ဝဲအသိး ပုၤလၢအခိပတၢ်ဒီးတလူၤပိာ်ထွဲတၢ်ဘျၢတဖၣ် အလီၢ်အိၣ်သပှၢ်ကတၢၢ်လၢ
 ခုၣ်အိၣ်ယုၣ်ခိၣ်နီၣ်တဖၣ်ကဘၣ်ဖိၣ်ကျၢၤတၢ်သိၣ်တၢ်သိး, ဆၢထၢၣ်ဒီးဆၢတံၣ်တၢ်ဒူဒူ
 ဒ်ကျိၤကျဲသန့ဒီး တၢ်ဘျၢလၢအဝဲသ့ၣ်ဟံၣ်လီၤတ့ၢ်ဃာ်ဝဲအသိးန့ၣ်လီၤ.